

Ο ΚΑΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

ΕΤΟΣ Γ' ΤΕΥΧΟΣ 26^{ΟΝ}

ΜΑΪΟΣ 1912

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΛΕΠΤΑ 80

Ο ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ ΜΑΪΟΥ 1912

ΕΞΩΦΥΛΛΟΝ ὑπὸ *Θαλείας Φλωρᾶ-Καραβία*.

ΜΑΗΣ, ποίημα ὑπὸ <i>Χάρη Ἐπαχτίτη</i>	Σελ. 37
Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ὑπὸ <i>Παύλου Λουῖ</i> . >	38
ΜΩΣΑΪΚΑ, Ἄννα, Διθύραμβος, ὑπὸ <i>Λέοντος Κουκούλα</i>	43
ΤΟ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟ, ἀνέκδοτον διήγημα, <i>Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη</i>	45
ΜΕΓΑΛΕΙΩΝ ΟΨΩΝΙΑ, ἀνέκδοτον διήγημα, <i>Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη</i>	51
Η ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ, ὑπὸ <i>Στεφάνου Μαρτζώκη</i>	58
Ο ΦΤΑΙΣΤΗΣ, διήγημα ὑπὸ <i>Δημοσθ. Βουτυρᾶ</i>	60

ΤΑ ΔΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΧΝΑΙ: Οἱ Συνεργάται μας: Κωνσταντῖνος Γκέσκος. — Βιβλία καὶ Συγγραφεῖς: Ἰ' Ἀξέχαστα (Ἀναμνήσεις τοῦ 97) ὑπὸ Ε. Εὐστρατιάδου. «Σύνα Ρωμιέ», ὑπὸ Χ. Βαρλέντη. — Ἀφορισμοί, ὑπὸ Κούρτ Χίλλερ (Μετάφρ. Θ. Κ.). — Τὸ Θέατρον. — Ἡ Ζωγραφικὴ: Καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσις Ζαπτείου. Répertoire d'art et d'archéologie. Jean Leune. — Ἡ Κοινωνιολογία: Τὸ ἐνοίκιον τῶν ἀπόρων. — Ὁ Περιοδικὸς Τύπος: Ἰσραηλιτικὴ Ἐπιθεώρησις. — Ἡ Ζωή: Τὸ Ναυάγιον τοῦ «Γιτανικοῦ». Ὁ Κάϊζερ εἰς τὴν Κέρκυραν. Ὁ Ἰταλοτουρκικὸς πόλεμος. Οἱ ἸΚρηῖτες βουλευταὶ καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἐνα ποίημα τοῦ Σουρῆ > 64

ΕΙΚΟΝΕΣ: Κορίτσι καὶ Ταῦρος, ὑπὸ Λόβις Κορίντ. — Βαρβιτιστής, ὑπὸ Κ. Γκέσκου. — Μητέρα καὶ παιδάκι, ὑπὸ Λόβις Κορίντ. — Χωρικαί, ὑπὸ Τόμαν. — Συνάντησις, ὑπὸ Μυρέ. — Κωνσταντῖνος Γκέσκος. — Τὸ Ξεκούρασμα. Ποιμὴν τῆς Πίνδου. Μαρτύριον δούλης. Ἡ ἠχὴ τῶν Μετεώρων. Σπουδὴ γυμνοῦ ὑπὸ Κ. Γκέσκου.

ΑΓΓΕΛΙΑΙ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ.

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ	}	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	<i>Ἐτησίᾳ</i> Δρ. 8	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	<i>Ἐτησίᾳ</i> Φρ. 10
			<i>Ἐξάμηνος</i> 5		

Ὁ «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ» ἐκδίδεται κατὰ μῆνα.

Αἱ συνδρομαὶ προπληρώνονται. Πᾶσα αἴτησις πρὸς ἐγγραφήν συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου ἀπευθύνεται πρὸς τὸν διευθυντὴν καὶ ἰδιοκτήτην τοῦ *Καλλιτέχου* κ. ΓΕΡ. ΒΩΚΟΝ, Ἀθήνας, ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς 50.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους λεπτὰ 80. Ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Πειραιεὶ πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ εἰς τὰ κνίσκια. Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις εἰς τὰ ὑποπρακτορεῖα τῶν ἐφημερίδων.

Ὁ «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΣ» δημοσιεύει ἀγγελίας πρὸς δραχ. 30 τὴν σελίδα καὶ ἀναλόγως διὰ μικρότερον χρόνον.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗ & ΜΠΑΡΤ

ΑΘΗΝΑΙ.— ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & Σ^Α

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ
ΑΡΙΘ. 215

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. Οδός Γ' Σεπτεμβρίου αρ. 27

Τηλ. διεύθυνσις
ΤΕΧΝΗ-ΑΘΗΝΑΣ

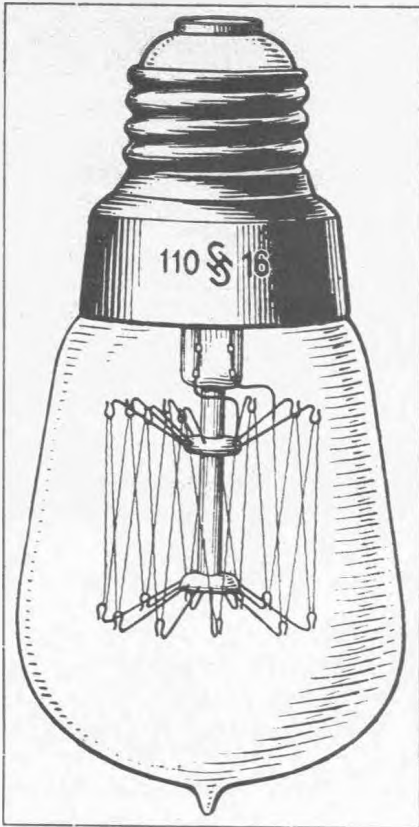
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΘΕΡΜΑΝΣΕΩΣ (Calorifere)

- Αναλαμβάνομεν την εγκατάστασιν κεντρικών θερμάνσεων μετά ἐγγυήσεως τῆς ἀποδόσεως ὀλοκλήρων οἰκοδομῶν, ξενοδοχείων, ἐπαύλεων, μεγάρων, δημοσίων καταστημάτων, νοσοκομείων, Τραπεζῶν, Συλλόγων κλπ.
- Ἐκπόνῃσι σχεδίων καὶ προϋπολογισμῶν δωρεάν.
- Πλέον τῶν 50 τοιοῦτων εγκαταστάσεων ἐν λειτουργίᾳ ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ μεταξὺ τῶν ὁποίων αἱ ἑξῆς: Ἀνάκτορα πρίγκηπος Νικολάου.— Ἐθνικὴ Τράπεζα κεντρικὴν καὶ ἐν Λαρίσῃ.— Τράπεζα Ἀνατολῆς, ἐνταῦθα καὶ ἐν Σμύρῃ.— Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν Σμύρῃ.— Δαϊκὴ Τράπεζα.— Ξενοδοχεῖον Ἀκταίων καὶ Palace.— Πτωχοκομεῖον Ἀθηνῶν.— Νοσοκομεῖον μεταδοτικῶν νοσημάτων Α. Συγγροῦ.— Αἰγινήτειον κλπ. ἰδιωτικὰς κατοικίας.
- Ἀπειράριθμα εὐχαριστήρια, συστατικά.
- Διαρκῆς παρακαταθήκη ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων ὕλικῶν θερμάνσεως μόνον ἄ ποιότητος καὶ ἀναγνωρισμένης στερεότητος, συνεπῶς ταχυτάτη προθεσμία παραδόσεως.
- Λιὰ πᾶσαν συμπληρωματικὴν πληροφορίαν ἀπευθυνθήτω πρὸς τὴν

Τεχνικὴν Ἑταιρίαν

Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ καὶ Σ^{ια}, Μηχανικοὶ
ἐν Ἀθήναις οδὸς Γ' Σεπτεμβρίου αρ. 27

ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ Α. Δ. ΖΑΧΑΡΙΟΥ & Σ^Α

ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ TANTAL

ΘΕΡΜΑΣΤΡΑΙ: Συστήματος Ἀμερικανικοῦ τῶν τελειότερων συστημάτων, ἡγγυημένης λειτουργίας, καὶ ἀντοχῆς, ῥυθμίζουσαι τὴν θερμότητα κατὰ βούλησιν, ἀπὸ δεκαετίας εἰσαχθεῖσαι ἐν Ἑλλάδι. Διαρκῆς παρακαταθήκη εἰς πλουσίαν συλλογὴν.

ΘΕΡΜΟΣΙΦΩΝΕΣ: Τῶν τελευταίων συστημάτων (ἀνοικτοῦ συστήματος).

ΛΟΥΤΗΡΕΣ: Χυτοσιδηροὶ ἐσμαλωμένοι μετὰ πορσελάνης.

TANTAL: Ἡλεκτρικοὶ λαμπτήρες οἰκονομίας ἐκ μετάλλου Tantal 70% οἰκονομία ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ ἡλεκτρικοῦ ρεύματος.

Ἄπαντα τὰ ἐξαρτήματα ἡλεκτρικῶν εγκαταστάσεων, Τηλέφωνα, Ἀνεμιστήρες, Εἶδη Ἀερίοφωτος, Πυρὸςβεστρα κτλ. κτλ.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 60.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ: Ἐν Ἑλλάδι: Ἐν Πειραιεὶ, Πάτραις, Σύμφω, Καλάμαις, Τριπόλει, Βόλω, Λαρίσῃ, Ἀργινίῳ καὶ Καρδίτῃ.— Ἐν Κρήτῃ: Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείῳ καὶ Ρεθύμνῳ.— Ἐν Τουρκίᾳ: Ἐν Κωνσταντινουπόλει (Ἵποκατάστημα ἐν Γαλατῇ μετὰ πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἄμισῳ, Τραπεζοῦντι, Κερασοῦντι, Πάφῳ, Σμύρῃ, Χίῳ, Μερσίνη, Ἀδάνοις, Ταρσῳ, Θεσσαλονίκῃ, Σέρραϊς, Καβάλλᾳ, Ἐάνθη καὶ Ἰωαννίνοις.— Ἐν Αἰγύπτῳ: Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μιδάν), Καῖρω (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Μουσὴ), Ζαγαζίκ, Μανσούρα, Μιτ-Γκάμρ, Τάντα καὶ Μπενί-Σούεφ.— Ἐν Λοιδίνῳ: (N^ο 22, Fenchurch Street).— Ἐν Ἀμβούργῳ: (Domhof, Mönckeberg Strasse 18).— Ἐν Λεμεσσῳ (Κύπρου).— Ἐν Λιμένι-Βαθέος (Σάμου) Χαρτούμ καὶ ἐν Λιμένι Σουδάν (Σουδάν).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Σ. ΦΡΑΓΚΙΑΔΗΣ, Πρόεδρος

ΙΩ. ΜΠΟΤΑΣΗΣ, Ἀντιπρόεδρος

Κ. ΒΕΡΟΥΓΚ

ΕΜΜ. Α. ΜΠΕΝΑΚΗΣ

Ε. ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ

ΒΑΡΩΝΟΣ ΔΕ ΝΕΦΛΙΖ

Ε. ΕΥΓΕΝΙΔΗΣ

ΕΜΜ. ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗΣ

Α. ΖΑΡΙΦΗΣ

ΜΑΡΚΗΣΙΟΣ ΔΕ ΡΕΒΕΡΣΩ

Ι. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

ΜΙΧ. ΣΑΛΒΑΓΟΣ

Δ. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΟΝ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Ζ. Κ. ΜΑΤΣΑΣ

Γενικὸς Διευθυντὴς ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ Κ. ΜΑΤΣΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ: ΑΘΗΝΑΪΚΗ—ATHENOCLES

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ πᾶσαν Τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἥτοι: Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, εἰσπράξεις τοκομεριδίων, παντὸς εἶδους χρεωγράφων, φορτωτικῶν, συναλλαγματικῶν, γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ. Ἐκτελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς. Ἐκδίδει ἐπιταγὰς, πιστωτικὰς ἐπιστολάς καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολάς πληρωμῶν ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ. Ἀνοίγει τρέχοντας λογαριασμοὺς, ἡγγυημένους, δέχεται καταθέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοικιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβωτίων διαφόρων διαστάσεων ὑπὸ δρους λίαν εὐνοϊκοῦ διὰ τὸ κοινόν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμματίαια, εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑπὸ δρους λίαν εὐνοϊκοῦ.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις εἰνε ἀποδοτέαι εἰς ὃ νόμισμα ἐνηργήθησαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιταγὰς (chèques) ὁμοίως ἀποδίδονται δι' ἐπιταγῶν (chèques) τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀνταποκριτῶν τῆς. Οἱ δεδουλευμένοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἑξαμηνίαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰουλίου ἐκάστου ἐτους.

Ταμειυτήριον, μὲ ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν, λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην.

ΜΕΓΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
Ο "ΑΤΛΑΣ,"

Τὸ μεγαλειότερον Βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἀμερικῆς, τὸ πλουσιώ-
τερον εἰς ποικιλίαν Ἑλληνικὸν Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κόσμου.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΝ

ΑΤΛΑΣ

25 Madison St. New York

EST. 1892

LEKAS AND DRIVAS
IMPORTERS OF
ORIENTAL PRODUCT

17 ROOSEVELT ST.

NEW YORK

TELEPHONE 1464 WORTH

ΑΔΕΛΦΟΙ ΜΠΟΥΡΑ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ Α', Β' ΚΑΙ Γ' ΘΕΣΕΩΣ ΜΕ ΟΛΑ ΤΑ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ

Ἀγοράζομεν καὶ πωλοῦμεν Ἑλληνικὰ καὶ ξένα χρήματα. Διὰ τηροῦμεν Ξενο-
δοχεῖον ὕπνου καὶ φαγητοῦ διὰ τοὺς ἐπιβάτας καὶ ἀμάξια διὰ τὰς ἀποσκευὰς.

Γράψατε. Ἐπιστολαὶ ἀπαντῶνται ἀθημερόν.

Booras Bros

5 Battery Place & 4 Greenwich St.,

New York.

Δύο τηλέφωνα ἡμέραν καὶ νύκτα: 4115 καὶ 4116 Rector.

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Κ. ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ & ΘΡ. ΕΥΣΤΑΘΙΑΔΟΥ

(ΜΟΥΣΙΚΟΥ)

ΑΘΗΝΑΙ — 15 Στοὰ Ἀρσακείου — ΑΘΗΝΑΙ

Αἱ πρόοδοι τοῦ καταστήματός μας ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν εἶνε καταπλη-
κτικαί. Ἡ ἐκλεκτὴ πελατεία μας ἀπὸ μουσικούς, ἐρασιτέχνας, σπουδαστὰς τῆς
μουσικῆς ὁλονὲν αὐξάνει.

Εἴμεθα ἐνήμεροι εἰς ὅ,τι τεμάχια καὶ ἂν ζητήσετε, εἰς ὅλας τὰς νεωτέρας
μουσικὰς συνθέσεις διὰ τραγοῦδι, πιάνο, βιολί καὶ ὄλους τοὺς χοροὺς κ.λ.π.

Ἐξησφαλίσαμεν τὴν συνεργασίαν ὄλων τῶν ἑλλήνων συνθετῶν Σαμάρα,
Λαυράγκα, Σακελλαρίδου, Ροδίου, Λαμπелέτ, Κοκκίνου, Ξανθοπούλου κ.λ.π.
καὶ ἐκδίδομεν τὰ ἔργα των εἰς κομψὰς καὶ πολυτελεῖς ἐκδόσεις πωλοῦντες
αὐτὰ εἰς ἀπιστεύτως εὐθηγὰς τιμὰς.

Ἦδη ἐξεδώσαμεν τοῦ κ. Σαμάρα τραγοῦδια: Τῆς κοπέλλας τὸ νερό
— Νανούρισμα — Ἡ καταραμένη βρῦσι. Τοῦ κ. Σακελλαρίδου: Θυμᾶσαι
τὰ γαρύφαλλα (valse). Τοῦ κ. Σπ. Καίσαρη: Roses d'Attique (valse) καὶ
τοῦ κ. Δ. Λαυράγκα: Δὲν εἶνε ψέματα — Βρῦσι χύνει τὸ νερό σου — Μὴν τὸ
πιστεύσης. — Κάποτε λέω. (Τραγοῦδια).

Ἀπὸ τὸ ἔξωτερικὸν καὶ τὰς ἐπαρχίας γράψατέ μας διὰ πᾶσαν παραγγελίαν.

Η "ΑΝΑΤΟΛΗ,"

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΖΩΗΣ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Ἐταιρικὸν Κεφ. Δρ. 2.000.000

Ἦσφ. Κεφάλ. Δρ. 20.000.000

ΤΟ "ΦΛΟΓΙΣΜΕΝΟ ΡΑΣΟ,"
ΚΑΙ Ο "ΘΡΙΑΜΒΟΣ.."

τοῦ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΡΟΔΟΚΑΝΑΚΗ
ΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Παραγγελίαι στέλλονται εἰς
τὸ γραφεῖον τοῦ «Καλλιτέ-
χνου».

Ο ΤΟΜΟΣ ΔΡ. 2

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΓΕΡ. ΒΩΚΟΥ

Η ΚΑΤΟΧΗ, δράμα εἰς πράξεις πέντε	δρ. 1.—
ΤΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ, δράμα εἰς πράξεις τρεῖς	> 0,75
Η ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ, δράμα εἰς πράξεις τρεῖς	> 0,75

Ἐξεδόθησαν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας ὑπὸ τοῦ βιβλιοπώλου Η. Ν. Λικαίου,
Ἀθῆναι, ὁδὸς Βουλῆς, καὶ ἀποστέλλονται ὅπουδήποτε ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΠΟΛΛΩΝ,,

ΩΔΕΙΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1899

ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3.

Τὸ **ΩΔΕΙΟΝ ΛΟΤΤΝΕΡ** ἰδρυθὲν πρὸ ἑνδεκαετίας καὶ διευθυνόμενον παρὰ τῆς *K^{αs}* Λίνας φὸν Λόιτνερ εὐρίσκειται εἰς τὸ κεντρικώτερον μέρος τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς εὐρὴ καὶ εὐάερον μέγαρον μετὰ κήπου.

Αἱ ἐπιτυχίαι του ἰσῶφ εἰς τὴν μουσικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ μόρφωσιν τῶν πολυαριθμῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν του ὅσφ καὶ εἰς τὰς συναυλίαις του καὶ τὰς ἐπιτελέσεις μεγάλων ᾠδικῶν ἔργων ὑπὸ τῆς μικτῆς χορωδίας του εἶνε τοιαῦται ὥστε πᾶς λόγος καθίσταται περιττός.

Ἐν τῷ Ὁδείῳ Λόιτνερ διδάσκονται ὅλα τὰ μαθήματα τῆς θεωρητικῆς μουσικῆς, ἐπίσης ὄργανικὴ καὶ φωνητικὴ μουσικὴ, κλειδοκτύμβιον, τετραχορδον, βάρβιτος, συμφωνικὴ μουσικὴ τῆς αἰθοῦσης, ᾠσμα, χορωδία κτλ.

Ἡ διδασκαλία γίνεται παρὰ τῆς Διευθυντρίας *K^{αs}* Λίνας φὸν Λόιτνερ, τῶν καθηγητῶν κ. κ. Καρόλου Μπέμμερ (χορωδία καὶ βιολοντζέλο) καὶ ἄλλων δοκίμων καθηγητῶν καὶ διδασκαλισσῶν. Ἦδη ἐκ Βερολίνου ἀφίκετο ἕξοχος καθηγητῆς τοῦ βιολίου ἐκ τῆς ὑψηλῆς Μουσικῆς Σχολῆς τοῦ Ἰωακείμ ὁ κ. *I.* Σαῦφερ.

Ἡ παρεχομένη εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τὰς μαθητριάς μόρφωσις εἶνε τοιαύτη ὥστε οὗτοι μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν των δύνανται ὑφιστάμενοι τὰς ἐπὶ πινχίῳ ἔξετάσεις νὰ ἔχουν πλήρη τὰ ἐφόδια τῆς ἐξασκήσεως τοῦ μουσικοῦ ἐπαγγέλματος.

Εἰς τὸ Ὁδεῖον Λόιτνερ ἐφοίτησαν καὶ ἔλαβον τὸ μουσικόν των δίπλωμα καὶ φοιτοῦν μαθηταὶ καὶ μαθήτριάι ἐκ τοῦ ἔξω ἑλληνισμοῦ.

Διὰ πληρεστέρας πληροφορίας στέλλεται εἰς πάντα αἰτοῦντα κανονισμὸς καὶ πρόγραμμα διδασκαλίας.

ΚΟΡΙΤΣΙ ΚΑΙ ΤΑΥΡΟΣ ΥΠΟ ΑΟΡΙΣ ΚΟΡΙΝΤ

Μ Α Η Σ

Τώρα τὸ Μάη τὸν ταιριαστὸ τὸ γλυκομυρωμένο
 ὄμορφα ποῦναι τὸ βραδὺ ποῦ τὰ βουνὰ δροσιάζουν
 καὶ βγαίνουν οἱ καλοκνρὲς οἱ γαλατομματοῦσες
 ἀραδαριά στῆ ρεμματιά μὲ τὰ σνγλιὰ στὸ χέρι,
 γὰ πάρονν κροῦσταλλο νερό, γὰ πιῶν οἱ θεριστιάδες.
 Βυζαίν' ἢ μάνα τὸ παιδί στὴν ἄνθινη πεζοῦλα
 φρυμάζει στὸ πετράλωνο τὸ ἄγουρο πουλάρι,
 ξαυμέγονν νειοὶ τὰ γαλερὰ ποτίζονν τὰ γελάδια
 κι' ἀναμπροσιύζονν στὸ κουρὸ εἰς στρέφες κουτσοκέρες.
 Βαρῶνν τροκάνια οἱ προεστοὶ κι' οἱ νειὲς καλοχορεύονν,
 μ' ἀνθῶδες πλεγμένους στὰ μαλλιὰ καὶ στὰ κρινοτραχήλια
 σις ζῶσες καὶ σι' ἀστήθια τους καὶ γύρα σις ποδιές τους.
 Καὶ τὰ καλὰ παιδόπουλα τὰ γαλοζυμωμένα,
 τὰ μπέλα καὶ τὰ βάρκωνα τ' ἄρνιὰ τ' ἀπορομαλλάτα,
 πλουμίζοννε μὲ ροδανθῶδες, μ' ἀγρόμπελες τὰ γίδια
 καὶ τὸ ροῖδὸ, κεφαλιακό, τὸ βῶδι τὸ γιομαῖτο
 μὲ δάφνες τὸ γιορντάνωσαν καὶ πάει βαρνοπατώντας.
 Κατακαθίζ' ὁ κορνιαχτός, σταλάζει χλιὰ λαμπράδα
 βαθαναπνέει ἢ θυμαριά τῶς μόσκους της τρυγῶρα
 καὶ ξαπολὰν στῆ δημοσιὰ οἱ σέμπροι τῶς μηλιῶς τους.
 Κι' ἀπόγωνα μεσ' τὸ μαντρι ἕνας ἀνεμοπόδης,
 ἕνας μαυρόμματος κριγιὸς ἀσημοκουδοννάτος
 κουντριέται, κουντουλίζεται μὲ μιὰ φρογῆ κατοίκα...

Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΚΑΝΕΙΣ άνθρωπος ύγιής τὸ πνεῦμα, παρατηρῶν τὰ γεγονότα, δύναται νὰ ἐγγυηθῆ περὶ τῆς μονιμότητος τοῦ συγχρόνου Κράτους. Τὸ σύγχρονον αὐτὸ Κράτος, ἐννοῶ διὰ τῆς φράσεως ταύτης τὴν πολιτικοκοινωνικὴν σύνθεσιν τοῦ αἰῶνός μας, ὑφίσταται ἀπὸ οἰασδῆποτε πλευρᾶς παραδόξους καὶ ἰσχυρὰς ἐπιθέσεις. Μέγα πλῆθος διευθύνεται μὲ ἀκατάσχετον ὄρμην πανταχοῦ ἐναντίον του. Συγκλονίζεται διαφορετικὰ σήμερον ἢ ὅσον τὸ ἀρχαῖον σύστημα δέκα ἔτη πρὸ τῆς πτώσεώς του, οἱ συνωμοτοῦντες τὴν καταστροφὴν του εἶνε λεγεῶνες. Ἀνομολογοῦν, διακηρύσσουσιν τὰ ἀνατρεπτικὰ τῶν σχεδία, αἰσθάνονται ἤδη ἐαυτοὺς τόσον ἰσχυροὺς, ὥστε δύναται νὰ ὑπερνικήσουν κάθε ἀντίδρασιν, ἢ ὅποια ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον δειλῶς συστέλλεται. Δὲν λέγομεν πλέον ὡς ὁ φιλόσοφος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος: «Τὰ παιδιά μας θὰ ἰδοῦν μεγάλας καταστροφάς», ἀλλὰ τὰς καταστροφὰς αὐτὰς ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας μας ἐλπίζομεν ἢ φοβούμεθα, ὅτι θὰ τὰς ἴδωμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι. Καὶ οἱ φανατικώτεροι τῶν συντηρητικῶν, ὅσοι δὲν πιστεύουσιν ποσῶς εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων καὶ ἀποδέχονται τὴν αἰωνίαν μονιμότητα τῶν καθεστώτων, ὑποχρεοῦνται ν' ἀναγνωρίσουν τὴν διανοητικὴν μεταβολὴν, ἢ ὅποια συντελεῖται τόσον καταφανῶς καὶ ἢ ὅποια προαναγγέλλει καταπληκτικὰς μεταβολάς.

Ἡ τελευταία παρηγορία τῶν ἀνακηρυγμένων αὐτῶν ὑπερμάχων καὶ πρωταθλητῶν τοῦ παρόντος — τὸ ὅποῖον εἶνε ἤδη παρελθόν — παρ' ἡμῖν αἴφνης, ἐν Γαλλίᾳ, ἦτο νὰ σκέπτονται, ὅτι ἡ κρίσις τοῦ κράτους ἦτο μοναδικὴ διὰ τὴν χώραν των. Ἐφραντάζοντο, ὅτι ὁ τόπος των εἶχε τὸ μονοπῶλιον τῶν ἀπεργιῶν, τῶν ἐργατικῶν ταραχῶν, τῆς σοσιαλιστικῆς ἢ συνδικαλιστικῆς δράσεως καὶ ἀπέδιδον εἰς τὴν

ἐπανάστασιν τοῦ 1789, εἰς τὴν Δημοκρατίαν καὶ εἰς τὴν λαϊκὴν ὑποχρεωτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὴν εὐθύνην τῶν ἀνωμαλιῶν τούτων, τόσον ἀνησυχαστικῶν ὅσῳ καὶ συνεχῶν. Ἄλλοίμονον! δὲν ἔχουσιν πλέον σήμερον οὔτε τὸ πρόσχημα νὰ καταρῶνται τὴν κατάληψιν τῆς Βασίλλης, τὴν 4 Σεπτεμβρίου, τὴν πολιτικὴν τοῦ κ. Βαλδὲξ Ρουσσῶ ἢ τὸν φανατισμὸν τοῦ κ. Κόμπ. Ὁφείλουσαν ν' ἀποδεχθῶν τὰ πράγματα. Ἡ Γαλλία ὑφίσταται τὴν αὐτὴν τύχην ὡς καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι χώραι καὶ ἡ κρίσις τοῦ συγχρόνου Κράτους δὲν εἶνε ὀξυτέρα ἐν αὐτῇ ἢ εἰς Γερμανίαν, Ἀγγλίαν, Βέλγιον καὶ Ἀμερικὴν. Τὸ κυριαρχοῦν φαινόμενον, τὸ ὅποῖον θὰ προσπαθήσωμεν νὰ καθορίσωμεν καὶ ν' ἀναλύσωμεν, παρουσιάζει τὸν αὐτὸν χαρακτῆρα γενικότητος, ὡς ἡ φιλελευθέρᾳ ὄρμῃ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλινρθώσεως ἢ τῆς ἐθνικῆς καὶ δημοκρατικῆς κινήσεως κατὰ τὸ 1848. Καὶ ἐπειδὴ τὸ φαινόμενον αὐτὸ εἶνε γενικὸν καὶ παγκόσμιον ὑπερβάλλει ὑπερμέτρως ὡς ἐκ τοῦ ἐνδιαφέροντος, τὸ ὅποῖον προκαλεῖ, τὰ γεγονότα τῆς συγχρόνου πολιτικῆς.

Ἐὰν δὲ ἡ Γαλλία ἦτο μόνη διὰ νὰ τὸ πιστοποιῆ καὶ τὸ ὑφίσταται, δὲν θὰ ἐπαρουσίαζε τοῦτο εἰς τὰ βλέμματα τῆς κοινωνικῆς φιλοσοφίας εἰμῆ περιωρισμένον ἐνδιαφέρον. Θὰ ἠμπορούσαμεν νὰ τὸ κρίνωμεν ὡς τυχαῖον συμβάν καὶ νὰ τοῦ ἀντιτάξωμεν τὰ ἀντίθετα φαινόμενα, τὰ ὅποια θὰ ἐξεδήλου ἢ ἱστορία ἄλλων χωρῶν. Ἄλλ' εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων ἡ Γαλλία δὲν ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν. Ὑπάγεται εἰς τὸν κανόνα. Ὁ δὲ κανὼν τῆς ἐποχῆς μας δὲν εἶνε ποσῶς ἡ στασιμότης, ἢ ἀκίνησις, οὔτε ἀκόμη ἢ βραδεία καὶ ἀσφαλῆς ἐξέλιξις, ἢ ὅποια ἀποκλείει ἀποτόμους κλονισμούς. Εἶνε ἡ κρίσις μὲ ὅλας ὅσας ἢ λέξις αὐτὴ δύναται νὰ ὑπονοῆ ἀστραπιαίας καὶ σφοδρὰς μεταβολάς, ἀλ-

λοιώσεις καὶ καταστροφὰς ἀναποφεύκτους.

Ἡ κρίσις αὕτη δὲν θίγει μόνον τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν τοῦ συγχρόνου Κράτους, εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πρόσοψιν τὴν ὅποιαν τοῦτο παρουσιάζει διὰ νὰ καλύψῃ καλλίτερον τὴν λειτουργίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ του μηχανισμοῦ. Προσβάλλει, διαβιβρώσκει, καταστρέφει αὐτὸν τοῦτον τὸν μηχανισμόν, φθείρει καὶ συντρίβει τοὺς ἀποτελοῦντας αὐτὸν τροχοὺς καὶ κτυπᾷ μὲ ἀδράνειαν καὶ θάνατον τὰ τεμάχια τὰ ὅποια ἐφαίνοντο ζωντανότερα καὶ πλέον στιλπνά. Τὴν ὑπόστασιν τοῦ συγχρόνου Κράτους, τὸν κορμὸν του, τὸν βαθύτερον του ὄργανισμόν ἐξασθενίζει, θέλει νὰ ἐξασθενίσῃ δι' ἄλλεπαλλήλων καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον δραματικῶν φάσεων καὶ ποικίλων μεταβολῶν.

Τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν πρόκειται πλέον τὰ ἔθνη τὰ κρινόμενα ὅτι ἴστανται ὑψηλότερον εἰς τὴν ἱεραρχίαν τοῦ πολιτισμοῦ νὰ γνωρίζουν ἐὰν θ' ἀντικαταστήσουν τὴν συντηρητικὴν Δημοκρατίαν διὰ τῆς ριζοσπαστικῆς τοιαύτης — ἢ τὴν Δημοκρατίαν ὅποιαιδῆποτε καὶ ἂν εἶνε αἱ τάσεις ταύτης διὰ τῆς μοναρχίας, ἢ τὴν βασιλείαν ἢ τὸ κράτος τὸ κατὰ τὸ ἡμισυ ἀπολυταρχικὸν κατὰ τὸ αὐστριακὸν ἢ γερμανικὸν ὑπόδειγμα διὰ βασιλείας ἢ αυτοκρατορίας κοινοβουλευτικῆς, εἶνε ταῦτα ἀπλῶς ζητήματα ἐνδιαφέροντα λαοὺς βραδέως προσοικειωθέντας τὴν πολιτικὴν ζωὴν: τοὺς Πέρσας, Τούρκους ἢ τοὺς Κινέζους. Τὸ πρόβλημα ἐγκείται εἰς τὸ νὰ ἐξακριβωθῇ ἐὰν τὸ Κράτος, τὸ ὅποῖον ἐγείρεται ὀπισθεν τῆς μορφῆς μιᾶς Δημοκρατίας, μιᾶς συνταγματικῆς μοναρχίας ἢ μιᾶς δεσποτικῆς αυτοκρατορίας θὰ ὑπάρξῃ ἢ θὰ ἀνατραπῇ. Καὶ δι' αὐτὸ ὅταν ἀντιμετωπίζωμεν τὸ μέγεθος τοῦ προβλήματος τούτου, τὴν δύναμιν τῶν παραγόντων του, τὴν καταπληκτικὴν ἀντίθεσιν τῶν δύο λύσεων, τὰς ὁποίας περικλείει, αἰσθανόμεθα τὸν πειρασμὸν νὰ μεταχειρισθῶμεν μετὰ τινος ἀποστροφῆς τὰς ἀντιλογίας τὰς σχεδὸν βυζαντινὰς εἰς τὰς ὁποίας ἀρέσκονται ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι προσκολλῶνται εἰς τὴν μορφήν τῶν πολιτευμάτων καὶ οἱ ὅποιοι

ἀμελοῦν αὐτὴν τὴν σύνθεσιν τῆς κοινωνίας.

Τὸ Κράτος, τὸ διαμφισβητούμενον σήμερον, δὲν εἶνε πλέον τὸ Κράτος τοῦ Λουδοβίκου ΙΑ', τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ', τοῦ Λουδοβίκου ΙΣ' ἢ τοῦ Ναπολέοντος. Δὲν εἶνε πλέον τὸ φεουδαρχικὸν Κράτος τὸ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον μεταβεβλημένον· δὲν εἶνε ποσῶς τὸ Κράτος εἰς τὸ ὅποῖον δύο τάξεις συνηθροισμένοι περὶ τὸν βασιλέα συγκεντροῦν τὴν δύναμιν καὶ τὰ μέσα τοῦ πλουτισμοῦ, ἀφαιροῦσαι ἀπὸ τὴν τρίτην τὰς τιμὰς καὶ τὴν ἠθικὴν ὑπόστασιν. Εἶνε τὸ Κράτος τοῦ κεφαλαίου. Ἡ κεφαλαιοκρατικὴ αὐτὴ πολιτεία ἤδη εἶνε κοινὴ εἰς τὰ δύο ἡμισφαίρια ἀφοῦ ὁ ἀποικισμὸς τὴν μετέφερε καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσεν εἰς τὰς χώρας τὰς μᾶλλον διαφόρους καὶ ἀπομεμακρυσμένας. Χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν διαίρεσιν πάσης κοινωνίας, παντὸς ἔθνους, εἰς δύο κατηγορίας: εἰς μειονοψηφίαν, ἢ ὅποια κατέχει τὸ πᾶν σχεδόν, ἀκόμη καὶ τὸ νόμιμον δικαίωμα νὰ καταπιέσῃ τὸ πλῆθος καὶ νὰ τὸ ἐξαναγκάσῃ νὰ ἐργάζεται πρὸς ἴδιον ὄφελος, πλειονοψηφίαν, ἢ τις στρεφίται σχεδὸν τῶν πάντων ἐκτὸς θεωρητικῶν τινῶν καὶ χιμαιρικῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ὁποίας ἢ ὑπαρξίς θὰ ἐξηρητάτο ἀπὸ τὴν καλὴν θέλησιν τῆς μειοψηφίας καὶ τὴν διαιτησίαν τοῦ κυβερνητικοῦ μηχανισμοῦ σφυρηλατημένου παρὰ ταύτης καὶ πρὸς ὄφελός της, ἐὰν δὲν μετεχειρίζετο (ἢ πλειονοψηφία) τὴν ὑλικὴν δύναμιν διὰ νὰ μεταβάλῃ δι' ἐπανεπιλημμένων κλονισμῶν ἢ ἀπληροκαίωμένων ὀργανισμῶν. Ἐὰν παρατηρήσωμεν τὰ συμβαίνοντα εἰς τὴν Ἀγγλίαν τοῦ Γεωργίου Ε', εἰς τὴν Γερμανίαν τοῦ Γουλιέλμου Β', εἰς τὴν Αὐστρίαν τοῦ Φραγκίσκου Ἰωσήφ ἢ εἰς τὴν σημερινὴν Γαλλίαν θὰ ἴδωμεν, ὅτι ἡ διαίρεσις εἰς δύο τάξεις ἐχθρικὰς τὴν μίαν ἐναντι τῆς ἄλλης καὶ τῶν ὁποίων ἢ ἀμοιβαία ἐχθρότης δὲν δύναται ἢ ν' αὐξήσῃ μὲ τὸν καιρὸν, ἐκδηλοῦται μετὰ καταφανοῦς βιαιότητος.

Οἱ διοικητικοὶ τροχοὶ συναπετελέσθησαν καὶ προσηρμόσθησαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε λειτουργοῦν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ διατηροῦν τὴν ἐπιβολὴν, νὰ ἐπαυ-

ξάνουν τὰς πιθανότητας τοῦ πλουτισμοῦ, νὰ ἐπιμηκύνουν καὶ ἐξασφαλίζουν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς μειονοψηφίας ταύτης καὶ συγχρόνως νὰ παρατείνουν καὶ μονιμοποιοῦν τὴν δουλείαν τῆς πλειοψηφίας. Ὅποιανδῆποτε δημοσίαν ὑπηρεσίαν καὶ ἂν παρατηρήσωμεν θὰ ἴδωμεν, ὅτι τείνει νὰ ἐνισχύσῃ τὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα. Ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ ὀργανισμοῦ μέχρι τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, ὅλα ἀποβλέπουν καὶ συνδέονται ὅλα πρὸς συγκρότησιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ συστήματος τούτου. Θεωρεῖται δίκαιον, φυσικόν, λογικὸν ἐξ ἄλλου ὅπως ὅλοι οἱ διοικητικοὶ ὀργανισμοὶ μιᾶς ἐποχῆς ἀπορρέουν ἀπὸ μιᾶς κυρίας ἀρχῆς, νὰ εἶνε στενῶς συνδεδεμένοι μεταξὺ των καὶ ἡ κυρίαρχος τάξις ἢ διαθέτουσα τὴν δύναμιν νὰ μεταχειρίζεται τὴν δύναμιν ταύτην πρὸς ἴδια αὐτῆς τέλη. Τὸ ἀντίθετον θὰ ἦτο παράδοξον καὶ ἐξαιρετικόν. Ὡς τὰ φεουδαρχικὰ πολιτεύματα εἶχον ὡς ἀντικείμενον τὴν ὑπεράσπισιν τῶν προνομίων τῶν εὐγενῶν, ὁμοίως τὰ πολιτεύματα τῆς ἐποχῆς μας σκοποῦν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν προνομίων τῶν ἀστῶν, τὰ ὁποῖα οὐσιαστικῶς ἀπολήγουν εἰς τὸ προνόμιον τῆς ιδιοκτησίας.

Βλέπομεν ἀμέσως εἰς τί συνίσταται ἡ κρίσις τοῦ συγχρόνου Κράτους. Εἶνε ἀπείρως εὐρυτέρα, σοβαρώτερα, ἐμπαθεστέρα κρίσεως πολιτικῆς τάξεως. Δὲν θέτει εἰς διαμάχην τὴν νομοθετικὴν καὶ ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, τὰς κλασσικὰς αὐτὰς δυνάμεις τὰς ὁποίας ὁ Μοντεσκιὸς καθώρισε τόσον ἐπιμελῶς. Φέρει εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον μετὰ τινῶν ποικιλιῶν ἐγείρεται πανταχοῦ ἀπὸ ἐνὸς ἤδη αἰῶνος — ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ὑποχρεωμένοι νὰ ζοῦν εἰς τὰ ὑπόβαθρα, εἰς τὰ βαθειὰ καὶ σκοτεινὰ ὑπόγεια τοῦ οἰκοδομήματος, ἐποφθαλμιοῦν νὰ διανοίξουν εὐρυτέραν θέσιν ἂν μὴ νὰ καταλάβουν ὀλόκληρον τὴν θέσιν. Οὔτε ὁ Μοντεσκιὸς, οὔτε ὁ Ρουσσώ, οὔτε ἄλλος κενεὶς, κατὰ τὸν προτελευταῖον αἰῶνα, θὰ ἠδύνατο — ἔστω καὶ μὲ τὸ δῶρον τῆς μαντείας — νὰ προῖδη αὐτὴν τὴν κρίσιν. Τὸ νεώτερον Κράτος ἀπειλεῖται ἐκ τῆς ἀναπτύξεως

αὐτῶν τούτων τῶν ὄρων, οἱ ὁποῖοι ἀρχικῶς ἀπετέλεσαν τὴν δύναμιν του, τὸν πλοῦτόν του καὶ τὴν ἐπιβολήν. Παράδοξος καὶ διδακτικὴ ἀντιστροφή τῶν πραγμάτων!

Μέγα πλῆθος προλεταρίων, τῶν ὁποίων αἱ τάξεις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν πυκνοῦνται, προετοιμάζει τὴν πτώσιν καὶ τὸν ἀφανισμόν τοῦ Κράτους. Ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικοῦ ὀργανισμοῦ ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Ἀμερική, ἡ Ἑλβετία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ἰσπανία κλπ. διαφέρουν. Ὅ,τι τὰς προσεγγίζει, ὅ,τι ἀποτελεῖ μεταξὺ των κοινὸν χαρακτήρα, εἶνε ἡ ἐπίθεσις τῶν προλεταρίων αὐτῶν ἐναντίον τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ ἐπίθεσις αὐτὴ ἐκδηλοῦται περισσότερο ἢ ὀλιγώτερον ὀρμητικῶς ἐφ' ὅσον τὸ Κράτος, προσβάλλει ὀριστικώτερον τὰ χαρακτηριστικά του, — ἐφ' ὅσον ἡ διαίρεσις εἰς δύο τάξεις ὑπάρχει ἐν αὐτῷ περισσότερο ἢ ὀλιγώτερον πλήρης. Πανταχοῦ ἡ τάξις τῶν προλεταρίων δημιουργεῖται, «τροφοδετεῖται» διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου. Προέρχεται ἐκ τῆς ἐκρίζωσεως τῶν μικρῶν ἀγροτικῶν ιδιοκτητῶν καὶ ἐκ τῆς συνεχοῦς προσκλήσεως, τὴν ὁποῖαν αἱ πόλεις ἀπευθύνουν πρὸς τοὺς ἀγρούς, ἐκ τῶν προόδων τῆς βιομηχανίας, ἡ ὁποία παγκοσμίως ἐγείνει ἡ κυριαρχοῦσα ἐνέργεια καὶ ἡ ὁποία συγκεντρώνει εἰς τὴν διάθεσιν τῆς στρατευσίμου ὀλονὲν πολλαπλασιαζομένους, ἐκ τῆς ἀποστερήσεως τῆς ιδιοκτησίας μικρῶν βιομηχανῶν καὶ μικρῶν ἐμπορευομένων, οἱ ὁποῖοι χάνουν τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς οἰκονομικῆς των αὐτονομίας διὰ νὰ περιπέσουν εἰς τὸ ἡμερομίσθιον. Ἡ αὐξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων προδίδει ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ κόσμου, τὰς προόδους τοῦ ἐνοικισμοῦ ἐν αὐταῖς τῶν ἀπόρων.

Ἀπὸ μακροῦ ἤδη χρόνου ἡ βρετανικὴ γῆ δὲν παράγει πλέον τὰ ἀναγκαῖα σιτηρὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ πληθυσμοῦ, τὸν ὁποῖον φέρει. Ἀνὰ δέκα ἔτη ἡ σχετικὴ τόσῳ τοῖς ἑκατὸν ἀναλογία τῶν χωρικῶν ἐλαττοῦται ἐν Γερμανίᾳ. Εἶνε μόλις σήμερον πλέον εἰς τὸ ἐν τρίτον καὶ ὀλιγώτερον: 61% τὸ 1841, 41% τὸ 1851, 31% τὸ 1910. Τὸ 1840 ὑπῆρχον πέραν τοῦ Ρήνου δύο

μόνον πόλεις μὲ περισσοτέρας τῶν 100,000 ψυχῶν. Τὸ 1897 ὑπῆρχον 29 καὶ 43 τὸ 1910. Ἡ Ἀμερική θὰ μᾶς ἐπαρουσίαζε ἀνάλογον ἐξέλιξιν, ἴσως μάλιστα ὑποβλητικωτέραν ἀκόμη. Εἰς τὰς χώρας, ὅπου ἡ βιομηχανία παραμένει εἰς δευτέραν μοῖραν, τὰ ναυτικὰ κέντρα ἐξασκοῦν τὴν αὐτὴν ἐλξιν ἐπὶ τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ, ἀποδειξίς τὸ Ρόττερδαμ, τὸ Ἀμστερδαμ, ἡ Κοπεγχάγη. Ἡ κρίσις ἐκδηλοῦται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπειλητικῆ ἐφ' ὅσον ἐλαττοῦται περισσότερο ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν καὶ βιομηχανικῶν κέντρων καὶ τῶν ἐξοχῶν. Διότι δὲν πρόκειται περὶ τάξεως μεσαίας, ἡ ὁποία ἐγκαθίσταται ἢ διαμορφοῦται εἰς τὰ κέντρα ταῦτα. Εἶνε ἀπόκληρος τάξις προλεταρίων, τὴν ὁποῖαν περιλαμβάνει τὸ κίνημα τοῦτο τῆς συνεχοῦς μεταναστεύσεως καὶ τὸ πλῆθος αὐτὸ τῶν προλεταρίων ἀπορροφᾷ βαθμηδὸν εἰς τὴν μάζαν του τὰ τελευταῖα λείψανα τῆς τοπικῆς μεσαίας τάξεως, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται πλέον νὰ παλαίσουν ἐναντίον τῆς κατακτητικῆς δυνάμεως τῆς πλουτοκρατίας.

Τὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα δημιουργεῖ, εὐνογεῖ τὸν προλεταρισμόν διότι δὲν δύναται νὰ ζῆσῃ εἰμὴ διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἀξίας, τῆς χρησιμοποίησεως καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐργατικῶν στρατιῶν μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ καταστραφῇ ὑπὸ τὰ πλήγματά των. Καὶ οὕτω ἐξηγεῖται διατὶ τὰ ἀποτελέσματα του εἶνε ἀνάλογα ὑπὸ οἰανδήποτε σημαίαν καὶ ἐὰν καλύπτεται. Εἴτε δημοκρατικὴ εἶνε ἡ σημαία αὕτη, εἴτε μοναρχικὴ, ἡ ἰσχύουσα τάξις ἐπὶ τῷ φόβῳ νὰ ὑποκύψῃ προῶρως τείνει πάντοτε ν' ἀναπτύξῃ τὴν παραγωγὴν καὶ τὰ ἀνταλλάγματα τὰ ὁποῖα ἐξασφαλίζουν τὴν εὐδαιμονίαν της. Δὲν δύναται οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ σκεφθῇ ὅπως ἐπιβραδύνῃ τὴν ἀνάπτυξιν ταύτην, διότι θὰ ἐνίσχυε τὴν κρατοῦσαν τάξιν τῶν γειτονικῶν καὶ ἀντιπάλων χωρῶν. Θὰ ἐπροκάλει τὴν ἰδίαν της πτώσιν, θὰ κατεργάζετο τὴν καταστροφὴν της εἰς στιγμὴν καθ' ἣν θὰ ἠδύνατο ἀκόμη νὰ παλαίσῃ καὶ κατὰ τῶν ἐξωθεν συ-

ναγωνιστῶν καὶ κατὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ. Τότε ἐπικαλεῖται νέους βραχίονας, σύρει πρὸς τὸ μέγα βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀξιοῖ, ὅτι διευθύνει, νέα πλῆθη ἀνθρώπων καὶ ἀμβλύνει διὰ τοῦ μέσου τούτου τοὺς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι συσσωρεύονται ἐναντίον της. Περισσότερον ἢ κυριαρχία τῆς μειονοψηφίας φαίνεται στερεωμένη εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἔθνους, περισσότερο ἐπιδεινοῦνται αἱ πιθανότητες τῆς καταστροφῆς τοῦ συγχρόνου Κράτους. Ὁ προλεταρισμὸς μεγεθυνόμενος φανερῶνει ἀπὸ μὴνός εἰς μῆνα τὸ μέτρον τῶν προόδων τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἐπιβολῆς τῆς μειονοψηφίας ταύτης καταδεικνύει συγχρόνως τὰς προόδους τῆς κρίσεως, διότι αὐτὸς τὴν δημιουργεῖ καὶ αὐτὸς συγκεντρώνει τὰ στοιχεῖά της.

Τοιαύτη εἶνε ἐν συντόμῳ ἡ ἱστορία τῶν γειτονικῶν ἢ μακρυσμένων χωρῶν, αἱ ὁποῖαι εἶνε προικοδοτημέναι μὲ τὸν μέγαν βιομηχανικὸν σύγχρονον μηχανισμόν καὶ αἱ ὁποῖαι κατὰ διαστήματα ὑφίστανται τὰς ἐφόδους τῆς ἐργατικῆς τάξεως ὑπὸ τὸν ζυγόν.

Εἶνε φυσικόν, ὅτι ὅμοια φαινόμενα παράγουν πανταχοῦ ὅμοια ἀποτελέσματα καὶ ὅτι οἱ ἐργάται, ὡς ἡ τρίτη τάξις ἄλλοτε, διεκδικοῦν τὴν ἐλευθερίαν των ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν σημασίαν τῆς φράσεως.

Μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς ἀρχούσης καὶ διευθυνούσης τάξεως εἰς οἰανδήποτε χώραν καὶ ἂν παρατηρήσωμεν, ἡ διαφορὰ, ἡ ἀντίθεσις, ἀποκαλύπτονται ἐντονώτεραι ἢ μεταξὺ τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ἀστῶν εἰς ἄλλας ἐποχάς. Ἡ τάξις τῶν εὐγενῶν ἐκράτει δι' ἑαυτὴν τὰς θέσεις, τὰς τιμὰς, τὰς συντάξεις, ἀλλ' ἡ ἀστυκὴ τάξις κατὰ τὰς παραμονὰς τοῦ 1789 ἐν Γαλλίᾳ καὶ καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην, διέθετε ἤδη τὴν οἰκονομικὴν εὐημερίαν. Ἡ ἀστυκὴ τάξις εἰς τὰς ἡμέρας μας συγκεντρώνει τὰς θέσεις καὶ τὸ χρῆμα. Αὐτὴ κατέχει ὅλα τὰ ὑψηλὰ ὑπουργήματα καὶ αὐτὴ νέμεται τὰ κέρδη. Μέχρι τινὸς περὶ τὰ τέλη τοῦ παλαιοῦ συστήματος, ὑπῆρχε χωρισμὸς μεταξὺ τῆς πολιτικῆς ὑπεροχῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς τοιαύτης. Σήμερον οἱ κύριοι τοῦ Κράτους εἶνε ἐπίσης κύριοι τῆς παρα-

γωγής. Δύνανται ταυτόχρονα να καταπιέζουν διά τῶν νόμων καὶ ν' ἀφίρουν νὰ λιμώττη διά τῶν ἡμερομισθίων τὴν ἐργαζομένην μάζαν. Πῶς εἶνε ἐπιτετραμμένον καὶ νὰ ἐκπλήσεται κάποιος ἀπλῶς, ὅτι ἡ ἐργαζομένη αὐτὴ μάζα, τῆς ὁποίας οἱ ὄροι τῆς ζωῆς εἶνε παρόμοιοι εἰς ἀπέραντα διαστήματα τῆς σφαίρας, ἐφορμᾷ μὲ ὄρυγν καὶ ἐνθουσιασμὸν ὅλον ἐν αὐξάνοντα εἰς ἔφοδον ἐναντίον τοῦ συγχρόνου Κράτους;

Ἡ ἐπίθεσις τοῦ ρυθμίζεται ὑπὸ προγράμματος ἀπολύτως σαφοῦς. Οἱ ἀποδίδοντες εἰς προλεταρίους συγκεχυμένας βλέψεις καὶ ἀξιώσεις κακῶς διευθυνομένας ἀπαντῶται ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως. Οἱ προλετάριοι οἱ ὅποιοι δὲν εἶνε τίποτε, ζητοῦν νὰ γείνουν τὸ πᾶν. Γνωρίζουν, ὅτι ἡ ἀπολύτρωσις τῶν δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τῶν τάξεων τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος, ἐξ οὗ καὶ ἡ τάσις νὰ διασπάσουν τὰς τάξεις ταύτας. Γνωρίζουν, ὅτι ἡ συνύ-

παρξίς των μετὰ τῆς πλουτοκρατίας προκαλεῖ μοιραίως τὸν ἀνταγωνισμὸν καὶ τὴν ὑποδούλωσιν των πρὸς ταύτην, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπίμονος καὶ σταθερὰ προσπάθειά των νὰ καταργήσουν τὴν ἀντίπαλον τάξιν φέροντες τὴν ἰσότητα μετὰ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐξασθενίζοντες τοὺς πολιτικούς ὀργανισμούς, διοικητικούς καὶ ἄλλους, οἱ ὅποιοι τὴν ὑποστηρίζουν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑπεροχῆς τῆς. Μέμφονται τὴν τάξιν τῶν ἀπόρων, ὅτι εἶνε ἐπαναστατικὴ, ἀλλὰ λογικῶς θὰ ἔλθῃ μία ὥρα καθ' ἣν ἡ ἐξέλιξις διὰ τῆς ἀντιστάσεως μάλιστα ἐκείνων ἐναντίον τῶν ὁποίων στρέφεται, θὰ γείνη ἐπανάστασις καὶ διὰ μέσου τῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν μᾶλλον μακρυσμένων χρόνων, πᾶσα ὑπόδουλος τάξις ὑπῆρξεν ἐπαναστατικὴ. Ἀρνούμενη τὸ δικαίωμα τῆς ἀνατροπῆς τὸ ὅποιον ἔχει, ἤθελε καθιερώσει τὴν ὑποδούλωσιν τῆς καὶ μονιμοποίησιν τὴν ἐξουσίαν τῶν κυρίων τῆς.

[Ἔπεται τὸ τέλος]

ΠΑΥΛΟΣ ΛΟΥΪ

Κ. ΓΚΕΣΚΟΥ

ΒΑΡΒΙΤΣΙΣΤΗΣ

ΜΩΣΑΪΚΑ

ΑΝΝΑ

Σ' ἀγάπησα καὶ τώρα πειὰ νεκρὴ θὰ σὲ λατρεύῃ
καὶ μέσ' τὸ μνήμά σου ἡ ψυχὴ γι' αὐτὸ σὰν ἀγρουπνῶ
τὰ βράδνα ποῦ ἡ ἀκύμαντη γαλήνη βασιλεύει,
ὁ νυχτοπλάνος κι' ἔρημος διαβάτης σὲ ζητῶ.

Τὸ κυπαρίσι ὅπου ἀργὰ τὴν κορυφὴν σαλεύει
σ' ἐρωτικὰ πανήγυρη πῶς μὲ καλεῖ θαρροῶ,
καὶ τότε ὁ πόθος τῆς ψυχῆς ποῦ πάντα σὲ γυρεύει,
γοργὰ τὸ βῆμα μου ὁδηγεῖ γιὰ νᾶρω νὰ σὲ βρῶ.

Κι' ὅταν σκεφιῶ τοῦ τάφου σου κυτιῶντας τὴ μαυρίλα
πῶς ὄλα πειὰ ἐσβυστήκανε τὸ φῶς σου κι' ἡ ζωὴ,
σὲ κάποιο πνεῦμα μυστικό, ἱερό, ποῦ μέσ' στὰ φύλλα

τῶν δέντρων ἀναδύεται, ἀπ' τὴν πατρίδα πῶχε
ψηλὰ στ' ἀστέρια τοῦ ἄπειρου, ἡ ἄγια σου ἡ ψυχὴ
γοργοπειάει ἀνάλαφρη καὶ ψιθυρίζει μου: "Ὀχι!

ΔΙΟΥΡΑΜΒΟΣ

Γυναῖκα! ποῦ ὄργια λαχταρᾷ τὸ μαγικό σου σῶμα
καὶ σ' ἀποπεῖρα στήν ὄρμη μιᾶς λύπης σκοτεινῆς,
ἀπόψε δίψασε φιλιὰ τὸ πικραμένο στόμα
καὶ θὰ δεχτῶ σε πρόσχαρος στὸ σπῆτι μου ἂν ἐρθῆς.

Τὴ δακρυρροὴ τῶν ματιῶν ὅπου σταλάζει ἀκόμα
τὴ μυστικὴ τὴ θλίψη τῆς σὸν τάφο μιᾶς ζωῆς,
σταμάτησέ τὴν κλάμματα στὸ ἐρημικό μου δῶμα
δὲ θ' ἀκουστοῦν θὰ βρῆσκειται ἡ Ἀμαρτία καὶ μεῖς.

Δὲ θὰ ξεθάψη ἀπὸ τοῦ νοῦ τὸ μαῦρο κοιμητήρι,
καμμιὰ ἱστορία ἢ μνήμη μου παληὰ καὶ μακρονή,
τὴν κεφαλὴ μου γιὰ νὰ δῆς ὁ πόνος νᾶχη γύρει.

"Ἐλα! κι' ἂν γὼ σ' ἀπόρριξα τὰ μίση τώρα πνίχ' τα
τὴν Ἥδονή θὲ νᾶχουμε σὰ Μεφιστοφελῆ,
νὰ φέρῃ μας σὶν ὄργιων τὴ Βαλπουργία νύχτα!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΤΟ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟ

ΜΗΤΕΡΑ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΚΙ
ΥΠΟ ΛΟΒΙΣ ΚΟΡΙΝΤ

— Άχ! πότε θά γεννήσ' ἡ Χατζίνα, νά κάμ' τὸ Χατζόπουλο;

Ἦτο κοινὸς πόθος ὄλων τῶν καλῶν γειτονισσῶν. Ὑπανδρευμένη ἡ Χατζίνα ἀπὸ ἕξ ἐτῶν μὲ τὸν γηραλέον Χατζησταμάτην, λαβόντα αὐτὴν εἰς δεύτερον γάμον. Ὁ Γιωργάκης, ὁ μοναχογιὸς τοῦ Χατζῆ ἀπὸ τὸν πρῶτον γάμον, εἶχε καλογηρέσει εἰς τὴν σκῆτην τοῦ Ἁγ. Βασιλείου, εἰς τὰς ὑψηλοτέρας ὑπωρείας τοῦ Ἄθω. Ὁ γέρων ἦτο ἀρκετὰ πλούσιος, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἡσυχάσῃ, ὅπως καὶ ὁ Σεβᾶχ ἢ ὁ Ἀμπουλθάρης. Κατ' ἔτος ἔκαμνεν ἕν μῆγα καὶ μακρὸν ταξίδι εἰς τὴν Μολδοβλαχίαν, ὅπουθεν ἐπανέκαμπε φέρων ὄλους «τενεκέδες» γεμάτους φλωρί. Ἐμπορεύετο ἐκεῖ, προστατευόμενος τῶν Ὀσποδάρων καὶ Δραγομάνων. Τέλος, ὅταν ἔκλειεν ὁ ἕκτος χρόνος ἀπὸ τοῦ γάμου, τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας ὅπου ἔμελλεν ὁ Χατζῆς νὰ ἐμβαρκαρισθῆ διὰ τὸ σύνθητες ταξίδι, κατὰ Μάρτιον, ἡ Χατζίνα ἀνήγγειλε μυστηριωδῶς εἰς τὸν σύζυγόν της ὅτι εἶχεν αἰσθανθῆ μέσα της «ένα πᾶμμα νὰ πηδᾷ».

Ὁ Χατζῆς ὅπως οὖν ἐχάρη, καὶ εἶπε:

— Καλά. Νὰ μπαρκάρω μίαν ὥρα ἀρχήτερα. Νὰ τελειώσω τὸ ταξίδι κεῖ πάνω, καὶ νὰ ρθῶ τὸ γληγορώτερο.

— Ἐτσ' νὰ κάμ'ς, Χατζῆ μ'. Νὰ φέρ'ς κὴ κωνσταντινάτο γιὰ τὸ παιδί. Νάχῃ μέσα κὴ προνίδια ἀπ' τὸ Τίμιο Ξύλο.

— Μὲ τὴ δύναμι τοῦ Θεοῦ, θά φέρω.

— Νὰ φέρ'ς κὴ ἀλαφοκέρατο, γιὰ τὰ δοντάκια τ'.

— Θά φέρω.

— Νὰ μὴ ἀστοχήσης νὰ ψωνίσῃς καὶ φωτίκια ἀπ' τὸ μετόχι τ' Ἁγίου Τάφου,

στὴν Πόλι, ἀπ' τὸν Γιορδάνη ποταμό. Νὰ φέρ'ς κὴ «τσ' Παναϊᾶς τὸ φιλί».

— Καὶ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα, θά φέρω.

*

Ὁ Χατζησταμάτης ἐμίσησε, κὴ ὁ ἀέρας πρῶτος ἐφύσα στὰ πανιά, καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας ἐφθασε στὴν Πόλιν, ὅπου διέτριψεν ὑπὲρ τὰς δύο ἐβδομάδας, περιβομβῶν τὸ Φανάρι, προσκυνῶν τὰ Πατριαρχεῖα, κ' ἐπισκεπτόμενος συχνὰ τὰ μέλαθρα τῶν Φαναριωτῶν. Ἐνα μῆνα περὶπου μετὰ τὸν μισεμμόν του ἐκ τῆς πατρίδος, εἶχε διαπεράσει τὴν Μαύρην Θάλασσαν, εἶτα ἀνέπλευσε τὸν Ποταμὸν κ' ἐφθασε στὸ Βουκουρέστι. Αἱ ὑποθέσεις του ἐκείνην τὴν χρονίαν ἐπῆγαν εἴπερ ποτε καλά. Εἶχε τύχην τὸ ἔμβρυον μέσα εἰς τὰς μητρικὰς λαγόνας.

Τῆς Χατζίνας τὸ στέρνον κ' ἡ κοιλία ἐκολποῦτο, εἰς τὴν πατρίδα. Περὶ τὸν δεύτερον μῆνα εἶχε βάλῃ μάλινον διπλωμένον σινδόνι, ὑπὸ τὸ μεσοφούσανόν της· τὸν τρίτον μῆνα τὸ ἐδίπλωσεν εἰς τέσσερα. Κατόπιν ἔβαλεν ἕν μικρὸν λευκὸν προσκεφαλάκι μὲ πούπουλον, εἶτα τὸν ἕκτον μῆνα ἔβαλε σωστὸν προσκέφαλον. Τέλος, περὶ τὸν ὄγδοον μῆνα ἔβαλε μακρὰν προσκεφαλάδα. Κατὰ συγκυρίαν, κ' ἡ ἄλλη Χατζίνα, ἡ ἐπ' ἀδελφῶ νύμφη της, ἠκούσθη ὅτι ἦτο ἐγκυος. Ἡ Χατζηγιάνναινα εἶχεν ἕνα σωρὸ παιδιὰ. Τὸν Γεώργην, τὸν Βαγγέλην (οἱ δύο οὗτοι ἔγειναν Ἰάκωβος καὶ Εὐγένιος ἱερομόναχοι, ἀφιερῶσαντες ὄλην τὴν πατρικὴν κληρονομίαν των εἰς τὴν Κανιστριώτισσαν τὴν Παναγίαν), τὸν Μανώλην, τὴν Σινιώραν, καὶ ἄλλα τέκνα. Σχεδὸν τῆς ἐπερίσσευαν. Ἡ ἀνδραδέλφη της δὲν εἶχε κανέν. Ἄνισος λοιπὸν εἶνε κ' ἡ θεῖα Πρόνοια εἰς τὰς ἀβύσσους τῶν

* Βλέπε «Καλλιτέχνην» τεύχη 24ον καὶ 25ον.

κριμάτων της, κ' εἰς τὰ δωρήματά της; Ποῖος θὰ ἐκληρονόμει τὸν Χατζησταμάτην; Ὁ μονάκριβός του ἦτο ἀσκητής εἰς τὰ πετρώδη κράσπεδα τοῦ Ἄθωνος. Τί τὸ ἤθελε τὸ βίος; Τόσους τενεκέδες φλωριά, τόσες χιλιάδες στρέμματα τόπου. Διότι κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, ἑπτὰ ἕως ὀκτώ, ἢ τὸ πολὺ δέκα οἰκογένεια, εἶχαν κτήματων ὅλην τὴν νῆσον. Ὁ Χατζησταμάτης, ὁ Χατζηγιάννης, γαμβρὸς καὶ γυναικαδελφός, οἱ Φραγκουλαῖοι κ' οἱ Λογοθεταῖοι, δύο κλάδοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς παλαιᾶς οἰκογενείας, οἱ Καραχμεταῖοι, οἱ Μαυρογιαλαῖοι, οἱ Χαραναῖοι, τέλος, οἱ Μωραῖταῖοι, οἵτινες εἶχον μεταναστεύσει φθίνοντας τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἀπὸ τὸν Μιστρᾶν τῆς Λακεδαιμόνος, φέροντες μεγάλα χρηματικά κεφάλαια, κ' ἠγόρασαν κ' αὐτοὶ πάμπολλα κτήματα εἰς τὴν νῆσον.

Ἀνάγκη πᾶσα νὰ καρπογονήσῃ ἡ Χατζίνα, νὰ κάμῃ ἓνα μικρὸ Χατζόπουλο, διὰ νὰ κληρονομήσῃ τὸ βίὸ τοῦ Χατζησταμάτη. Ἡ Χατζηγιάνναινα ἡ νύφη της ἐπὶ πέντε καὶ ἕξ μῆνας εἶχε κλεισθῆ, καὶ δὲν ἦτον ὄρατὴ πλέον. Ἐκατοῖκει εἰς ἓν ἐξοχικὸν καλύβι, ὅπως οὐδ' ἀρχοντικόν, καλὰ περιποιημένον, κοντὰ στὸ Πρυγί, παραπάνω ἀπὸ τὴν Παναγίτσαν. Εἶχε φοῦρνον, προαύλιον, ὀρνιθῶνα, δένδρα, πυκνά καὶ ἄγρια ἦτο ζωὴ καὶ ἀπόλαυσις ἐκεῖ. Ἀπὸ τὴν Λαμπρὴν κ' ἐδῶ, κανεὶς δὲν τὴν εἶδε πλέον στὰ μάτια. Ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι εἶχεν ἀνεμογαστριά — ἂν καὶ ὁ Χατζῆς μόνον πρὸ μηνὸς εἶχε μισσέψει διὰ τὸ Μισύρι — ἄλλοι ἔλεγαν ὅτι εἶχεν ὑποχόνδριον. Ἡ τελευταία αὕτη γνώμη εἰς τὸ τέλος διεδόθη κ' ἐπιστεύθη. Τέλος, ὅταν ὠρίμασεν ἡ ἐγκυμοσύνη της (διότι ἦτο πράγματι ἐγκυος, ἀλλ' ἴσως νὰ τῆς ἤρχετο παραξενιά καὶ ἡ λεγομένη ὑποχόνδρια ἴσως νὰ ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς ἴγαστριᾶς της), ἡ Χατζηγιάνναινα, τὸν ἑνάτον μῆνα, ἐκάθησε στὰ σκαμνιά, κ' ἐγέννησεν υἱόν.

Ἡ μαῖα ἡ Κυρατσῶ, ἦτο γυνὴ τῆς ψυχῆς. Ἡ βρύσις, κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα τ' ἄγρια, ἀνέβλυζε μὲ ὑπόκωφον κοχλα-

σμόν. Βοῦρλα κ' ἀρμυρῆρες, καὶ πολυτρίχια, καὶ νερωσιές, ἢ τρέβλα ἄγρια* ἔθαλλον ἀφθόνως εἰς τὸ λιβάδι, ὁ κρότος τοῦ δροσεροῦ νάματος, ἀπὸ καταρράκτην εἰς καταρράκτην, ἀντήχει βαθεῖα στὸ ῥέμμα. Ἄβυσσος ἄβυσσον επικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτιῶν σου. Ἡ Κυρατσῶ ἦτο ἀπὸ ἐκείνας, αἰτινες, ὅταν γηράσουν, γίνονται παρηγορία εἰς τὰς οἰκογενείας. Μόνη αὐτὴ ἤξευρε τὰ τρέχοντα. Εἰς αὐτὴν εἶχαν τὰ πιστὰ αἰ δύο Χατζίνες. (Ἄβυσσος ἄβυσσον επικαλεῖται...). Τὴν εἶχαν «μῶσιμο», ὦμνον δηλ. εἰς τ' ὄνομά της. «Μπροστινὴν» εἰς τὴν γέννην δὲν εἶχαν καλέσει. Ποῦ νὰ εὔρουν περισσὰς γυναῖκας εἰς τὴν ὑψηλὴν ἐρημίαν ἐκείνην, μιστὴν ὦραν μακρὰν ἀπὸ τὸ Κάστρον, τὸ ὀχυρὸν βραχοκτισμένον χωρίον; Δὲν ὑπῆρχον πολλοὶ ὅμοιοι μὲ τὴν Κυρατσῶ. Σχεδὸν δὲν ὑπῆρχε δευτέρα. Μόλις ἐσηκώθη ἀπὸ τὰ σκαμνιά, κ' ἐπλάγιασεν ἡ λεγῶ, κ' ἡ Κυρατσῶ, ἀφοῦ ὀφαλόκοψεν ἐπιδειξίως τὸ βρέφος, ποῦ ἐκλαίει τὰ πρῶτά του κλάματα, γα α - α α! γου α α - α α α! Κ' ἔφαγε τὸ βρέφος τὴν πρωτογαλιὰ τῆς μητρὸς του, διότι ἦτο στερρὰ ἀνάγκη νὰ τὴν φάῃ, διότι δὲν ἐπετρέπετο νὰ καλέσουν ἄλλην, ἔστω καὶ μητέρα θηλάζουσαν, ἐκεῖ. Κ' ἐσπαργάνωσεν ἡ Κυρατσῶ τὸ βρέφος, καὶ τὸ ἐτύλιξε μὲ σινδόνα μεταξωτὴν, καὶ τὸ ἐνανούρισε ἐπὶ τῶν γονάτων της, καὶ τὸ νήπιον ἀπεκοιμήθη τὸν πρῶτον ὕπνον του, ἀφοῦ εἶχεν εἰσέλθει διὰ τῆς ἀνοικτῆς θύρας εἰς τὸν κόσμον. Καὶ τότε τὸ ἔλαβεν ἡ μαμμητὴν ἀγκυλιά της, ψιθυρίζουσα κοί, κοί, κοί, εὐχήθη τὴν λεγῶ «Καλὴ σαράντισι, χαδούλα μ'», κ' ἐξῆλθεν εἰς τὸ σκότος ἔξω. Ἄλλο πρόσωπον δὲν παρίστατο ἐκεῖ, εἰμὴ ἡ γρηᾶ Σοφούλα τοῦ Τοπτσῆ, ἡ μάνα τῆς Χατζηγιάνναινας. Ὅσον διὰ τὸν Χατζηγιάννην, οὗτος ἐξηκολούθει νὰ διατριβῆ ἀπὸ ὀκτῶ μηνῶν στὸ Μισύρι (τὴν Αἴγυπτον), ὅπου ἔκαμνε τὸν πραγματευτὴν, καὶ ποτὲ δὲν εἶχε μάθη ἂν ἡ γυνὴ του εἶχε μείνη ἐγ-

* Τρέβλα, ἡ ἄγρια ἀντράκλα, trèfle (ὅπως καλεῖται καὶ τὸ λεγόμενον σπαθὶ διὰ παιγνιόχαρτα). Παρεμφερμένον ἀπὸ τὸ τριφύλλι.

κος, κατὰ τὴν τελευταίαν βραχεῖαν διαμονὴν του εἰς τὴν πατρίδα.

*

Ἦτον δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα, ὅταν ἡ γρηᾶ Κυρατσῶ ἐξῆλθε τῆς ἐξοχικῆς οἰκίας. Ἐκράτει φανάρι ἀναμμένον εἰς τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς ὑπεβάσταζε κ' ἔθαλπε τὸ νεογνὸν εἰς τὴν ἀγκάλην της. Κατῆλθε τὸν ὀλισθηρὸν δρομίσκον, ὅπου ἦτο μαθημένη ἐκ νεότητός της ν' ἀραδίζη, διῆλθε τὴν βρύσιν, ἔφθασεν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ῥεύματος, ἐστράφη ἀριστερὰ κ' ἐπέρασεν ἔξω ἀπὸ τὴν Παναγίτσαν πρὸς δυσμὰς, ἐπὶ ἀνέχοντας ἐδάφους πρὸ τοῦ ναῖσκου. Τὰ κανδήλια τοῦ ἐρημιμικοῦ ἐκκλησιδίου ἔφεγγαν γλυκὰ διὰ τοῦ φεγγίτου. Τὸ μνημα τοῦ Στάθη τῆς Πατσῶς, μαγεμμένου αἰγοβοσκοῦ, ὅπου εἶχεν ἀποθάνῃ τὴν χρονίαν ἐκείνην, κ' εἶχε τάξει νὰ τὸν θάψουν δίπλα στὸ ζωκλήσι τῆς Παναγίτσας ἐλώνιαζε μελαγχολικὰ εἰς τὸ σκότος. Μεγάλῃ ἀστροφεγγιᾷ ἔφεγγεν ἄνω, καὶ ἄνω τοῦ φαναρίου ἡ Κυρατσῶ θὰ ἔβλεπε καλὰ νὰ βαδίζη τὸν δρόμον της. Ἐκύτταξε μ' εὐλάβειαν τὸν ναῖσκον, ὅπου δύο ἢ τρία εἰκονίσματα τοῦ τέμπλου, ἀπὸ τὰ Δωδεκάορτα, ὑψηλά, ὑποκάτω τοῦ Ἐσταυρωμένου, διεγράφοντο ἀμυδρά, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἀνεβασμένου κανδηλίου, ἐμπρὸς τοῦ νεκρωθέντος Θεανθρώπου. Μὲ ποῖον χεῖρι νὰ κάμῃ τὸν σταυρὸν της; Μὲ τὸ ἀριστερὸν ἐκράτει τὸ φανάρι, μὲ τὸ δεξιὸν ἐσφιγγε τὸ νήπιον εἰς τὴν ἀγκάλην της.

Ἐβάδισεν ἀκόμη, καὶ κατῆλθε πρὸς βορρᾶν. Ἀριστερὰ της ἡ ὑψηλὴ παραθαλασσία, τὰ Μποστάνια, κ' ὁ ναῖσκος τοῦ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος ὑψηλὸν κλίτος, ἀνθηρὸν, ὀλισθηρὸν, ἄπλα, καὶ ὑψηλοὶ κάμποι καὶ ἀγροί, καὶ ὀρμάνια, καὶ πάλιν κατῆφορος, καὶ κάτω οἱ βράχοι τοῦ γιாலῦ, κ' ὁ Ἄϊς-Σώστης, ἐπάνω εἰς ἓνα χωρισμένον ἀπὸ τῆς ξηρᾶς περίρρυτον βράχον. Ἀντικρὺ τὸ Κάστρον, μὲ τὰς τριακοσίας οἰκίας καὶ τὰς τριάντα ἐκκλησίας του ἐντός, καὶ σχεδὸν ἄλλας τόσας διεσπαρμένας ἐπὶ τῆς βραχώδους ἀκτῆς δεξιά, καὶ μ' ἓνα τζαμί, διὰ τὸν μοναδι-

κὸν Τοῦρκον, ποῦ εὐρίσκετο ἐκεῖ διὰ τὸν τύπον μὲ τὴν ὑψηλὴν εὐρείαν ταρατσάν ἐπάνω ἀπὸ τὴν σιδερόπορταν, καὶ ἀπέναντι τὸ πέλαγος τοῦ Βορρᾶ, χαριτωμένον, ἄγριον, ἀπειλητικόν, καὶ μαγευμένον. Δεξιά, τοῦ Κουρούπη, ἡ φοβερὰ ἀκτὴ, λευκὴ, πετρώδης, φανταστικὴ, μὲ τὰ δαιμόνια καγγάζοντα ἐπάνω τῆς κορυφῆς, καὶ τὰ στοιχεῖα χορεύοντα καὶ κυλίσοντα πέτρας πρὸς τὰ κάτω. Ἀνάμεσα εἰς τὴν ἀκτὴν ταύτην, κ' εἰς τὸ βαθὺ ῥέμμα τοῦ Γιαλοῦ, μὲ τὰ γυμνά νησίδια, τοὺς λευκοὺς βράχους, ὅπου ἐξεῖρπον τὰ πετροκάβουρα, κ' ἔκρωζον τὰ θαλάσσια ὄρνεα τὴν νύκτα εἰς τὰ ἄντρα, ἦτο μεταξὺ πολλῶν παρεκκλησιῶν ἐπάνω στοὺς βράχους κτισμένον, ὁ Ἄϊς Λευτέρης. Πρὸς τὰ ἐκεῖ διευθύνθη ἡ Κυρατσῶ.

*

Εὐτυχῶς ἦτο σχετικὴ εἰρήνη εἰς τὸν τόπον κατὰ τὸ φθινόπωρον αὐτὸ καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος. Ὁ Καπετὰν Πασᾶς ἐκείνην τὴν χρονίαν ἔτυχε, πράγμα σπάνιον νὰ εἶνε δραστήριος ἀνὴρ, καὶ εἶχε καταδιώξει αὐστηρῶς τοὺς πειρατὰς, τοὺς τε Ἀλγερίνους καὶ Βαρβαρέζους, ὅπως καὶ μερικοὺς Χριστιανούς, ὅσοι ἐπὶ προφάσει ὅτι θὰ ἐλευθερώσουν τοὺς βασιλιάδες, ἐκούρσευαν κ' ἐρήμαζαν ὅλα τὰ νησιά καὶ τὰς παραθαλασσίας. Ἡ Χατζησταμάταινα μὲ τὴν προσκεφαλίδα ὡς ἔμπλαστρον ἐπὶ τῆς κοιλίας, εἶχε τολμήσει νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ Κάστρον τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ὅπου ὄλαι αἱ καλαὶ γειτόνισσαι, πτωχαὶ καὶ ταπειναί, ὅσας δὲν ἔπαυε ποτὲ νὰ ἐλεῇ καὶ νὰ φιλεῖ, ἡ Χατζίνα, ἠύχοντο μέλπουσαι ἐν χορῷ.

— Ἄχ! πότε θὰ γεννήσῃ ἡ Χατζίνα, νὰ κάμῃ τὸ Χατζόπουλο; Πότε;

Ἡ Χατζίνα τὰς ἀπεχαιρέτισε πρὸς ὦραν, ἀφοῦ τὰς ἐφίλευσε διπλὰ καὶ τριπλὰ, αὐτὰς καὶ τὰ μικρὰ τέκνα των, κ' ἐδήλωσε ὅτι εἶχε τάξιμον νὰ πάῃ στὸν Ἄϊ-Λευτέρην, νὰ κάμῃ ἐπιὰ λειτουργίας στὴν ἀράδα, ἀπὸ Δευτέραν εἰς Κυριακὴν. Χάριν εὐκολίας, διὰ νὰ μὴν πηγαίη κ' ἐρχεται, ἀφοῦ ἦτον καὶ βαρεμένη, ἔμελλε νὰ μείνη

προσωρινῶς ἐπὶ ἐβδομάδα εἰς τὸ κελλί τῆς ἐκκλησίας, ὅπου ἦτο κτισμένον δίπλα εἰς τὸ κτίριον τοῦ ναοῦ· κελλί διπλοῦν, εὐρύχωρον καὶ ἀνετον, τὸ ὁποῖον ἦτο κάπως πατρογονικόν τῆς· καθότι καὶ τὸν ναῖσκον τοῦ Ἀγ. Ἐλευθερίου οἱ πρόγονοί τῆς τὸν εἶχον κτίσει δι' ἐξόδων των. Ἔστειλε τρεῖς ἡμέρας πρὶν ν' ἀσβεστώσῃ καὶ στολίσῃ, τὸ παρεκκλήσι, καὶ νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ κελλίον. Τὸν παπᾶ Διανέλον τὸν ἐνορίτην τῆς τὸν ἐκάλεσε διὰ τρεῖς λειτουργίας ἐκ διαλειμμάτων, τὴν πρώτην, τὴν μεσαίαν, καὶ τὴν ἐβδόμην. Τὰς ἄλλας τέσσαρας ἐξεχώρησεν εἰς τοὺς δύο ἄλλους ἐφημερίους τοῦ Κάστρου, ἀνὰ δύο εἰς ἕκαστον, ὅπως ὄλοι οἱ ἱερεῖς εὐχηθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεώς τῆς. Ἐκεῖνοι ἤρχοντο ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ αὐτὴ ἐδέετο, «νὰ λευθερωθῇ, μὲ τὸ καλὸ, ἢ νύφη τῆς, καὶ νᾶνε καὶ παλληκάρη».

Φαίνεται ὅτι ὁ Ἀϊ-Λευθέρης εἰσήκουσε τὴν προσευχὴν τῆς. Τὴν πρωίαν τῆς Κυριακῆς, περὶ ὄρθρον βαθύν, τρίτον λάλημα τοῦ πετεινοῦ, πρὶν χαράξῃ ἀκόμα, περὶ ὦραν ἐνδεκάτην ἀλά Τούρκα (ἦτο Νοέμβριος, περίπου τρεῖς ὥρας πρὸ τῆς ἡμέρας), ὅταν εἶχε κάμη τὴν ἐκτὴν λειτουργίαν, κ' ἐπεριμένετο ὁ παπᾶ Διανέλος νὰ ἔλθῃ ὄσον οὐπω, ἔχων καὶ τὸν μπάμπ' Ἀναγνώστην τὸν Παρθένη βοηθόν, διὰ νὰ τελέσῃ τὴν ἐβδόμην καὶ τελευταίαν, ἐπειδὴ ἦτο Κυριακὴ, ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον—αἶφνης ἠκούσθη ἤρεμον καὶ διακριτικὸν κροῦσμα εἰς τὴν θύραν τοῦ οἰκήματος.

Ἡ Χατζίνα δὲν εἶχεν ἄλλην συντροφίαν εἰς τὸ κελλί τῆς, ἀφοῦ ὁ σύζυγός τῆς ἔλειπε τόσους μῆνας, εἰμὴ τὴν Δεσποينوῦ, πτωχὴν γυναῖκα, μίαν ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους δουλεῦτράς τῆς, μὲ τὸ τρίμηνον κοράσιόν τῆς. Ὁ ἀνὴρ τῆς, οἰκοδόμος, ἔλειπε βδομαδιάτικα, κάτω στὴν χώραν, στὸ λιμάνι, ὅπου εἶχον ἀρχίσει τότε, διότι ἔλαβον οἱ ἄνθρωποι προσωρινὸν θάρρος καὶ εἶχαν ἀσφάλειαν ἀπατηλὴν, νὰ κτίζουσαν μαγαζιά καὶ σπίτια. Εἰς αὐτὴν εἶπεν ἡ Χατζίνα, ἄκρες-μέσες, ἀπ' ὄλην τὴν ἱστορίαν—μισὰ ψέμματα καὶ μισὰς ἀλήθειες, ὅτι, ἀφοῦ εἶδε κ' ἀποεἶδε, καὶ δὲν ἦτον πλέον προκοπὴ (δὲν ἦτο ἐλπίς ν' ἀποκτήσῃ κληρονό-

μον τοῦ Χατζῆ ἀπὸ τῶν σπλάχνα τῆς) εἶχεν ἀποφασίσει νὰ υἱοθετήσῃ ἕνα ὄρφανό, ἴσως νὰ ἦτον ἀγόρι, ἀλλὰ καὶ κορίτσι νὰ ἦτον, δὲν ἐπέιραζε—γεννημένον ἀπὸ μίαν πτωχὴν, πᾶμπτωχὴν, συγγενῆ τῆς, τὴν ὁποίαν ὁ σύζυγός τῆς, ἀφοῦ τὴν εἶχεν ἀφήσει ἐγκυον, τὴν ἀπαράτησε, καὶ τὴν ἀδίκησε, κ' ἐβγήκε λιάπης, κλέφτης εἰς τὰ βουνά, ἢ καὶ πειρατῆς μὲ κανένα σκάφος, μύστικο ἢ μαρτίγο, κατὰ τὴν ἀρματοῦσά ποῦ θὰ εἶχε. Κ' ἡ Χατζίνα τὴν ἐσπλαχνίσθη, καὶ τῆς εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ κρεμάσῃ ἀπ' τὸ λαιμὸ τὸ παιδί τῆς πτωχῆς ἐκείνης, ἀγόρι, κορίτσι, ὅ,τι θὰ ἦτον. Ἄς τὰ ἐθήλαζεν ἡ Δεσποينوῦ καὶ τὰ δύο μαζί, ὡς ἀδελφία, τὸ κοριτσάκι τῆς καὶ τὸ παιδί αὐτὸ ὅπου ἐμελλε νὰ υἱοθετήσῃ ἡ Χατζίνα, κ' ἡ Χατζίνα ἐμελλε νὰ τ' ἀγαπήσῃ ἐξίσου καὶ τὰ δύο ὡς τέκνα τῆς. Θὰ ἦσαν ἀδελφία ἄλλως, ἀφοῦ θὰ ἐτρέφοντο μὲ τὸ ἴδιον γάλα. Ἡ Δεσποينوῦ ἐπέισθη, κ' ἐφάνη ὅτι ἔμεινε πολὺ εὐχαριστημένη.

Μόνον εἶπε.

— Καλὰ, Χατζίνα μ'· ὁ κόσμος σὲ εἶχε γιὰ ἄγαστρομένη· κ' ὅλες ἀπαντέχουν πότε νὰ γεννήσῃς τὸ Χατζόπουλο.

Ἡ Χατζίνα ἐδάγκασε τὸ χεῖλος τῆς.

— Ἐκεῖνο δὲν ἦτο τίποτε· ἦτον ἀνεμογαστριά, Δεσποينوῦ μ'· πάει, πέρασε.

Ἡ Δεσποينوῦ ἤκουσε, καὶ κατένευσε. Μόνον, ἀκουσίως, ἐσκέφθη μέσα τῆς.

«Ἀνεμογαστριά ἢ ἄλλη Χατζίνα, ἢ νύφη τῆς. Ἀνεμογαστριά αὐτὴ ἐδῶ. Ἐγέμισ' ὁ κόσμος ἀνεμογαστριές.»

*

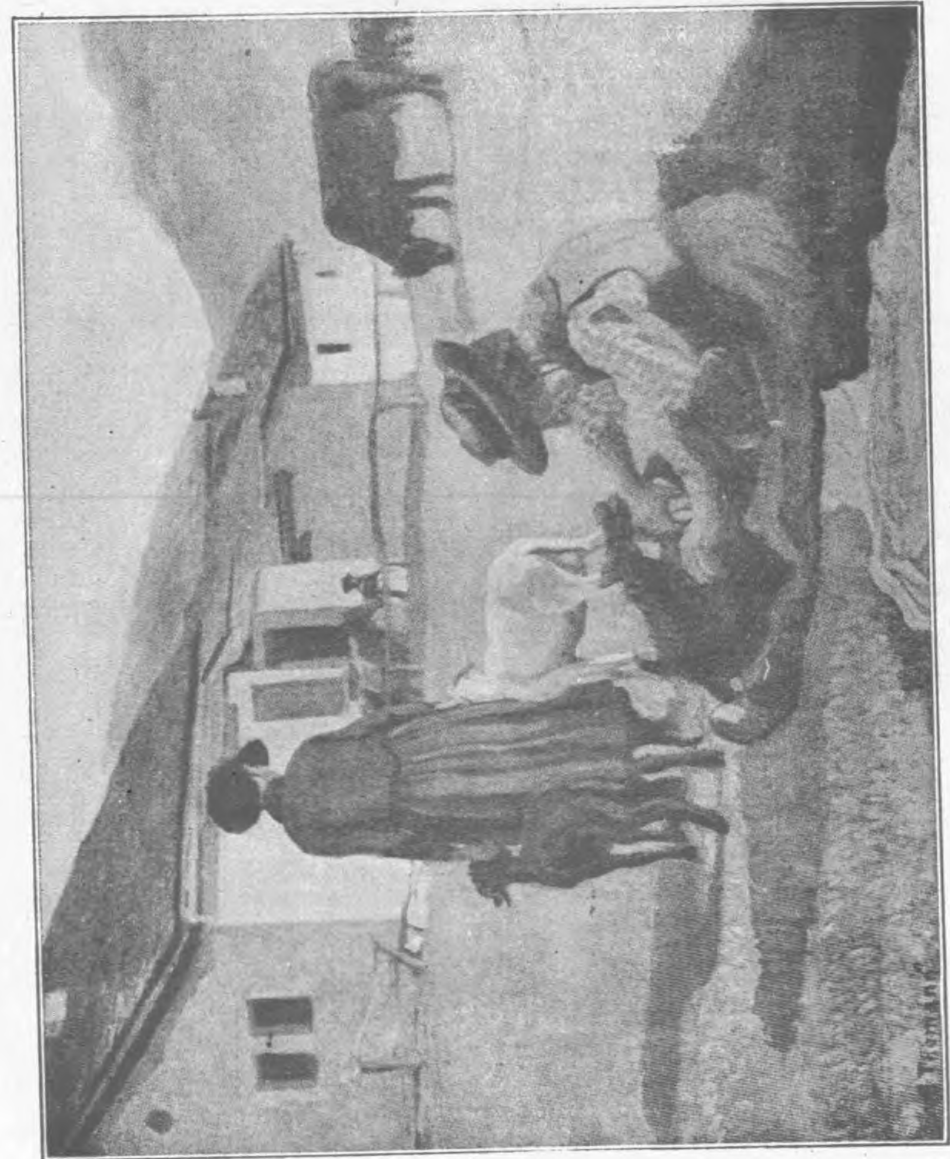
Εἶχεν ἐξυπνήσει τὸ μωρὸν τῆς Δεσποينوῦς, κατὰ τὸν ὄρθρον τῆς Κυριακῆς ἐκείνης, κ' ἐκλαυθμῆριζεν. Ἡ μητέρα ἐξύπνησε, κ' ἔτεινε τὸν μαστόν. Νάνι, νάνι, τὸ παιδί μ'! Κοί, κοί, κοί.

Τὴν ἴδιαν στιγμὴν ἐκρούσθη ἡ θύρα.

— Ἀχ, ποῖος χτυπᾶ, ἔκραξεν ἡ Χατζίνα, ὅπου εἶχεν ἐξυπνήσει συγχρόνως μὲ τὸ βρέφος, καὶ ἄλλως, νευρικὴ πάντοτε, καὶ βρέφη ὄνειρευομένη, δὲν εἶχεν ὕπνον.

— Μὴν εἶνε ὁ παπᾶς, Χατζίνα μ'·

— Ὁ παπᾶς δὲν μᾶς ξυπνᾶ. Κ' ἔχει

τήν κλησιάρισσα μαζί του ν' ανάψη φωτιά. Κ' όλα τὰ χρειαζόμενα θὰ τὰ βρῆ μέσ' τὸ ἱερὸ βῆμα.

— Νὰ σ' κωθῶ, Χατζίνα μ', νὰ ἰδῶ ποιὸς εἶνε;

— Ὅχι, ὄχι. Βύζαξε τὸ κορίτσι σύ. Ἐγὼ θὰ σ' κωθῶ. Ὁχι, Θεέ μου! καὶ νάνε τάχα, Δεσποινιώ, τὸ καυμένο τὸ ζωνταρφανὸ ποῦ σοῦ ἔλεγα;

— Τέτοιαν ὦρα θὰ σ' τὸ φέρουν, Χατζίνα;

— Ὅποια ὦρα εἶνε, μπορεῖ νὰ τὸ φέρουν.

Ἡ Χατζίνα ἐσηκώθη κ' ἐπλησίασε πρὸς τὴν θύραν.

— Ποιὸς εἶνε;

— Χαδούλα μ' ἀνοιξε, ἀπήντησε, γνωρίσασα τὴν φωνὴν της, ἡ μαμμή.

Τὸ παιδίον εἰσήχθη. Ἡ Χατζίνα τὸ ἔλαβεν ἐν θριάμβῳ, καὶ τὸ ἀπλωσεν, ὡς εἰς πρώτην κλίνην, ἐπάνω στὸ προσκέφαλον, ποῦ εἶχε πρῶην ὡς ἐμπλαστρον ἐπὶ τῆς κοιτίας της.

Τὸ νήπιον ἐγαλουχήθη, ἀνετράφη, ἐμεγάλωσε. Τὸ ἔτρεφε συνήθως, εἰς τὸ φανερόν, ἡ Δεσποινού. Ἀλλὰ κ' ἡ Χατζηγιάνναινα, τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς ἐκεῖνης, ἐπειδὴ ἔχειμῶνιαζε πλέον, ἐπανῆλθε κ' ἐγκατεστάθη στὸ νοικοκυριό της, ἐντὸς τοῦ Κάστρου, δίπλα στὸ ἀρχοντικὸ τῆς Χατζησταματίναινας. Εἶχε θεραπευθῆ πλέον, δόξα τῷ Θεῷ, ὕστερον ἀπὸ τόσην ἐξοχικὴν διατριβὴν, ἀπὸ τὴν παραξενιάν της, καὶ τὴν ὑποχονδρίαν της. Κ' ἐθήλαζε κρυφά, μὲ λαχτάραν, τὸ βρέφος.

*

Ὅταν ἐπέστρεψε περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰδίου μηνός, ὁ Χατζῆς ἀπὸ τὰς Ἡγεμονίας, ἐλυπήθη διότι δὲν ἐπρόφθασε τὴν γένναν, νὰ παρρευρεθῆ εἰς τὰ κολυμβίδια τούλάχι στον, διὰ ν' ἀσημῶσῃ τὸ παιδί· ἀλλ' εἶχεν ὁμως ἐφέτος πολλὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις ἐκεῖ ἐπάνω. Ἐπειτα ἡ Χατζίνα εἶχε σφάλῃ, φαίνεται, εἰς τὸν ὑπολογισμόν τῆς ἐγκυμοσύνης. Εἶχεν εἰπεῖ, τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του, ὅτι τότε μόλις ἤσθάνετο ἑαυτὴν ἐγκυον, καὶ ὁμως, φαίνε-

ται, θὰ ἦτο τότε εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου μηνός. Ἄλλως ἦτο συγχωρητέα, ὡς πρωτάρα.

Ὅλα ἐγείναν ἐν τάξει. Ὁ Χατζῆς εἶχε φέρει τρία μεγάλα δοχεῖα γεμᾶτα φλωρὶ ἀπὸ τὴν Μολδοβλαχίαν. Ἴσως ἄνω τῶν ἑκατὸν χιλιάδων δραχμῶν τοῦ παρ' ἡμῖν νομίσματος. Δὲν εἶχε λησμονήσει νὰ φέρῃ τὸ κωνσταντιναῖο — πιθανὸν νὰ εἶχε καὶ πριονίδια μέσα ἀπὸ τὸ τίμιον ξύλον, διότι ἦτο παλαιὸν καὶ γνήσιον. Ὁμοίως κ' ἐλαφοκέρατο διὰ τὰ δοντάκια τοῦ παιδιοῦ, καὶ τὰ φωτίκια διὰ τὴν βάπτισίν του ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην. Ὅσον διὰ τὸ «φιλι τῆς Παναγιᾶς» ἔφερε μίαν ὠραίαν εἰκόνα, τὴν «Γλυκοφιλοῦσαν», διότι οὕτως εἶχεν ἐρμηνεύσει ὁ Χατζῆς τὴν παραγγελίαν τῆς Χατζίνας.

Τὸ παιδίον ἐβαπτίσθη καὶ ὠνομάσθη Νικόλαος. Ἐμεγάλωσεν, ἐπρόκοψεν, εὐμορφος νέος καὶ καλός, ὡς ἀρχοντόπουλο, κ' ἔμαθεν ὄχι ὀλίγα γράμματα στὸ Σχολεῖον.

*

Ἐσώζετο ἀκόμα πρὸ τριάντα ἐτῶν, εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ σεμνοῦ Κοινοβίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἀγαλλιανῆς, κάτω ἀπὸ τὴν ὑψηλόκρημον κορυφὴν τῆς Καραφιτζανάκας, παρακάτω ἀπὸ τὴν μυστηριώδη βρύσιν τοῦ Κανάκη, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ρεύματος τοῦ Λεχωνίου πρὸς τὴν θάλασσαν, ἐσώζετο τὸ αὐτόγραφον τοῦ πατριάρχικου ἀφορισμοῦ ἢ ἐπιτιμίου, τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ἐπὶ τῆς πρώτης του πατριαρχίας τῷ 1799, ὁ ὕστερον ἔθνομάρτης Γρηγόριος ὁ Ε'. Ὅσοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν σκευωρίαν, πρωτουργοὶ καὶ συνεργοί, καὶ συνειδότες, καὶ συνευδοκήσαντες, καὶ συγκαλύψαντες, ὅλοι νὰ εἶνε ἀφωρισμένοι καὶ κατηραμένοι καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτοι. Αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος νὰ λυθοῦν, αὐτοὶ δὲ μηδαμῶς. Νὰ σχισθῆ ἡ γῆ καὶ νὰ τοὺς καταπίῃ, ὡς τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, νὰ τρέμουν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ὁ Κάϊν καὶ ν' ἀποκτῆσουν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγγόνην τοῦ Ἰούδα. Περιπλέον νὰ ἔχουν τὰς ἀρὰς τῶν ἀγίων 318 θεοφόρων πατέρων. Ὅποῖον τρομερὸν ὄπλον!

Ἡ γρηᾶ Κυρατσοῦ, ἡ μαῖα, ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ τέλος, ἔτη τινὰ ὕστερον, δέκα ἢ δώδεκα ἢ δεκαπέντε, ἐξωμολογήθη εἰς ἱερέα, καὶ εἶπεν ὅλα τὰ συμβάντα. «Τὸ παιδί ὁ Νικολάκης δὲν εἶνε τῆς Χατζησταματίναινας· εἶνε τῆς Χατζηγιάνναινας γέννημα. Ἐγὼ τὴν ἐξεγέννησα, κ' ἐπῆρα τὸ βρέφο στὴν ἀγκαλιά μου, καὶ τὸ πῆγα τῆς Χατζίνας· ἐπειδὴ καὶ ἤθελε νάχη παιδί γιὰ νὰ κληρονομήσῃ τὸν Χατζῆ. Ὁ Θεὸς νὰ γείνη ἴλεως στὴ ψυχὴ μου».

Κάποιος ἢ κάποια εἶπε τότε, ὅταν ἐγνώσθησαν τὰ γεγονότα, ὅτι τοιαύτας ἐκδουλεύσεις προσφέρει νύμφη εἰς ἀνδραδέλφην, ὁποίας ἀδύνατον εἶνε ἀνδραδέλφη εἰς νύμφην νὰ προσφέρῃ. Ἐνόει φαίνεται, ὅτι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ νύμφη ἔχει προφανὲς κέρδος, διὰ τῆς κληρονομίας τοῦ ἐκ τριγενείας ἀνδραδέλφου της, ἐνῶ εἰς τὴν δευτέραν τὸ γενικώτερον συμφέρον τῆς ἀνδραδέλφης εἶνε νὰ μένῃ ὁ ἀδελφός της ἄτεκνος.

Εἶχαν ἀλλάξει τὰ πράγματα ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν. Ὁ παπᾶ-Γρηγόριος ὁ ἀσκητῆς εἶχε κατέλθῃ ἀπὸ τὰ ὑψηλὰ κράσπεδα τοῦ Ἄθω, μὲ τὸν γέροντά του παπᾶ-Νήφωνα, καὶ μὲ τριακοντάδα ἄλλην μοναχῶν. Ἐπλευσαν εἰς τὴν γενέθλιον νῆσον τοῦ Γρηγορίου, κ' ἐκεῖ, εἰς τὸ ρέμμα, στοὺς Ἀγαλλιανούς, ἔκτισαν ὠραῖον, θαυμασίον μοναστήρι—πατριαρχικόν, σταυροπηγιακόν, καὶ κοινοβιακόν—μὲ περικαλλῆ, καὶ λεπτοτάτης φιλοκαλίας, ναόν. Τόσον ὠραῖον, ὥστε κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἸΘ' αἰῶνος, ἐφημίζετο, κ' ἐνέπνεε σεβασμὸν βαθυτέρον ἀπὸ τὰς Μονὰς τοῦ Ἄθωνος.

Οὗτοι οἱ πρῶην ἀσκηταὶ τοῦ Ἀγ. Βασιλείου, ἦσαν οἱ λεγόμενοι Κολλυβάδες, ὑποστάντες διωγμὸν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Ἀγ.

Ὅρος, διότι ἐπέμειναν εἰς τὴν ἀκρίβειαν, καὶ δι' ἄλλα πολλὰ πράγματα, καὶ ὅπως μὴ τὰ μνημόσυνα τῶν νεκρῶν τελῶνται τὰς Κυριακάς. «Ψυχασάββατον ὑπάρχει, ἀλλὰ ψυχοκριακὴν ἠκούσατε ποτέ σας χριστιανοί;» («Ὅρα τὴν Ἀπολογία Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου»). Ἐκεῖ εἰς τὸ νεόκτιστον Κοινόβιον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐμνημονεύετο ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ὄχι ὁ ἐπίσκοπος τῶν Νήσων. Οἱ δὲ Σουλτάνοι Σελῆμ καὶ Μαχμούτ, κατὰ μίμησιν τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, εἶχον ἐκδώσῃ «χρυσόβουλλα», ἦτοι φερμάνια, δι' ὧν ἀπένεμον μεγάλα προνόμια ἀσυδοσίας κτλ. εἰς τὴν Παναγιάν τὴν Εὐαγγελίστριαν στοὺς Ἀγαλλιανούς.

Ὁ Χατζησταμάτης ἐπέζησεν ὀλίγα ἔτη. Ὁ παπᾶ Γρηγόριος, υἱὸς του ἐκ τῆς πρώτης γυναικός, ἐκκληρονόμησε, καὶ ἀφιέρωσεν εἰς τὸ μοναστήρι του, ὅπου ἠγουμένευσεν δεύτερος μετὰ τὸν Νήφωνα, ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ Χατζησταμάτη. Ἀπειρα κτήματα, χρήματα ὅσα εἶχαν περισσεύει, ἐπίσημα κειμήλια, ἀσημικὰ καὶ χρυσᾶ, ἀρχαῖκὰ ἐπιπλα, καὶ σκεύη χάλκινα χιλίων ὀκάδων.

Ὁ Νικολάκης, τὸ ὑποβολιμαῖον, ἐξηκολούθησε μέχρι τέλους νὰ ὑπογράψῃ «Ν. Χ'». Σταμάτης». Εἶχε μεταναστεύσει εἰς τὴν ἀντικρυνὴν ἀνατολικὴν νῆσον, ὅπου ἐνυμφεύθη καὶ μέχρι τέλους διέπρεψεν. Οἱ ἀπόγονοι μετέβαλον τὸ ὄνομα εἰς «Νικολαΐδης». Ὁ υἱὸς του Γιαννιὸς ἐχρημάτισε πληρεξούσιος εἰς τὴν Β' ἐν Ἀθήναις Συνέλευσιν, τῷ 1863, καὶ ὁ ἐγγονός του Νικολάκης διετέλεσε βουλευτῆς εἰς τρεῖς περιόδους ἐπὶ Βουλγαρῆ, τῷ 1868, 1872 καὶ 1874. Κύριος μακαρίσαι αὐτούς. Ἦσαν συγγενεῖς μου.

+ Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

ΜΕΓΑΛΕΙΩΝ ΟΨΩΝΙΑ

Οἱ αὐτοὶ οἱ φρόνιμοι γέροι, οἱ πρόθυμοι συμβουλάτορες, ὅπου ὀνομάζονται κάπου καὶ «κακῶν παρακλητορες», εἰς τὴν βίβλον τοῦ Ἰώβ, συνηθοί-

ζοντο συνήθως εἰς τὸ μικρὸν καφενεῖον τοῦ Σκαρτσοπούλου, ἀνάμεσα εἰς τὰ κηράδικα κ' εἰς τὴν ὁδὸν Ντέκα, ὄχι μακρὰν ἀπὸ τὴν Καμκαρέαν. Ἐκεῖ εὔρισκαν πολλὰ εὐκόλα

θύματα. *Αν ήτον κανείς όπωσοῦν εὐπορος ἄνθρωπος, καταγόμενος λόγου χάριν ἀπὸ τὴν Λέσβον ἢ τὴν Κύπρον, τὸν ἐπεριποιοῦντο όπωσοῦν, ἀλλὰ τὸν ἐρωτοῦσαν «ποῦ τὰ ἡῦρε» ἀφοῦ δὲν εἶχε κληρονομήσει τὰ κτήματα τῶν ἀγάδων, οὔτε εἶχε βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὴν «διὰ μαρτύρων ἀποδείξιν». *Αν ήτον όμως κανείς πτωχός, τότε ἀλλοίμονό του. Τοῦ ἐδίδαν συμβουλὰς, πολ- λὰς συμβουλὰς καὶ νοουθεσίας, πῶς νὰ εἶνε φιλόπονος (ὁ ἄνθρωπος συνέβαινε νὰ μὴ εὐρίσκη ἐργασίαν) πῶς νὰ εἶνε οἰκονόμος (δὲν εἶχε τι νὰ οἰκονομήσῃ), καὶ νὰ μὴν εἶνε καὶ μέθυσος (ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε πεν- τάραν διὰ νὰ πῆ ἓνα ποτήρι).

Ἐκεῖ διεξήγοντο συχνὰ καὶ τινες ἀπλοῖ- καὶ φάρσαι, κατὰ τοῦ καφετζῆ καὶ τῶν θαμῶνων. Ὁ γέρο - Σκαρτσόπουλος ἦτο πρῶτος εἰς τὰ πολιτικά! Ἐλεγε * . . .

Ὅταν ἦτο νέος πολὺ εἶχε κάμη ὑπηρε- τῆς στὰ χέρια τοῦ Μαυροκορδάτου, καθη- γητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ὄχι τοῦ πολι- τικοῦ, καὶ τοῦ Κλωνάρη, προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἦσαν χωρισμένοι εἰς παλαιὰ κόμματα ὄλοι. Ὁ Σκαρτσόπουλος, κ' ὁ γέρο Χρυσούλης ὁ Μυτιληνὸς ἀνῆ- καν εἰς τὸ Μπαρλέικο, ἦτοι τὸ ἀγγλικὸν κόμμα. Ὁ Μιμῆκος τοῦ Μικάλῃ, κ' ὁ γέρο - Κοϊμτζῆς, καὶ δυὸ τρεῖς ἄλλοι, ἀνῆ- κον εἰς τὸ Ναπέικον, ἦτοι τὸ ῥωσικὸν κόμμα. «Ὡ βουνὰ καὶ νῆσοι, καὶ Να- πειῶν πληθὺς. . .» Ὅθεν διεξήγοντο συ- χνὰ πολλαὶ οἰονεὶ ἀναδρομικαὶ εἰς τὸ πα- ρελθὸν συζητήσεις. Ὁ γέρο - Σκαρτσόπου- λος δὲν ἐχῶνευε τοὺς πλουσίους, ὅσοι εἶχον γεινή ἑκατομμυριοῦχοι διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἐπαγγελματικῆς ψευδομαρτυρίας, ἢ «διὰ μαρτύρων ἀποδείξεως» ὅπως τὸ ἐξέφραζεν. Ὅθεν ἐπείραζε μὲ κεντρῶδη γλῶσσαν πολλοὺς ἐκ τῶν ἰδίων πελατῶν του. Θέλων νὰ κάμη ἐπίδειξιν, ὅτι ἐχῶ- νευε πολὺ κρασί, ἐνῶ ἐκεῖνοι συνήθως ἐφεί- δοντο νὰ πιοῦν, πόσον μᾶλλον νὰ κερά- σουν ἄνθρωπον, ἐγέμιζε τὸ ποτήριον νερόν, ἔρριπτε μέσα ὀλίγον ἀφέψημα φασκομη- λιᾶς. Ὅστε σιμὰ εἰς τὸ ὑποσκότεινον κυλι-

κεῖον καὶ τὴν ἐστίαν τοῦ καφενεῖου προσε- λάμβανεν ἀκριβῶς τὸ χρῶμα τοῦ ῥετσίνα- του. Ἐστρέφετο πρὸς τὴν γερούσιαν, τὴν ἐδρεύουσαν συνήθως περὶ τὰ ἔτερα τραπέ- ζια, σιμὰ εἰς τὴν ἐξοδον, κ' ἐκραζεν «Ἐβίβα σας!» καὶ τὸ ἐπινεν ἀπνευστί. Μετὰ δέκα λεπτά, ἄλλο ποτήρι, μετὰ ἐν τέταρτον ἄλλο, καὶ πάλιν ἄλλο. Οἱ καλοὶ γέροντες ἠπόρουσαν πῶς αὐτὸς ὁ Σκαρτσό- πουλος ἦτον ἱκανὸς νὰ πῆναι καὶ νὰ χωνεύῃ εἰς μίαν ὥραν μίαν κ' ἑκατὸ ῥετσίνατο, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι τὸν ἐζάλιζε ποτε.

Ἐκεῖ ἐσύχναζε κ' ὁ Γέρο - Σ*, ὅστις πολλακίς παρίστατο, ἰδίως τὸν Δωδεκαῆ- μερον καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ Τριωδίου, εἰς ἀγωνίας χαρτοπαικτικῶν καὶ ζαχαροπλα- στικῶν. ὅπου ἔπαιζαν δυὸ «τρίγωνα» ἢ «γαλατομπούρεκο». Ἐβλεπεν ἀπλήστως, παρηκολούθει τὴν «πρέφα», ἢ τὸ «κιάμο», εἶτα ἐκύτταζε λείχων τὰ χεῖλη του τοὺς τρώγοντας τὸ γλύκισμα. Ἀλλὰ δὲν ἀπε- φάσιζε ποτέ του νὰ θυσιάσῃ 25 ἢ 30 λε- πτὰ διὰ νὰ φάγῃ ἓνα μπακλαβᾶ ἢ τρί- γωνον. Ἀποροῦσε μάλιστα πῶς ὑπῆρχον ἄνθρωποι ὅπου νὰ μὴ λυποῦνται τὰ λεπτὰ διὰ νὰ εὐχαριστήσουν «τὴν κοιλιά τους». Εἶχε δὲ περιουσίαν ἴσως ἑκατομμυρίου, καὶ ἦτο ἄτεκνος.

*

Ὁ γέρο - Σκαρτσόπουλος εἶχε μερικὰ χαρίσματα καλὰ, καὶ ὀλίγα ἄσχημα. Διη- γεῖτο πῶς συνέβη ποτὲ νὰ δανείσῃ τὸν Κλωνάρην δέκα τάλληρα τὰ μεσάνυχτα εἰς ἀριστοκρατικὴν οἰκίαν ἐπάνω στὸν τζόγον. Ὁ γέρο - Περιζίνης ὁ μουσικός, ἐπειδὴ ἤξευρε τὴν ἀδυναμίαν του, ἤρχετο ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος διὰ νὰ παίξῃ καραμ- πόλαν, ἀποκλειστικῶς μαζί του. Τὸν ἐκέρ- να καφὲν καὶ κονιάκ, ἔχανε πάντοτε, ἢ καὶ ἂν ἐκέρδιζε κάποτε δὲν ἐσυνερίζετο, ἐδίδεν ἐν δίφραγον ἀργυροῦν, καὶ δὲν ἐπαίρνε ῥέστα.

Διηγεῖτο πῶς ποτὲ εἰς τὸ Ἄργος, μετὰ τὴν στρατείαν τοῦ Δράμαλη, ὅταν ἦτο πτωχὸν παιδίον, κ' εἶχε χαθῆ πρό καιροῦ στὰ βουνὰ, ὅπως καὶ τόσοι ἄλλοι, ὕστερα

ὅταν ἀπέθανεν ἡ μάνα του — ἥτις εἶχε ζητήσει εἰς τὰ λείσθια τῆς ζουμὶ ἀπὸ στα- φύλι κ' ἓνα ψίχουρο (τοῦτο δὲ ἐσήμαινε συμβολικῶς τὴν Μετάληψιν), κ' ἐπειδὴ ἦτο παροῦσα μίαν Ἰταλὶς σύζυγος φιλλέλ- ληνος, ἔνευεν ἐπιμόνως νὰ βγάλουν τὴν φράγκισσαν ἔξω, τὴν ὥραν ποῦ θὰ ἤρχετο ὁ παπᾶς νὰ τῆς μεταδώσῃ τὸ μυστήριον, ὅταν λοιπὸν ἔμεινε τὸ παιδίον ὄρφανὸν κ' ἔρημον εἰς τὸν κόσμον, ἐμαστιζετο ἐπὶ μῆνας ἀπὸ πυρετούς, κ' ἦτο κατάχλωμος, καὶ «τὰ κόλλυθα στὸ ζωνάρι». Ἐκεῖ μίαν ἡμέραν, εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ἄργους, ὅπου ἔψηναν τῆς γουρνοπούλες, ἐπῆγε κ' ἐκάθησεν ὥραν πολλὴν κυττάζων ἀπλή- στως τὰς σούβλας μὲ τὰ ῥοδιζόντα ἀχνιστὰ γουρνόπουλα, καὶ δὲν ἤθελε νὰ ξεκολλήσῃ ἀπεκεῖ, ἂν καὶ τὸν εἶχαν διώξῃ ἐπανειλημ- μένως. Τότε εἰς ὅπωσοῦν εὐσπλαγγνικὸς ἄνθρωπος τοῦ ἔδωκε μίαν φέτα ψωμί, κ' ἓνα κομματί ἀπὸ τὸ ψητὸν χοιρίδιον. Ὁ Σκαρτσόπουλος τὸ ἔφαγεν ἀπλήστως, ἰατρεύθη καὶ δὲν τοῦ ἦλθε πλέον πυρετὸς εἰς τὴν ζωὴν του.

Ἐν τούτοις ἦτο ἀλαζῶν καὶ θρασὺς συνήθως. Μίαν φορὰν ἐκαυχῆθη, μετὰξὺ ἄλλων, ὅτι «ἐγὼ δὲν ἐπῆγα ποτὲ εἰς τὴν ἀστυνομίαν οὔτε θὰ πάω». Τότε εἰς νεώ- τερος πτωχὸς ξένος σπουδαστής, ἐξ ἐκεῖ- νων εἰς τοὺς ὁποίους ἐδαπάνουν ἀφειδῶς τὰς συμβουλὰς τῶν οἱ γέροι, «οἱ κακοὶ παρακλήτορες» ἐτόλμησε νὰ τοῦ εἰπῆ. «Μὴ λὲς μεγάλο λόγο, γέρο Σκαρτσόπουλε». Ὁ γέρον καφετζῆς δὲν ἐκάμφθη ἐν τούτοις κ' ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἄρνησίν του. Μετὰ 15 χρόνια ἔκτοτε, ὅταν εἶχε γηράσει ὁ Σκαρ- τσόπουλος κ' εἶχε ξεκάμη τὸ μαγαζί, εἶχεν ὑπάγει χάριν γήρατος εἰς τὸ χωρίον Κ. Χ. πρὸς τὸν Πάρνηθα, ὅπου ὁ υἱὸς του, λαβὼν μετὰ πέντε ἐξετάσεις δίπλωμα τῆς ἰατρι- κῆς, ἦτο θεραπευτῆς μὲ ἐτησίαν συμφω- νίαν, ἢ «κονδόττα». Ἐν Σάββατον τὸ βράδυ, ὁ υἱὸς του εἶχεν ἀναχωρήσει διὰ εἰκοσιτετράωρον ἀπουσίαν εἰς Ἀθήνας. ἀφοῦ εἶχεν ὑποδείξει εἰς τὸν πατέρα του τὸ ποτήριον σκεπασμένον μὲ χαρτί. διὰ νὰ τὸ δώσῃ διὰ μίαν πάσχουσαν χωρικὴν κό- ρην, ἅμα θὰ ἐζητεῖτο. Τὸ ἰατρικὸν ἦλθαν

νὰ τὸ ζητήσουν ἀργὰ τὴν νύκτα. Ὁ γέρο Σκαρτσόπουλος ἦτο ζαλισμένος τὴν ἐσπέ- ραν ἐκείνην τοῦ Σαββάτου ἀπὸ σπονδὰς μὲ χωρικοὺς γέροντας φίλους του, ἀρτίως ἐλθόντας ἐκ τῶν ἀγρῶν ὅπου ἤθελαν ν' ἀνα- ψυχθοῦν μὲ τὰ προεόρτια τῆς Κυριακῆς.

Ὁ Σκαρτσόπουλος ὀγδοηκοντούτης ἦδη, δὲν ἔβλεπε ἄλλως τὴν νύκτα, ἔφαχνε καὶ δὲν ἐνθυμεῖτο ποῦ τοῦ εἶπεν ὁ υἱὸς του ὅτι εἶχεν ἀποθέσει τὸ φάρμακον. Εἶτα ὕψωσε ταχέως τὸ βλέμμα πρὸς ἐν ἀραφάκι τῆς ἐστίας, εἶδεν ἐκεῖ μίαν φιαλίδα περιέχουσαν κάτι λευκάζον, τὴν ἔλαβε, καὶ τὴν ἐνεχεί- ρισεν εἰς τὸν ζητοῦντα.

Ἡ οἰκογένεια ἔδωκεν εἰς τὴν πάσχου- σαν τὴν δόσιν ὅπου τῆς εἶχεν εἰπεῖ ὁ ἰατρός. Μετὰ ὀκτὼ ὥρας ἡ κόρη κατόπιν βαθέως ληθάργου ἀπέθανε. Ἡ μικρὰ φιάλη περι- εἶχεν ὄπιον.

Ἐσυραν εἰς τὸ Πλημμελοδικεῖον τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα του. Ὁ γέρο Σκαρτσό- πουλος ἀπηλλάγη ὡς ἀκαταλόγιστος. Ὁ ἰατρός κατεδικάσθη εἰς ἐξάμηνον φυλάκισιν.

*

Ὁ γέρο - Κοϊμτζῆς ἦτο ὁ ἀξιολογώτε- ρος γέρος ἐξ ὄλων τῶν ἐρχομένων ἐκεῖ. Εἰς τὰ νεῖατά του ἐπῶλε τὸ ἔλαιον εἰς τοὺς δρόμους μὲ τὸ κάρρο. Εἰς τὰ γηρά- ματά του ἐφόρει «ρετσίνες», ὅπως ἤρχι- σαν νὰ κατασκευάζωνται τότε, καὶ πτερο- πατημένα σανδάλια. Ἐλέγετο ὅτι εἶχεν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομμύρια. Εἶχε νυμφευθῆ πολὺ νεωτέραν του περικαλλῆ γυναῖκα. Τοῦ εἶχε κάμη σχεδὸν μίαν δωδεκάδα παιδιὰ. Ἡ γυνὴ ἐπόθει μεγάλως νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν, διὰ νὰ εἶνε καὶ αὐτὴ ὅπως «ὁ καλὸς κόσμος». Ἐπρόκειτο νὰ στείλουν τὸν μεγαλύτερον υἱὸν εἰς τὸ Πα- ρίσι, διὰ νὰ εἰσέλθῃ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς κοινῆς θύρας. Ἐχρειάσθη μὲ πολὺν κόπον νὰ ἐκβιάσουν τὸν γέρον. διὰ ν' ἀποφασίσῃ νὰ δώσῃ ἐν πεντακοσάριον, διὰ νὰ ἐκκι- νήσῃ ὁ υἱός.

Ὁ γέρον ἐνέμεινεν ἄκαμπτος εἰς τὸ παλαιόν. Ἐταμίευε τὰ σκουπίδια του ὅπως ὄλοι οἱ ἐντόπιοι Ἀθηναῖοι, εἰς τὸ κατώγι τῆς οἰκίας, καὶ δὲν ἔβλεπε ποτὲ τενεκὲν

* Φράσις δυσανάγνωστος.

* Σ. Σ. Δυσανάγνωστον τὸ ὄνομα.

ἐμπρός εἰς τὴν ἐξώπορταν ἢ τὸ αὐλάκι τοῦ πεζοδρομίου. Ἐπειτα, μετὰ ἔτος, ἐν μακρὸν ἀμαξί τακτικά ἤρχετο, ἐφόρτωνε τὰ ἐνιαύσια σκουπίδια, ἐγέμιζε τὴν γειτονιὰν κονιορτὸν καὶ ὄσμήν, καὶ τὰ ἐκουβάλα εἰς τὴν ἐξοχὴν, διὰ νὰ λιπανθοῦν τὰ κτήματα τοῦ γέρο-Κοῦμτζῆ.

Εἰς τὴν πλύστραν, τὴν ὁποίαν ἐκάλεῖ οἰκάδε διὰ νὰ πλύνη καὶ ἀπλώνη τὰ ρούχα ἀνά τὴν εὐρείαν αὐλήν, ἐφέρετο κάπως αὐστηρῶς ἡ κυρία Κοῦμτζῆ. Δὲν τῆς ἐπέτρεπε ν' ἀπλώσῃ εἰς τὸ ἴδιον σχοινί τὰ ἐνδύματα τῆς δούλας, καὶ τὰ φορέματα τῶν ἰδίων τέκνων τῆς. Ἄπαγε! Δὲν ἦσαν, βλέπεις, πλασμένοι ἀπὸ τὸ ἴδιον χῶμα. Κατὰ τὰ ἄλλα ἦτο ἀπλοϊκὴ, καὶ πολὺ ἀναφάνταλη. Ὅλα τὰ μυστικά τῆς τὰ ἐκέρυττεν ἐπὶ τοῦ ἐξώστου. Ὅταν ἐκλαίον τὰ δύο παιδιὰ τῆς τὰ μικρά, καθ' ὃν χρόνον εἶχεν ἀπογεννήσει τέλος, καὶ τῆς ἐζήτουν φρούτο ἢ γλύκισμα, αὐτὴ ὅταν εἶχε νυχτώσει πρὸ μικροῦ ἐφώναζε πρὸς τὴν γειτόνισαν τὴν πλαϊνὴν τῆς, καὶ τὴν ἄλλην τὴν ἀντικρυνήν.

— Ἐγὼ ἔχω ροῖδα, κудώνια, σταφύλια, μὰ δὲν τοὺς δίνω. Νὰ σκάσουν!

Κατόπιν, ὅταν ἐβεβαιούτο πλέον εἰς ὅλην τὴν γειτονιὰ ὅτι εἶχεν ἀπὸ τὰ εἰρημένα εἶδη, ἐκάμπτετο, καὶ τοὺς ἔδιδε — διὰ νὰ λουφάξουν.

*

Μὲ τὸν καιρὸν, ὅταν ἐμεγάλωσεν ἡ κόρη — ἦτο κομψή, χλωμή, καὶ ὄνειρώδης, ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὴν ἐμβάσουν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς μεγάλης θύρας. Τῆς ἐπῆραν δασκάλα στὸ πιάνο, στὰ γαλλικά. Κάτι ἔμαθεν ἡ κόρη νὰ τραυλίζῃ καὶ νὰ βομβῆ, ἀκόμη καὶ τὸν «Χορ-χορ-ἀγᾶν». Τέλος ἔπρεπε νὰ τὴν ὑπανδρεύσουν, νὰ τῆς ἀγοράσουν δηλ. σύζυγον. Ἡ ἓνα στρατιωτικὸν ἀπὸ ἱστορικὴν οἰκογένειαν, ἢ ἓνα πολιτευόμενον μὲ μέλλον. Εἰς τί θὰ ἐχρησίμευεν ἡ προῖξ ἐὰν δὲν θὰ εἶχε ὁ ἄνθρωπος νὰ βαπτίζῃ ὅλα τὰ χωριατόπουλα, καὶ νὰ στεφανώνῃ ὅλα τὰ ἀνδρόγυνα, διὰ νὰ κάμῃ κουμπάρους καὶ κουματάρχας; Εἶνε γνωστὸν ὅτι αἱ ἐκλογαὶ γίνονται μὲ κουμπάρους καὶ ἐνίοτε μὲ κουμ-

πουριές. Καὶ νὰ περιέρχεται εἰς τὰς παραμονὰς χιλίας τόσας ταβέρνας, ὅπου φουτρῶνουν μάλιστα ὡσὰν ἐπίτηδες ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας τόσα μπακάλικα καὶ καφενεῖα, διὰ νὰ διδῇ χιλία πεντάδραχμα διὰ κέρασμα καὶ νὰ μὴν παίρνῃ ῥέστα.

Ἐπολιόρκησαν τὸν γέρον. Οὗτος καθὼς εἶχε παραγῆράσει μάλιστα, ἐφρόνει τὰ παλαιά. Τὸν ἤθελε «σώγαμπρον». Χιλίες δραχμὲς τὸν μῆνα, καὶ νὰ μὴν ἔχῃ δικαίωμα νὰ ξοδεύῃ λεπτὸν ἀπὸ τὸ κεφάλαιον. Καὶ μήπως μικρὸν πλεονέκτημα ἦτο ὅπως δῆποτε. Νὰ διορισθῇ τις γαμβρὸς μὲ μισθὸν χιλίων κατὰ μῆνα, τί καλλίτερον: Οὔτε στρατηγός, οὔτε πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, σχεδὸν οὔτε Μητροπολίτης δὲν ἔχει τόσα κατὰ μῆνα. Ὅπως οὖν ἡ ὑπόθεσις ἐσυμβιβάσθη καὶ ὁ γάμος ἐγείνεν. Ἐκτοτε ἡ κυρία Σκαρτσπούλου εἰσῆλθε διὰ τῆς ἐπισήμου θύρας εἰς τὸν μεγάλον κόσμον καὶ εἶδε τὰ ἰδανικά τῆς νὰ γείνουν πράγματα.

*

Καλὸς ἦτο καὶ ὁ γέρο-Γιάννης ὁ Βελισσαρόπουλος πρῶτην στρατιωτικὸς, ὅπου εἶχε γαμβρὸν εἰς τὴν μοναχοκόρην του τὸν ἀδελφὸν ἐνὸς Δεσπότη. Κι' ὁ μοναχογιὸς του ἐμελλεν ἀσφαλῶς νὰ πάρῃ ἄριστα ὅταν θὰ ἐθριάμβευε εἰς τὰς ἐξετάσεις τῆς νομικῆς. Τὸ εἶχε δοκιμάσει ἄλλως, διότι ἤδη εἶχε δώσει ἐξετάσεις, ὅχι εἰς τὸ ἴδιον ὄνομά του. Σημειώσατε ὅτι, ἡ μοναχοκόρη δὲν ἦτο κόρη του, κι' ὁ μοναχογιὸς του δὲν ἦτο γιὸς του. Ἡ μία ἦτο ψυχοκόρη τῆς γυναικὸς του, πρὶν τὴν νυμφευθῆ ὁ κύρ Γιάννης καὶ ὁ ἄλλος ἦτο τέκνον τῆς ἰδίας ἀπὸ τὸν πρῶτον ἄνδρα τῆς. Κατ' ἄλλους εἶχε περισσοτέρους. Ὅταν δὲ τὴν ἐνυμφεύθη ὁ Γιάννης, αὕτη εἶχε περιουσίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀποκτήσει μὲ τὰς ἐκδουλεύσεις τῆς, καὶ ἐκεῖνος εἶχε σύνταξιν τῆς ὁποίας εἶχεν ἀξιοθῆ λόγῳ τῆς ὑπηρεσίας του. Τέλος ὑπάνδρευσε τὴν κόρην, καὶ τῆς ἔδωκε καλὴν προίκα. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δεσπότη ἔλεγε ὅτι εἶχε σπουδάσει τὰ νομικά· ὅπως κι' ἂν ἔχῃ εἶχε πλείστας ἀποδείξεις τῶν ἀκροάσεων του. Προγονὸς τοῦ κύρ Γιάννη, νεαρὸς φωστήρ

τῆς νομικῆς, τὰς ἔλαβε, προσῆλθεν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ὑπὸ τ' ὄνομα τοῦ γαμβροῦ, καὶ ἐζητάσθη. Ἀνηγορεύθη διδάκτωρ μὲ λίαν καλῶς. Ὁ γαμβρὸς ἔλαβεν ἀπὸ τὰς χεῖρας του τὸ δίπλωμα, καὶ ὡς νομικὸς ὅπου ἦτον, μὲ τὰ μέσα μάλιστα τοῦ Δεσπότη, διωρίσθη ἐπαρχος. Ἐξηκολούθει νὰ διατελῇ εἰς τὴν θέσιν ταύτην ἐπὶ πολλὰ ἔτη μεχριστότου ἢ θέσις κατηργήθη ὀριστικῶς. Ὁ γυναικάδελφός του προσέφερε παρομοίας ἐκδουλεύσεις εἰς πολλοὺς ἄλλους φίλους του. Διάφοροι καθηγηταὶ συνείθιζαν νὰ δίδουν γαλλικὰ συγγράμματα εἰς εὐνοουμένους σπουδαστὰς ἢ ἀποφοίτους, καὶ τοὺς ὑπεδείκνυον σελίδας πρὸς μετάφρασιν, διὰ νὰ κατασκευάσωσι τὴν λεγομένην ἐναίσιμον διατριβήν. Ποῖος νὰ ξεύρῃ Γαλλικὰ τόσα διὰ νὰ κάμῃ τὴν μετάφρασιν. Ὁ προγονὸς ὁμοῦ τοῦ κύρ Γιάννη ἤξευρε, φαίνεται, ἀρκετά. Μετέφρασε δύο τρεῖς περικοπὰς περὶ ἐπιστημονικῶν θεμάτων διὰ τοιοῦτους ὑποψηφίους διδάκτορας, καὶ ἄλλην μίαν δι' ἓνα θεολόγον. Εἰς τὸν τελευταῖον τοῦτον ὁ ἀρμόδιος καθηγητὴς εἶχεν ὑποδείξει πρὸς μετάφρασιν ἓκ τινος προτεσταντικοῦ λεξικοῦ τὴν βιογραφίαν τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Ὁ εὐπροαίρετος μεταφραστὴς μεγάλως ἐξεπλάγη ὅταν εἶδεν ὅτι τὸ ἄρθρον ἦτο γραμμὸν μὲ πνεῦμα πολὺ σκεπτικὸν καὶ σχεδὸν ἄπιστον. Ἀλλὰ τί θὰ ἐχρειάζετο ἡ Θεολογικὴ Σχολή, ἂν ἐμελλε ν' ἀσχολῆται ἀποκλειστικῶς εἰς «τετριμμένα» θέματα, καὶ νὰ ἐμπνέεται ἀπολύτως ἀπὸ τὰ συναξάρια; Τόσοι σοφοὶ ἄνδρες, φωστῆρες ἐκ τῆς ἐσπερίας ἀνατείλαντες, μὲ τόσον παχεῖς ρισθούς, καὶ νὰ μὴ μεταγγίσουν ὀλίγον ἀθρησκευτικὸν πνεῦμα εἰς τὴν Ἑλλάδα!

Ὅταν εἶδεν ὁ μεταφραστὴς ὅλας αὐτὰς τὰς «ἐναίσιμους διατριβάς» τυπωμένας, χωρὶς καμμίαν διακοπὴν ἢ χωρὶς μικρὰν εἰσαγωγὴν ἢ καὶ προοίμιον, ἀλλὰ κατὰ λέξιν ὅπως αὐτὸς τὰς εἶχε γράψει, ἐθαύμασε τὸν ἑαυτὸν του ὅστις δὲν ἦτο μόνον δεινὸς εἰς τὰ νομικά, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θεολογίαν. Δυστυχῶς ὁ νέος ἐχτίχιασε, ἀπὸ τὴν πολλὴν μελέτην, ὡς ἔλεγον, καὶ ἀπέθανε, πρὶν δώσει ἐξετάσεις καὶ δι' ὄνομά

του. Εἰ δὲ μὴ ἂν ἐπέζη, θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ κατασκευάσῃ πολλὰς δεκάδας διδακτόρων.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Δεσπότη ἐπέζησεν. Εἶχε πάθει ἀμαύρωσιν, καὶ ἦτο τυφλός. Εἶχεν εὖρει γυναῖκα μὲ προίκα, δίπλωμα χωρὶς κόπον, θέσιν χωρὶς σκοτούραν, καὶ προσέτι ἔλαβε καὶ τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποκρῦφου εὐεργέτου του. Τοιαῦτα ἐγένοντο εἰς τὴν μακαρίαν ἐποχὴν τῶν διπλωμάτων καὶ τῶν θέσεων. Μεταξὺ τῶν πολλῶν κεφαλληνικῶν ἀνεκδότων, περὶ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Ἰακωβάτου, φέρεται καὶ τὸ ἐξῆς. Ὅταν ὁ Ἰακωβάτος ἐπῆγε πρῶτην φοράν, μετὰ τὴν ἔνωσιν τῶν Ἰονίων νήσων, εἰς Ἀθήνας ὡς βουλευτὴς ἢ πληρεξούσιος, εἰς χωρικὸς ἐκ τῶν ἐκλογέων του τοῦ εἶχε ζητήσῃ. «Θέσι ἀφεντικὸν». Ὅταν ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Ληξούρι, ὁ Ἰακωβάτος τοῦ εἶχεν ἀγοράσει ἀπὸ τὰ φεσοποιεῖα τὰ σωζόμενα τότε ἐν Ἀθήναις παρὰ τὸ Ἀναβρυτήριον ἓνα φέσι καὶ τοῦ τὸ προσέφερε.

— Πάρε τὸ φέσι ποῦ μοῦ παράγγειλες, μωρὲ Σπύρο.

— Φέσι;.. Ἐγὼ σοῦ εἶπα θέσι, ἀφεντικὸν.

— Φέσι! καὶ ἐγὼ παράκουσα, καυμένη.

Ἄλλος πάλιν μετὰ χρόνους, σκυτοτόμος αὐτὸς ἐλθὼν εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν εἶχε φορτωθῆ διὰ «θέσι». Ὁ Γιακωβάτος μετὰ δύο ἡμέρας τοῦ εἶπε.

— Σοῦ ἦρα θέσι. Εἶνε ἓνας πάγκος, εἰς μέρος διαβατικὸ καὶ κατάλληλο, κοντὰ στὸ παζάρι. Σοῦ τὸν ἐνοικίασα, ἐπλήρωσα διὰ μίαν τριμηνίαν. Πάρε κι' αὐτὴ τὴ μονέδα νὰγοράσῃς πετσί καὶ σύνεργα, καὶ πιάσε μετὰ τὴ δουλειά σου.

*

Τελευταῖος καὶ ταπεινότερος ἐκ τῶν θαμῶνων ἦτο ὁ μπάρμπα-Νικόλας ὁ Μονεθασίτης, πρῶτην μανάβης. Ὅταν ἐγύριζε μὲ τὸ γαῖδουράκι του ὅλην τὴν πόλιν, καὶ ἐπώλει καρπούς καὶ κηπουρικά, τοῦ συνέβη νὰ κρατήσῃ μὲ τὰς χεῖρας του εἰς τὸ κέντρον τοῦ δρόμου, ἀφηνιασμένον ἄλογον, καὶ νὰ τὸ καταδαμάσῃ. Εἶχε κερδίσει ὅπως οὖν χρήματα ἐκ τοῦ ἐμπορίου του. Εἶχε κι' αὐτὸς, ὅπως ὁ Βελισσαρόπουλος

ένα μοναχογιόν, πλὴν ἰδικόν του. Ἡ μεγάλη ἀδυναμία κι' ὁ καῦμός του ἦτο «νά γείνη τὸ παιδί του καλλίτερο ἀπ' αὐτόν». «Τί τὸν θέλω, ἂν εἶνε νὰ γείνη χαμάλης, σὰν ἐμένα. Ὁ λόγος εἶνε νὰ τὸν ἔχω καμάρι στὰ γηρατειά μου». Ἐθυσίασεν ὅσα εἶχε διὰ νὰ τὸν βγάλῃ μηχανικόν, τὸν διετήρησε πέντε χρόνους εἰς Ἀθήνας, κι' ἄλλα τρία εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Τέλος ὁ υἱός του ἐβγῆκε πράγματι ἄξιος μηχανικός. Διωρίσθη εἰς ἐξέχουσαν θέσιν, εἶχεν ἐξακοσίας δρχμᾶς τὸν μῆνα, κ' ἐνυμφεύθη μίαν Γερμανίδα. Ἐκάλει τὸν πατέρα του πολλάκις εἰς τὸ δεῖπνον, τοῦ ἔδιδεν 20 ἢ 30 δρ. τὸν μῆνα, καὶ δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ μείνῃ παρ' αὐτῷ. Ὁ γέρο-Νικόλας, χηρευμένος ἀπὸ θοητίας, καὶ μὴ ἔχων ἄλλο τέκνον, ὑπέργηρος, ἡμίτυφλος μὲ ἐπίδεσμον περὶ τὸ ἐν ὄμμα, δὲν εἶχε θόλους εἰς τὸ πενιχρὸν δωμάτιον ὅπου ἔμεινε.

Τὴν πρώτην φοράν ὅπου ἐδείπνησε παρ' αὐτῷ ὁ γέρον, ὅπως ἦτο συνειθισμένος ἔκπαλαι, ἔκαμε τὸν σταυρόν του. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο ὀλίγον περήφανος τοῦ ἐκακοφάνη διότι δὲν εἶδε τὸν υἱόν του νὰ τὸν μιμηθῇ. Εἰς τὸ τέλος τοῦ δείπνου, ὅταν καὶ πάλιν ἔκαμε τὸν σταυρόν του, τοῦ εἶπε:

— Δὲν κάνεις, Φίλιππα, τὸν σταυρόν σου, καὶ σύ;

— Τί χρειάζονται αὐτά, εἶπεν ὁ μηχανικός. Αὐτὰ τώρα πᾶνε, σκούριασαν.

Ὁ γέρος διηγείτο τὸ παράπονόν του εἰς ἓνα πτωχὸν νέον, σπουδαστήν, τὸν ἴδιον ὅστις εἶχε κάμη κάποιαν παρατήρησιν ἄλλοτε εἰς τὸν καφετζῆν τὸν γέρο Σκαρτσόπουλον.

— Καὶ στὴ λοκάντα, γυιέ μου, τὰ ἴδια παθαίνω. Ὅταν καθίσω νὰ φάω κάποτε, εἶνε μερικοὶ νέοι καλοφορεμένοι, δὲν ξέρω ἂν εἶνε φοιτηταί, ὅπου ἅμα μὲ ἰδοῦν νὰ κάμω τὸν σταυρόν μου, μὲ περιγελοῦνε.

— Σ' αὐτὸ ἐσύ φταῖς, γέρο Νικόλα.

— Τί λές, παιδί; φταίω ποῦ κάνω τὸ σταυρό μου;

— Φταῖς γιατί τοὺς κύτταζες νὰ ἰδῆς τί φρονοῦνε. Μήπως λοιπὸν κάνεις τὸν σταυρό σου ἀπὸ ἀνθρωπαρέσκεια; Νὰ κάνης τὸν σταυρό σου μὲ ἀπλότητα καὶ μὲ ἀπεριέργειαν, καὶ νὰ μὴν κυττάζης διόλου ποιὸς εἶνε ἀντικρὺ σου, Ἑβραῖος, Τοῦρκος ἢ Φαρμασῶνος.

Τὰς ἡμέρας τῶν Χριστογέννων, ὁ μηχανικός ἐκάλει τὸν πατέρα του οἰκαδε, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὸ «Δένδρον τῶν Χριστουγέννων».

— Τί δένδρον ἦταν ἐκεῖνο, παιδάκι μου, διηγείται ἀκολούθως ὁ γέρο-Νικόλας εἰς τὸν νεαρὸν φίλον του τὸν προειρημένον. Ἄκουσες ἐσὺ δένδρον ποῦ νὰ ἔχῃ κρεμασμένα ἀπάνω του καλαθάκια καὶ χαρτάκια μὲ κουφέτα καὶ καραμέλες;

— Αὐτὸ εἶνε δένδρον ποῦ δὲν ἔχει ρίζες, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ φυσικοὺς καρπούς μπάρμπα-Νικόλα. «Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν, κόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται». Ἡ ξενομανία ποῦ τοὺς ἐκόλλησε εἶνε σαπρὸν δένδρον, καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ κάμῃ σαπρούς καρπούς.

Ὁ γέρον ἐστέναξεν.

— Ἀχ, καλλίτερα νὰ τὸν ἄφηνα νὰ γίνη χαμάλης σὰν ἐμένα!

† Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Η ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΟΥ*

Η ΣΑΝ πολὺ θλιβερὲς ἡμέρες γι' αὐτὸ τὸ φτωχὸ Ἔθνος. Ὁ πόλεμος εἶχεν ἀρχίσει, κι' ἀπὸ τότε ἔβλεπε κανεὶς ποῖο θὰ ἦταν τὸ τέλος.

Τί χλαλοὴ ἦταν ἐκείνη! Ἐπεφταν κυβερνήσεις, ἀνοιγαν μαγαζιά γιὰ νὰ πάρουν ὄπλα, ἔκαναν σχέδια πολεμικὰ ἐπάνω στὰ τραπέζια τῶν καφενείων, οὐρλιαζαν πατριωτικώτατα ἢ ἐφημερίδες καὶ τὸ δυστυχισμένο αὐτὸ ἔθνος ἔπνεε τὰ λείσθια.

Κ' ἐγὼ εἶχα γράψει ἓνα πατριωτικὸ ποίημα ποῦ ἐδημοσίευσαν στὴν «Ἀκρόπολι» καὶ δοξάζω τὸ Θεὸ πῶς τὸ λησμόνησα.

Στὴ λύπη μου τὴν ἀνέκφραστη ποῦ αἰσθανόμουν γιὰ τὸν πόλεμο, εἶχε προστεθῆ κ' ἡ ἀνάγκη τῆς ζωῆς. Τὰ λίγα χρήματά μου εἶχαν τελειώσει καὶ βρισκόμουν χωρὶς ψωμί. Δὲ μοῦ ἔμενε ἄλλο ἀπὸ τὰ βιβλία μου ποῦ εἶχα ἀγοράσει μὲ πολὺ μεγάλες θυσίες.

Μὲ κανένα βιβλίον κρυμμένο, ἔτρεχα δειλὰ δειλὰ καὶ πικραμένα στὰ βιβλιοπωλεῖα. Κάθε ποῦ ἐχωριζόμουν ἀπὸ κανένα ἀπὸ αὐτά, μοῦ σπάραζεν ἡ καρδιά. Ἄλλ' ἤμουν πατέρας κ' ἔπρεπε νὰ νικήσῃ ἡ ἀγάπη στὰ φτωχὰ μου παιδιά, τὰ ὁποῖα λίγο ψωμί μοῦ ζητοῦσαν μόνο. Πρέπει, ἔλεγα μόνος μου, νὰ συνειθίσω καὶ σ' αὐτὴ τὴ στέρησι κ' ἐσυνείθισα στοὺς σπαραγμούς καὶ στὰ μαρτύρια τῆς ψυχῆς μὲ τὴ μεγαλειότερη αὐταπάρνησι.

Καὶ πόσες ψυχικὲς ἱκανοποιήσεις δὲ μοῦ ἔδωσαν οἱ πόνοι! Πόσα πράγματα μοῦ ἐδίδαξαν, πόσο μ' ἔκαμαν νὰ γνωρίσω βαθύτερα τοὺς ἀνθρώπους καὶ πόσο μοῦ ἐμεγάλωσαν καὶ μοῦ ἐξευγένισαν τὴν ψυχὴ! Πολλὲς φορὲς μέσα στὴ δυστυχία μου εὐρίσκα τὴν ἀπόλαψιν ἐκείνη ποῦ δὲ μπορεῖ νὰ βρῆ ὁ πλούσιος μέσα στοὺς θησαυρούς του. Μὴ τὸ νομίση κανεὶς ὡς ὑπερβολή. Τὸ αἰσθάνθηκα καὶ γιὰ τοῦτο ἔχω τὸ θάρρος καὶ τὴν εὐλικρίνεια νὰ τὸ γράψω.

Ἐνα ἄλλο πρᾶγμα μὲ παρηγοροῦσεν ἀκόμη. Τ' ὄνομά μου ἦταν γνωστὸ στὴν Ἀθήνα στοὺς λίγους ἐκείνους ποῦ καταγίνονται στὰ γράμματα.

Δὲν ἔδειξα ποτὲ πῶς μ' ἀρέσει ἢ ρεκλάμα, οὔτε ποτὲ ἐπροκάλεσα νὰ μὲ ἐπαινέσουν, ἀλλ' ὅταν ὁ ἐπαινος ἔρχεται αὐθόρμητος, μὲ κάνει νὰ χαρῶ. Ἄν καὶ πολὺ περιωρισμένα ἐζοῦσα καὶ ἤμην σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα σ' ἓνα καφενεῖο τῆς Νεαπόλεως, ὅμως δὲν ἤξεύρω πῶς ἐγνώρισα πολλοὺς ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων προσωπικῶς. Αὐτὲς ἡ γνωριμιεὲς μοῦ ἔδωσαν θάρρος καὶ σ' αὐτὲς χρεωστῶ ἂν ἔγραφα κάτι τι καλὸ, δηλαδὴ τὸ περισσότερα σονέττα μου, σχεδὸν ὅλους τοὺς «Βαρβάρους στίχους» μου, τὸ «Παγκόσμιο Τραγοῦδι», «τὰ Πανουράνια» καὶ πολλὰ ἄλλα ποῦ τώρα δὲ θυμοῦμαι.

Ἵστερα ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμὸ καὶ τὴν ἀγωνία ποῦ ἐδοκίμαζα γιὰ νὰ πουλήσω κανένα βιβλίον, ἀγόραζα λίγο ψωμί κ' ἐπήγαινα στὸ καφενεδάκι γιὰ νὰ πιῶ ἓνα καφέ καὶ νὰ γράψω κανένα ποίημα.

Τὰ πρῶτα χρήματα ποῦ ἐπῆρα ἀπὸ ποιήματα ἦταν ἀπὸ τὴ «Διάπλασι τῶν Παίδων», καὶ τοῦτο χρεωστῶ στὸ φίλον μου Ξενόπουλο, κι' ἀπὸ τὴν «Ἀστραπή», περιοδικὸ ποῦ τὸ διεύθυνε ὁ Παῦλος Σωτηριάδης, ὁ ὁποῖος κατόπι ἐδόθη στὸ ἐμπόριο. Εκκεῖ ἐγνώρισα καὶ τὸ φίλον μου Χρῆστο Βαρλέντη, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔδειχνε πολλὴν ἀγάπη καὶ ἐκτίμησι. Τὰ ποιήματά του ἀπὸ τότε μοῦ εἶχαν κάμει πολὺ καλὴν ἐντύπωσι, γιὰτὶ μέσα σ' αὐτὰ περνᾶ ἡ ἀληθινὴ ποιητικὴ πνοή. Ἄλλ' ἐνῶ ὡς ποιητῆς μοῦ ἱκανοποιούσε τὴν ψυχὴ, ὡς ἀνθρώπος ὅμως καμμιά φορὰ δὲ μὲ ἔκανε νὰ αἰσθανθῶ τ' αὐτὰ ἀποτελέσματα. Σὲ κανένα πείραγμα του πάντα θυμόμουν μιὰ καλὴ του στιγμὴ καὶ τοῦτο ἔφθανε σ' ἐμέ.

Ἐγνώρισα, δὲ θυμᾶμαι ποῦ, καὶ τὸ Χρηστοβασίλη ὁ ὁποῖος μοῦ ἔγεινε ἀγαπητὸς φίλος. Στὰ διηγήματά του περνᾶ ὅλη

ἡ Ἡπειρος μὲ τίς μύριες τῆς ὠμορφίης καὶ μὲ τίς χίλιες τῆς μαγικῆς τοποθεσίας· τὸ Πολύβιο Δημητρακόπουλο τοῦ ὁποῖου ὁ νοῦς ἀγκαλιάζει ὅλη τὴ φιλολογικὴ μας κλίμακα· τὸ Μπάμπη τὸν Ἄννινο, τὸ χαριτωμένο αὐτὸ λογογράφον μὲ τὸ ἀττικὸ του ἄλλας καὶ μὲ τὴν κεφαλονίτικη ἐξυπνάδα του. Ἐγνώρισα καὶ τὸ μακαρίτη Κουσουλάκο, τὸν Πῶπ, τὸν Κῦρο, τὸν Γιολδάση καὶ πολλοὺς ἄλλους. Ἀκόμη καὶ στοῦ Παλαμᾶ, ποῦ ἐξακολουθοῦσα νὰ πηγαίνω, ἐγνώρισα μερικοὺς ἄλλους. Κάθε σχεδὸν ἐβδομάδα ἀρχίζαν νὰ ἔρχονται καὶ νέα πρόσωπα. Ἐκεῖ κατὰ πρώτη φορὰ ἐσχετίστηκα μὲ τὸ μακαρίτη Σπήλιο Πασαγιάννη, τὸν ἀδελφὸ τοῦ Κώστα τὸν εἶχα γνωρίσει στὴ Ζάκυνθο, ἐκεῖ τὸ μακαρίτη Ζητουσιάτη. μὲ τὰ ὠραία καὶ φιλοσοφικά του ποιήματα, ποῦ σοῦ ἐθύμιζε στὴν ἐλαφρὰ χωλὴ περπατησιά του τὸν Βύρωνα.

Κι' ἓναν ἄλλο ἐγνώρισα ἐκεῖ ποῦ πρέπει ν' ἀναφέρω. Ὁ Παλαμᾶς μᾶς εἶχεν ἀπαγγεῖλει ἓνα ποίημα γιὰ ἓνα νέο ποῦ ἐπολεμοῦσε. Ὅταν ὁ πόλεμος ἐτελείωσε, ὁ νέος αὐτὸς εὐτυχῶς ἐγύρισε. Ἦταν ὁ Κώστας Χατζόπουλος, ὁ ὁποῖος τότε, καθὼς ὄλοι γνωρίζουμε, εἶχε τὸ ψευδώνυμο Πέτρος Βασιλικός, ψευδώνυμο ποῦ ἔβγαλε τώρα σ' ἀχρηστία.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀρχισε ἡ φιλολογικὴ μας συναναστροφὴ νὰ λαβαίνει ἄλλη κατεύθυνσι. Ὁ Παλαμᾶς ἦταν ὁ ἀρχηγός, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἦταν ὁ Βασιλικός, καὶ γιὰ τίς νέες αὐτὲς ιδέες ἔπρεπε βέβαια νὰ ὑπάρχη ἓνα ὄργανον, καὶ τὸ

ὄργανον αὐτὸ ἦταν ἡ «Τέχνη» μὲ διευθυντὴ τὸ Βασιλικό.

Ἀπὸ τότε ἀρχίζει ἡ συμβολικὴ ποίησι. Ἐγὼ, δὲν ἐννοῶ νὰ κατηγορήσω κανένα παρὰ μόνον τὸν ἑαυτό μου, δὲν κατῴρθωσα νὰ καταλάβω αὐτὸ τὸν εὐλογημένο συμβολισμὸ καὶ γιὰ τοῦτο δὲν εἶχα λάβει καθόλου μέρος. Εἶνε ἀλήθεια πῶς δὲ μὲ εἶχαν προσκαλέσει γιὰτὶ ἴσως μ' ἐνόμισαν ἀνάξιο, ἀλλὰ ὅπως κι' ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα ἢ γιὰ τὸ ἓνα ἢ γιὰ τὸ ἄλλο, ἔπρεπε ν' ἀποσυρθῶ ἀπὸ μίαν συναναστροφὴν στὴν ὁποία δὲν ἤμποροῦσα πλέον νὰ λάβω μέρος κι' ὅπου δὲν εἶχα πλέον καμμιά θέσι.

Ἄν ὁ συμβολισμὸς ὠφέλησεν ἢ ἔβλαψε τὴ φιλολογία, δὲν ἀρμόζει σ' ἐμέ νὰ πῶ τὸ παραμικρό. Τὸ χρέος μου εἶνε νὰ σεβασθῶ τοὺς συγχρόνους μου καὶ τοὺς συνομηλικούς μου καὶ κάθε προσπάθεια ποῦ γίνεται γιὰ τὰ γράμματα. Αὐτὰ ἄλλοι ἀνθρώποι θὰ τὰ κρίνουν, ἄλλοι θὰ ποῦν τὴν τελευταία λέξι:

ai posteri

L'ardua sentenza.

γιὰ νὰ μεταχειρισθῶ ἓνα στίχον τοῦ Μαντζόνι ἀπὸ τὴν περίφημη ᾠδὴ του στὸ θάνατον τοῦ Ναπολέοντος.

Εἶνε ἢ δὲν εἶνε τίποτε αὐτὸς ὁ συμβολισμὸς, ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς εὐτύχησε νὰ λάβῃ ὅ,τι λαβαίνουν πολλὰ μεγάλα φιλολογικὰ γεγονότα, ἐννοῶ νὰ πῶ τὴ γελοιοποίησι, καὶ τοῦτο μόνον πιστεύω πῶς εἶνε ἀρκετὴ ἱκανοποίησι γιὰ ἐκείνους ποῦ τὸν εἶχαν ἀντιπροσωπεύσει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΩΚΗΣ

* Βλέπε «Καλλιτέχνην» τεύχη Μαΐου, Ἰουνίου, Ἰουλίου, Αὐγούστου, Σεπτεμβρίου, Ἀπριλίου 1911-12.

Ο ΦΤΑΙΣΤΗΣ *

(ΔΙΗΓΗΜΑ)

Η μάνα του ήτανε κεί. Δεν την αντίκρισε, αλλά την είδε να κινείται μέσα στο μαγερείο, κάτι να πλένει.

Αίσθανόταν επιθυμία να της μιλήσει αλλά κρατήθηκε με θυμό και βγήκε έξω, όπου το παιδί τον περίμενε τρώγοντας ένα μεγάλο κομμάτι ψωμί.

— Μπράβο Γιαννάκη!... Νά!...

Και τοῦ ἔδωσε μιὰ δεκάρα. Ἐπειτα τὸ ρώτησε:

— Τί ἔλεγε ἡ μάνα μου ὅταν ἔφυγα; Μὴν ἀκουσες;... Δὲ μὲ ζήτησε;...

— Ὅχι!... εἶπε αὐτὸ μὲ μιὰ ὑπόβραχνη ἀνδρική σχεδὸν φωνή. Βγήκε ἴσα μὲ πέρα μὲ τὸν πατέρα σου μόνο...

— Δὲν ἀκουσες τί λέγανε;

— Ἄ, ναι!... ἔλεγε ἡ μάνα σου γιὰ σένα: Ὁ γιὸς κακὸ θὰ μὴν κάνη, ὅπως τόχω δῆ στὸν ὕπνο μου!... Δὲ μὴν τὸ βγάζεις ἀπ' τὸ νοῦ!...

Ὁ Σούρσουλας θυμήθηκε κάτι μακρινό, ποῦ εἶχε ἀκούσει πρὸ πολλῶν χρόνων νὰ τὸ λέη ἡ μάνα του. Ἦτανε ἓνα ὄνειρό της, ποῦ εἶχε δεῖ τὴ βραδεία, ποῦ γεννήθηκε ὁ γιὸς της.

Εἶχανε ἀρίστη τὸ τραπέζι στρωμμένο τὴ νύχτα, φαί ἐπάνω καὶ τὸ φῶς τῆς λάμπας νὰ φωτίζη καλά. Τὰ εἶχανε ἐτοιμάσει γιὰ τίς μοῖρες, ποῦ θὰ ἔρχόντανε νὰ ράνουν τὸ παιδί μὲ τὰ καλά ἢ τὰ κακά!...

Ἡ μάνα του ὁμως κοιμήθηκε καὶ δὲν τῆς εἶδε. Εἶδε ὁμως ἓνα ὄνειρο. Βρισκότανε σένα κῆπο μεγάλο πολὺ ὅπου ψηλὰ δένδρα κλείνανε τὸν οὐρανό, δένδρα ἀκίνητα, χονδρά, ἀλλὰ πράσινα - πράσινα. Αὐτὴ ζητοῦσε μέρος νὰ βγῆ, νὰ φύγη καὶ δὲν εὔρισκε. Ξαφνικά σένα δένδρο, στὸν κορμὸ του, εἶδε ἓναν καθρέφτη μεγάλο κρεμασμένο. Πλησίασε τότε καὶ θέλησε νὰ δῆ τὴ μορφή της. Ἀλλὰ ἀντὶ νὰ δῆ τὸ πρόσωπό της, βλέπει μέσα τὸ πρόσωπο μιᾶς

γρηᾶς, ποῦ εἶχε πεθάνη σκοτωμένη ἀπὸ ἓναν μπαλωματή!... Καὶ εἶχε πεθάνει αὐτὴ, ἔχοντας ἓνα χαμόγελο στὰ χεῖλιά της, ἓνα τρομερὸ χαμόγελο!...

Ἡ μάνα του τὸ εἶχε αὐτὸ τὸ ὄνειρο γιὰ κακὸ πολὺ καὶ ὄχι μιὰ φορὰ τὴν ἀκουσε νὰ λέη, ὅταν τὸν ἔβλεπε νὰ θυμῶνῃ μικρός.

— Ὅσω τὸ βλέπω καὶ γίνεται ἄγριο τόσο μὴν ἔρχεται στὸ νοῦ τὸ ὄνειρο.

Ὁ Σούρσουλας ἐτρόμαξε μ' αὐτὰ ποῦ σκέφθηκε. Φαντάστηκε μὴ ἦτανε γραπτὸ του νὰ σκοτώσῃ τὴ μάνα του καὶ κινήθηκε νευρικά καὶ σὰ νὰ ζήτησε μέρος νὰ φύγη, νὰ κρυφθῆ ἀπὸ τὰ βρόχια τῆς μοῖρας.

— Θεέ μου βοήθαμε!... εἶπε.

*

Πρωί, πρωί σηκώθηκε κατὰ τὴ συνήθειά του. Ὁ οὐρανὸς ἦτανε καθαρὸς καὶ σήμερα. Μιὰ ὑγρὴ πνοὴ ἔρχόταν πάλι σὰ νὰ ἔβγαινε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς θάλασσας.

Ἡ χλόη ἀπλώνετο ἀσημένια μένα μισοσβυσμένο ὑποπράσινο, ποῦ σὲ πολλὰς ἄκρες μεριές φαινότανε νὰ πρασινίζη.

Μέσα στὴν αὐλὴ ὅλα ἦτανε κατάκλειστα. Καὶ ἡ μάνα του δὲν εἶχε ἀκόμη σηκωθῆ. Ἀκουσε τὸ βήξιμο τοῦ πατέρα του.

Εἶχε ἀποφασίσει: πιά τί θὰ ἔκανε! Ὅλη τὴ νύχτα μαῦτὰ πάλευε. Θὰ μιλοῦσε στὸν πατέρα του, μὲ τρόπο, θὰ τοῦ ἔλεγε νὰ μιλήσῃ αὐτὸς στὴ μάνα του γιὰ νὰ δεχθῆ νὰ φύγουνε πιά ἀπ' ἐκεῖ. Καὶ θὰ τοῦ ἔλεγε ὅτι ἂν δὲν ἤθελε αὐτὴ νὰ τὸν ἀκούσῃ θὰ τὸν ἀναγκάζανε νὰ ξενιτευθῆ!... Ἐτσι γιὰ φοβέρα!... Θὰ τὸ κατάρθωνε σιγά, σιγά!... Μὲ τὴν ὑπομονή!... Καὶ ὄχι, ὄχι μὲ τὸ κακὸ!...

Ἐβγαλε τίς κατσίκες ἔξω. Καὶ καθὼς ἔβγαινε καὶ αὐτὸς εἶδε πέρα κάτω νὰ ὑψώνεται καπνὸς ἴσιος σὰ στύλος...

Θυμήθηκε μαῦτὸ τὸ ὄνειρο ποῦ ἔβλεπε τὸ πρωί! Εἶπε δεῖ ὅτι ἦτανε μικρός, πα-

δάκι, καὶ ἡ μάνα του τὸν κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της καὶ ἔτρεχε γρήγορα, ἔτρεχε νὰ φύγη. Γύρω, γύρω τοὺς ὁ ὀρίζοντας ἐφλέγετο ἀπὸ πυρκαϊὰ μεγάλη!... Τοῦ ἦλθε στὸ νοῦ καὶ τὸ ὄνειρο τῆς μάνας του καὶ πάλι φοβήθηκε. Ἐτσι ἐπεθύμησε νὰ ἔφυγε ὅπως καὶ τὴ νύχτα ποῦ, ἐνῶ σὰ φοβέρα σκέφθηκε νὰ πῆ ὅτι θὰ ξενιτευθῆ, ἐπεθύμησε, λίγο νὰ ἔφυγε, νὰ τραβιότανε στὰ σωστά.

— Ὅχι, ὄχι! Πάντα μὲ τὸ καλὸ καὶ μακρὰ ἐγὼ λίγο ἀπ' αὐτὴ!... Μὲ τὸν πατέρα!... Καὶ ἄμα δῶ ὅτι τίποτα δὲν βγαίνει νὰ τὰ μουντζώσω καὶ νὰ πάρω τὰ μάτια μου καὶ ὅπου πάω!... εἶπε.

Ὁ δρόμος ἐγέμισε ἀπὸ τὰ χτυπήματα τῶν κουδουνιῶν, ἀλλ' ἡ φωνὴ του πολὺ σπάνια ἀκουγότανε.

Καὶ τὰ χθεσινὰ περνοῦσαν ἀπ' τὸ νοῦ του, στὸ δρόμο, καθὼς πήγαινε πίσω ἀπ' τίς κατσίκες του, καὶ τώρα τὰ προσέχει μὲ μιὰ ψυχρὴ, ψυχρὴ προσοχὴ ὅλα.

Δὲν εἶχε προχωρήσει πολὺ καὶ εἶδε τὸν γέρο Γλοῦζο, κείνον, ποῦ πάντα τὸν πείραζε καὶ τὸν εἶχε πειράξει καὶ στὸ ρέμα, τὸ γέρο σφάχτη. Βάδιζε αὐτὸς σιγά, σιγά καὶ σὰ μισοστραβὰ πόδια του, τὰ γυμνὰ ἀπὸ παπούτσι πάντα σχεδὸν εἶχε βάλλει δυὸ πατημένα σὰν παντοῦφλες, παληοτσάρουχα. Τὸ σαγῶνι του, φάνηκε στὸν Σύρμα, νὰ εἶχε μακρύνῃ ἀκόμα.

— Πῶς θέλω νὰ φύγω, νὰ τραβηθῶ ἀπ' αὐτούς!...

Εἶπε μὲ τὸ νοῦ του ὁ Σούρσουλας καὶ μὲ σουφρωμένα φρύδια προχώρησε χωρὶς νὰ φανῆ ὅτι τὸν εἶδε. Ἄλλ' ὁ γέρο Γλοῦζος στάθηκε καὶ τὸν κύτταξε μὲ μάτια κακά, πονηρά, ποῦ φαινόταν ἡ εὐχαρίστηση νὰ πειράξῃ.

— Ἐ, Γιώργο!... Δὲ βαρέθηκες ἀκόμα τὴ δουλιὰ;

Ὁ Σούρσουλας ταραχθηκε. Ὁ θυμὸς σὰν ἄνεμος ὀρμητικὸς ἦλθε καὶ τὸν ζάλισε. Ἀλλὰ πάλι κρατήθηκε.

— Κάνε τὴ δουλιὰ σου σὺ γέρο καὶ ἄσεμὲ ἡσυχο!... τοῦ εἶπε τρέμοντας ἀπ' τὴν ταραχὴ.

— Τί, τί; ἔκανε αὐτὸς τεντώνοντας

τὸ κεφάλι σὰ χήνα, ἐνῶ τὰ μάτια του γυάλισαν.

— Ἄστο διάολο νὰ μὴ σὲ στείλω! τοῦ εἶπε ὁ Σούρσουλας στρέφοντας λίγο τὸ κεφάλι καθὼς προχωροῦσε.

— Ἐμένα νὰ στείλῃς στὸ διάολο σὺ;

— Ναὶ βρέ, τί θέλεις;

Καὶ ὁ ἡσυχὸς Σούρσουλας στάθηκε, ὑψώθηκε τρομερὸς μὲ μάτια ποῦ βγάλανε φωτιές.

Ὁ γέρο σφάχτης μαζεύτηκε, δαμάσθηκε καὶ στὴν ἐρώτηση τοῦ Σούρσουλα, γιὰ τὸν πείραζε ἀπάντησε.

— Βρέ παιδί οὔτε χωρατὸ σηκώνεις;...

Τὰ παράθυρα τῆς Μηλίτσας, τῆς κόρης ποῦ τὸν εἶχε βρίσει, ἦτανε ἀνοιχτά, καὶ στὸν κρότον τῶν κουδουνιῶν κάποια μορφή φάνηκε... Αὐτὸς δὲν γύρισε νὰ δεῖ ἂν ἦταν αὐτὴ, πέρασε χωρὶς νὰ κυττάξῃ. Εἶδε δίπλα ἀπ' τὸ σπῆτι τῆς ἓνα κάρρο μὲ κόκκινο ἄλογο νὰ βγαίνει ἀπ' τὴν πόρτα τοῦ Γιωργῆ παραφορτωμένο ἄμμο, ποῦ χυνότανε, ἔπεφτε κάτω στὸ δρόμο καθὼς ἔβγαινε μὲ φόρα, ἓνα σκυλάκι ἄσπρο μὲ μαῦρα αὐτιά νὰ κάθεται στὰ πισινὰ του πόδια ἔξω ἀπ' τὸ σπῆτι τοῦ Φαναρά καὶ νὰ κυττάξῃ πρὸς τὰ ἐκεῖ μὲ τὰ αὐτιά σηκωμένα, καὶ μιὰ κατσίκα μαύρη, μαδημένη, νὰ ἔρχεται ἴσα ἴσα πάνω στὶς δικές του καμαρωτά. Μιὰ ἀπὸ τίς κατσίκες τοῦ βγήκε νὰ τὴν ὑποδεχθῆ καὶ ὁ χαριετισμὸς τῶν ἦτανε νὰ καμπυλώσουνε τὸ λαιμὸ σὰν καλὰ ἄλογα καὶ νὰ πέσῃ ἡ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη χτυπώντας τὰ κεφάλια τους δυνατά. Ἄλλαις τὴν τριγύριζαν... Ὁ τράγος ὤρμησε. Ὁ Σούρσουλας μπῆκε στὴ μέση ἔδωξε τὴ ξένη κατσίκα καὶ προχώρησε.

*

Ὅταν ἐπέστρεψε πάλι δὲ βρήκε τὴ μάνα του ἐκεῖ. Τὸ παιδί, ὁ Γιαννάκης, ἦτανε κεί, ἐτοιμὸς γιὰ νὰ φυλάξῃ τίς κατσίκες καὶ εἶχε μάλιστα ἐφοδιασθῆ καὶ φοροῦσε μιὰ μεγάλη ψάθα, ποῦ φοροῦσε τὸ καλοκαίρι, καὶ ποῦ ἔγραφε πάνω στὴν κορδέλα τῆς τὸ ὄνομα ἓνος πλοίου πολεμικοῦ. Αὐτὸς, ὁ Γιαννάκης, τοῦ εἶπε, ὅτι ἡ μάνα του μόλις εἶχε βγῆ. Εἶχε δεῖ

* Συνέχεια. Βλέπε «Καλλιτέχνην». Τεύχος 25ον Ἀπριλίου 1912.

και τον πατέρα του να κάθεται στον καφενέ του Μαρδάρ, κοντά στο γιοφύρι! ..

Άφησε ο Σούρσουλας τις κατσίκες πάλι στο παιδί για να τις βοσκήση και να τις ποτίση και έφυγε πέρνοντας το δρόμο του ρέματος.

Κατέβηκε απ' τον κατηφορικό δρομίσκο και πέρασε το ρέμα πατώντας στις πέτρες που ήτανε στην γραμμή βαλμένες. Στο ρέμα δέν ήτανε κανείς. Χήνες πολλές λουζόντανε κοντά στο ρέμα, που έβγαίνε απ' την τρύπα της γής.

Στον καταγάλανο ουρανό πλήθος κοράκια γυρίζανε στολίζοντάς τον με μελανά σημάδια κινούμενα. Άλλοτε κατέβαιναν προς τον καταφαγωμένο βράχο, παληό των καταφύγιο ίσως, και με θέρρος, γιατί ήτανε έρημος πιά, τον πλησιάζανε, γυρίζανε από πάνω του, κοντά, κοντά, ο ένας πίσω απ' τον άλλον, ενώ οι σκιές των κάτω φαινότανε να προσπαθούνε να τους ακολουθούν, εδώ χανόμενες σά να βρίσκανε εμπόδια και προσπαθούσαν, χωρίς να φαίνονται, να τα περδήσουν, εκεί όρμώντας πίσω με γρηγοράδα για να τα φθάσουν...

Είδε σύννεφα να φανούνε στον ουρανό. Σταμάτησε κει για λίγο. Η μοναξιά εκείνη τον έσερνε. Ο κρωγμός των κοράκιων, που από ψηλά έπεφτε ήτανε σα φωνή δόξης στην ήσυχία, στην έρημιά!...

Και αυτή την ημέρα ο κρότος που έρχόταν άλλοτε απ' το μεγάλο δρόμο δέν άκουγότανε. Αυτός ήτανε σχεδόν έρημος.

Και οι χήνες που λουζόντουσαν πάψανε το λούσιμο και φύγανε με ύψωμένα κεφάλια και σιγά, σιγά χαθήκανε πίσω απ' τις μισογκρεμισμένες μάνδρες.

Κύτταξε τους δγκους των κόκκινων χωμάτων με τις βαθειές σχισμάδες και του φανήκανε να τον κυτταζουνε και αυτοί σκυθρωποί.

Θυμήθηκε πως μικρός μιλούσε στο ρέμα, μιλούσε στα βιτράχια και φανταζότανε ότι του άπαντούσαν αυτά. Είχε κει φίλους, που με το νοῦ του έκανε να υπάρχουν και τους φώναζε, τους φύλαγε να τους δώση πολλά πράγματα άσημαντα,

τώρα, που εύρισκε στο δρόμο, σημαντικά τότε όμως. Είχε και ονόματα δώσει σαῦτους τους φανταστικούς φίλους. Ένας πάντα έμπαινε και χανότανε στη σχισμάδα που ήτανε το πλατύφυλλο χορτάρι. Εκεί ήτανε το σπίτι του...

Ο Σούρσουλας άναστενάξε. Μά μπορούσε να έχη πραγματικούς φίλους που όλοι τον βρίζανε;... Άλλα και τι ώραία περνούσε με τους φανταστικούς του φίλους! Τόν στενοχωρούσανε, είνε ή αλήθεια, κάποτε και τον έκαναν να δακρύζει! Και το νερό έτρεχε τότε όπως και τώρα ήσυχο, ήσυχο, κυλούσε μέσα στα πετράδια...

Ο Σούρσουλας προχώρησε. Άπ' τις μισογκρεμισμένες μάνδρες βγήκανε δυο άνδρες σύροντας με κόπο μια άγελάδα γαστρωμένη, που δέν ήθελε να προχωρήση. Τους γνώρισε. Ήταν ο γέρο σφάχτης, ο Γλουζος με την άγελάδα, που γύριζε δώ και κει κάποτε. Θα την πήγαινε τώρα να την σφάξη.

Ο γέρο σφάχτης την χτυπούσε από πίσω. Αυτή όμως έπεσε χάρω στη γή, ξαπλώθηκε.

Ο Σούρσουλας πλησίασε ακόμα λίγο. Ο γέρο Γλουζος τον κύτταξε, καθώς έσκυβε να άρπάξη την γελάδα απ' την ουρά, και του είπε.

— Για σου Γιωργό!...

Ποτέ άλλοτε δέν του μιλούσε!...

Η άγελάδα δέν έννοσῦσε να σηκωθή και έμεινε κάτω πλαγιασμένη. Ο Σούρσουλας την λυπήθηκε και μαζύ σκέφθηκε

— Και τί περιμένει που πέφτει κάτω;...

Ποιός θα την βοηθήση!...

Θυμήθηκε που είδε μικρός κάποιον που τον σέρνανε να τον πάνε στη φυλακή και αυτός μη θέλοντας να πάη ξαπλώθηκε κάτω στη γή. Τόν πήγανε όμως έπειτα σηκωτό, στα χέρια!

Ο γέρο Γλουζος είχε άρχισει τις κλωτσιές στη γελάδα και έτσι κατώρθωσε, τραβώντας την και απ' την ουρά, να την κάνη να σηκωθή. Και πάλι άρχισανε να προχωρούνε.

Ο Σούρσουλας αισθανότανε ύπερηφάνεια για το χαιρετισμό του γέρου Γλου-

ζου. Γύρισε πάλι σε λίγο να τον δῆ που πήγαινε χωρίς να χτυπή τη γελάδα, γιατί αυτή πήγαινε ήσυχη τώρα χτυπώντας τα πλευρά της με την ουρά της την μακρῶ. Καθώς όμως εκύτταξε πάλι εμπρός του είδε μια γυναίκα να φανῆ και να έρχεται προς τα εκεί με μικρό, μικρό και γρήγορο βῆμα.

— Η μάνα μου δέν είνε αυτή; ρώτησε με ένα χτύπημα στο στῆθος, στο νοῦ.

Και ήτανε αυτή δίχως άλλο!... Φορούσε και ένα κόκκινο μικρό σαλάκι στους ώμους!...

Στου Λαδά θα πήγαινε πάλι!...

Στάθηκε για να πλησιάση και ή καρδιά του φαινότανε να θέλη να σπάση στο στῆθος του απ' το χτύπημα.

Άμα πλησίασε λίγο αυτή στάθηκε λέγοντας με ψεύτικο θυμό.

— Μωρέ, τί θέλεις εδώ;...

— Έγώ τί θέλω; τῆς λέγει αυτός πηγαίνοντας κοντά της. Συ τί θέλεις;...

— Μπά, μπά!... Άκόμα σε κρατεί ή χθεσινή σου μούρλα!... Άφησε με, χριστιανέ μου ήσυχη και δέν έχω όρεξη!...

Και καθώς έλεγε τα τελευταία λόγια κύτταξε πέρα προς τα καμίνια.

— Με κρατεί, ή δε με κρατεί, είνε αυτός κυττάζοντας με θυμό το πουδραρισμένο πρόσωπό της, τα μάτια της μαυρισμένα, τα καστανά της μάτια, που είχαν μια φλόγα λάγνη, σε παρακαλώ να γυρίσης πίσω!... Εκεί που πᾶς, δε θα πᾶς! Όχι!...

— Τί λές; τί λές; έκανε δυνατά και με σουβλερή φωνή αυτή ζαρώνοντας το πρόσωπο: έπειτα πάλι!

— Άφησε με, χριστιανέ μου. ήσυχη!... Και έκανε να κινηθή. Άλλ' αυτός μπῆκε εμπρός. Αυτή στάθηκε.

— Θα φύγης απ' εδώ και δέν έχω όρεξη; του είπε αλλάζοντας τόνο.

— Σου είπα δε θα πᾶς!... επέμενε αυτός σφίγγοντας τα δόντια.

— Καλὲ στάσου απ' εκεί!... Ορίστε! Και ή μάνα του προχώρησε και τον έσπρωξε.

Αυτός έκανε λίγο πίσω και αυτή πέρασε.

— Μάνα, σου είπα, δε θα πᾶς!... τῆς είπε ακολουθώντας την.

— Βρέ φεύγα και γενήκαμε ρεζίλι!... Ξεφορτώσουμε!... Άλλος διάολος...

Και κινήθηκε πιο γρήγορα σιάζοντας το σαλάκι της.

— Σου είπα...

Δέν μπόρεσε να πῆ περισσότερα. Αισθάνθηκε να μη μπορη να βγάλη μιλιά. να πνίγεται ή λαλιά του και τότε με μια φωνή, που ξέσπασε αυτό, άγρια ώρμησε και την άρπαξε από το σάλι!... Αυτή φώναξε και του ξέφυγε άφίνοντάς του το σάλι στα χέρια του. Τα μαλλιά της χαλάσανε. Δυο άνθρωποι τρέγανε δρομαίοι για κει... Πετώντας αυτός το σάλι έσυρε το μαχαίρι του και την πρόφτασε!... Έβγαλε μια δυνατή φωνή, αυτή, άνοιξε τα μάτια της πολύ, πολύ και έπεσε, σωριάστηκε με βρόντο κάτω!...

ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ ΜΑΣ

Κωνσταντίνος Γκέσκος. Διὰ τὸν κ. Γκέσκον ζωγράφον, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα εἰς τὴν Ἐκθεσὶν τοῦ Ζαππείου τόσῃν προκαλοῦν προσοχὴν καὶ ἐκτίμησιν, ἐπιφυλασσόμεθα ν' ἀφιερῶσωμεν προσεχῶς εἰδικὴν μελέτην εἰς τὴν σειρὰν τῶν Συγγρόνων Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν. Σήμερον

Κωνσταντίνος Γκέσκος

ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸν γνωρίσωμεν μὲ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Καλλιτέχνου» καὶ τὰ ἔργα τοῦ τὰ ὁποία δημοσιεύομεν ὀλίγιστα ἐκ μακρᾶς σειρᾶς νομίζομεν, ὅτι ἀρκοῦν πρὸς τοῦτο. Ὁ κ. Γκέσκος ἔχει ἀπειρα τεχνικὰ πλεονεκτήματα εὐχεροῦς σχεδίου, ζωντανοῦ χρωματισμοῦ, ἀληθείας καὶ ἀκριβοῦς ἀποδόσεως ἐκ τῆς φύσεως, διανοητικὴν συνθετικὴν πρωτοβουλίαν, δηλαδὴ δημιουργικότητα καὶ φαίνεται, ὅτι ζητεῖ κατὰ τὸ ἴδιον εἶναι ἤδη πολὺ ἐὰν ἀποβλέψωμεν εἰς τὰς συνθέσεις του, ἰδίως τὰς ἀγροτικὰς ἐμπνευσμένας ἐκ τοῦ θεσσαλικοῦ

κάμπου, ἀλλὰ καὶ εἰς θέματα, τὰ ὁποία εἶνε γνώριμα καὶ κοινὰ διὰ τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ τόσον δυσχερῆ εἰς τὴν ἀπόδοσίν των.

Ὁ κ. Γκέσκος ἀπέφυγε πάντοτε τὸν θόρυβον. Ἦδη ἔχων ἔργα, τὰ ὁποία τοῦ δίδουν μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας θέσεις μεταξὺ τῶν ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, μόλις γίνεται γνωστός. ἔχει δὲ πρὸ αὐτοῦ εὐρὺ μέλλον, διότι εἶνε νεώτατος, καὶ ἀκούραστος εἰς τὴν ἐργασίαν του. Ὁ κ. Γκέσκος μαθητὴς τοῦ Λύτρα ἀριστεύσας, ἐπὶ πλέον ἔχει σταθερὰς βάσεις μαθήσεως τελειοποιήσας τὰς σπουδὰς του εἰς τὸ Μόναχον καὶ εἰς Παρίσιον, ὅπου ἔργα του ἐξετέθησαν εἰς τὸ Σαλόν. Μεταξὺ δὲ τῶν τόσῳ τιμητικῶς ἐκτεθέντων ἐκεῖ εἶνε καὶ τὸ κατὰ περίεργον κωμικὴν ἀντιλογίαν μὴ γενόμενον δεκτὸν παρὰ τῆς ἐνταῦθα Ἐκθέσεως τοῦ Ζαππείου ὁ **Βαρβιτσιῆς**, τὸ ὁποῖον δημοσιεύομεν εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο!

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τ' Ἀξέχαστα (Ἀναμνήσεις τοῦ 97) ὑπὸ **Εὐστρ. Εὐστρατιάδου.** Ὁ «Καλλιτέχνης» εἶχε τὴν τιμὴν νὰ δημοσιεύσῃ πολλάκις ὡραίας χρονογραφικὰς σελίδας τοῦ κ. Εὐστρ. Εὐστρατιάδου, τοῦ ὁποίου ἡ βαθεῖα παρατηρητικότης, ἡ ἐκλεκτὴ σκέψις καὶ τὸ γοητευτικὸν ὕφος εἶνε εἰς ἐπίζηλον ἀφθονίαν διὰ ν' ἀναγάγουν τὸ εἶδος αὐτὸ εἰς περιωπὴν συγγραφικῆς δημιουργίας. Τώρα εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν τὴν ἐκδοσὶν κομψοτάτου τομιδίου τοῦ κ. Εὐστρατιάδου ὑπὸ τὸν τίτλον «Τ' Ἀξέχαστα». Εἶνε ἀναμνήσεις καὶ ἐντυπώσεις τοῦ πολέμου τοῦ 97, αἱ ὁποῖαι ἐγράφησαν ὀλίγον μετὰ τὸν πόλεμον εἰς τὸν ὁποῖον παρευρέθη ὁ συγγραφεὺς. Ὁ σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεως διὰ τὸν συγγραφέα προέρχεται ἀπὸ αἰσιόδοξον αἶσθημα. Προσφέρει εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀνάμνησιν τὰς θλιβεράς διὰ τὸ θέμα των σελίδας, σήμερον, ὅτε πιστεύει, ὅτι ἡ παλαιὰ ἐθνικὴ ἀπελπισία μας ἐκαρποφόρησεν ἐλπίδας. Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως αὐτῆς τῆς πεποι-

Τὸ Ξεκούρασμα ὑπὸ Κ. Γκέσκου

θήσεως, αἱ ἐντυπώσεις αὐταὶ πάλλονται ἀπὸ ζωὴν καὶ ἀλήθειαν καὶ ἀναγινώσκονται εὐαρέστως παριστώσαι πλήρως εἰς ὅλην τὴν ψυχολογικὴν τοῦ ἔκτασιν τὸ φοβερὸν δρᾶμα ἐνὸς πολέμου.

«**Ξύπνα Ρωμιέ**» ὑπὸ Χ. Βαρλέντη. Βιβλίον περίεργον καὶ κατὰ τὴν μορφήν παράδοξον μὲ ἐξώφυλλον λευκὸν χωρὶς τίτλον. Σίλλισμα ἡρωϊκῆς ἐπιμονῆς εἰς τὴν πάλην περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, εὐτυχῶς—παραλειπομένου τοῦ καθ' ἡμᾶς μειονεκτήματος καὶ περιττοῦ θέματος τῶν ἰδιωματικῶν ὑπερβολῶν—μὲ τὸν σκοπὸν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ζωντανῆς ἐθνικῆς γλώσσης. Ὁ ποιητὴς κ. Χρ. Βαρλέντης, τοῦ ὁποίου ὡραία ποιήματα ἐδημοσιεύσαμεν, ὅταν πεζογραφεῖ διὰ τὸ ζήτημα αὐτό, εἶνε ἀμειλικτος καὶ ἡ ἐκφρασίς του λησμονεῖ πολλάκις τὸ ἤρεμον ὕφος, τὸ ὁποῖον ἡ ποίησις του προσπαθεῖ πάντοτε νὰ σέβεται. «Ξύπνα, Ρωμιέ» (περίεργος εἶνε καὶ ἡ ὀρθογραφία τοῦ ρωμιῆς μὲ γιότα), ξύπνα, λέγει, προφανῶς νὰ γράφῃς, τὴν ἐθνικὴν σου γλῶσσαν. Σωστό. Ἀλλ' ὄχι μὲ καθωρισμένην ἀπὸ τώρα γραμματικὴν, διὰ τῆς βίας, τρόπον τινά, καὶ μὲ ἀποκλεισμὸν ἀπαραιτήτων εἰς τὴν ζωικὴν ἐξέλιξιν φωνητικῶν στοιχείων. Ὁ ἀγὼν τότε καταντᾷ ἄχαρις, γραμματικὸς. Τὸ πνεῦμα ὁμοῦ τοῦ ἀγῶνος δὲν εἶνε αὐτό. Ἀλλὰ κίθη πολεμικὴ δρᾶσις ἔχει τὰς ὑπερβολὰς τῆς καὶ πρέπει νὰ τὰς σεβασθῶμεν. Φθάνει, ὅτι ὁ κ. Βαρλέντης εὐρίσκειται πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀληθείας. Καὶ ἰδοὺ ἕνα παράδειγμα περὶ ποιήσεως, μολονότι σπεύδομεν νὰ σαφηνίσωμεν, ὅτι ἡ ποίησις παντοῦ γράφεται μὲ τὰ λαϊκώτερα γλωσσικὰ στοιχεῖα—παράδειγμα ὁμοῦ

βέβαιον καὶ ἀσφαλῶς καταδεικνυόμενον ἐκ τῆς ἐκπληκτικῆς διαφορᾶς τοῦ πῶς ἐγράφετο ἄλλοτε ἢ ἑλληνικὴ ποίησις εἰς τὸ μέγιστον μέρος τῆς παραγωγῆς τῆς: «Ἐπρεπε, λέγει ὁ κ. Βαρλέντης, νὰ περάσουν κάμποσα χρόνια, νὰ γίνουν τόσα καὶ τόσα θύματα πῶν δασκάλων γιὰ νὰ φτάσῃ ἡ νεώτερη μας ποίησις στὸ σημεῖο, ποῦ βρίσκεται σήμερον, ποῦ νὰ μὴν ὑπάρχῃ πλέον κανένας νὰ γράφῃ στίχους στὴν καθαρεύουσα» Πολὺ ὀρθά, ἀλλὰ τί σχέσις ἔχουν πάλιν οἱ δασκάλοι ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχαν ἢ καὶ δὲν ὑπάρχουν ἀληθινοὶ ποιηταί; Ἡ φυτρώουν στὸ «Νέον Κέντρον»;

ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ

«Ὅστις ἀνεγνώρισε, ὅτι νέαι ἀλήθειαι δὲν ὑπάρχουν πρὸς ἀνακάλυψιν, δέχεται ἐν τούτοις πάντοτε, ὅτι ὑπάρχουν πλάναι πρὸς διάλυσιν».

«Ἐπειδὴ εἶναι ἀλήθες, ὅτι ἡ ἐργασία ντροπάζει, ψεύδονται οἱ τεχνίται, ὅτι ἡ τέχνη ἐξευγενίζει».

«Ἀκόμη τρεῖς ἀρνήσεις καὶ τρελλαίνομαι δύναται τις ὑπὸ περιστάσεως νὰ τὸ πιστεύσῃ. Ἀκόμη τρεῖς ἀποδοχὰς καὶ αὐτοκτονῶ, εἶνε ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀγυρτεία».

«Ὅ,τι εἶνε διαυγές, πρέπει νὰ εἶνε ρηχό—

Ποιμὴν τῆς Πίνδου ὑπὸ Κ. Γκέσκου

Μαρτύριον δούλης υπό Κ. Γκέσκου

λέγει. ὅστις δὲν ἔκαμ'ε ποτε λουτρὸν εἰς λίμνην ἐπὶ βουνοῦ».

*

« Ἄν παραδέξωμαι, ὅτι ἡ ἐπιτυχία σημαίνει πάντοτε μίαν ἀντίρρησην, δὲν δέχομαι ὅμως ὅτι ἡ ἀποτυχία ἔχει δικαίωμα νὰ ἐγείρη αὐτήν».

ΚΟΥΡΤ ΧΙΑΛΕΡ
(Μετάφρασις Θ. Κ.)

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

** Οἱ ἑλληνικοὶ θίασοι ἀφίχθησαν ὅλοι ἀπὸ τὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν περιοδείας των καὶ κατέλαβον τὰ ἐδῶ θερινὰ θέατρα.

** Εἰς τὸ θέατρον «Βαριετὲ» θὰ παίξῃ ὅπως πάντοτε ἡ κ. Κυβέλη Ἀδριανού.

** Ἡ δ'νις Μαρίκα Κοτοπούλη ἤρριξεν ἤδη τὰς παραστάσεις της εἰς τὴν «Νέαν Σκηνήν».

** Τὸ «Πανελλήνιον» ἐνοικίασε ὁ θίασος Λεπενιώτη - Νίκα - Φύρστ.

** Εἰς τὸ «Σύνταγμα» θὰ παίξῃ ὁ θίασος τοῦ κωμικοῦ Πλέσα με πρόγραμμα κωμωδιῶν καὶ ἐπιθεωρήσεων.

** Καὶ εἰς τὸ θέατρον τῆς Νεαπόλεως ὁ θίασος τῆς κ. Νίτσας Μουστάκα θὰ δώσῃ λαϊκὰ ἔργα. Εἶνε ὁ ἴδιος, ὁ ὅποιος εἶχε τὴν εὐτυχίαν 200 παραστάσεων περίπου μετὰ τὸ «Τζώτικο Ραβατίσι».

** Οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων θὰ δώσουν ἐφέτος ἔργα, ἄγνωστον ὅμως ἂν θὰ συμμετάσχουν ὅλοι τοῦ Ἀβερωφείου διαγωνισμοῦ.

Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Ἡ Καλλιτεχνικὴ Ἐκθεσις τοῦ Ζαππείου. Ἐὰν κυριώτερα τῶν ἐκτεθειμένων ἔργων γνωρίζουν ἤδη οἱ ἀναγνώσταί μας ὡς δημοσιευθέντα εἰς τὸν «Καλλιτέχνην», καθὼς καὶ τὰς

ἐπ' αὐτῶν κρίσεις μας. Ἡ ἔκθεσις θὰ ᾔτο πληρεστέρα καὶ θ' ἀνταπεκρίνετο τελείως εἰς τὸν σκοπὸν της ἂν δὲν ἔλειπαν ἐξ αὐτῆς οἱ σπουδαιότεροι τῶν ἑλλήνων καλλιτεχνῶν· ἀλλ' καὶ οὕτω προκαλεῖ εὐχρηστον ἐντύπωσιν. Τὸ κυριαρχοῦν εἶδος εἶνε τὸ τοπίον, τὸ ὀλιγώτερον δὲ ἀντιπροσωπευόμενον ἢ σύνθεσις ἐκ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Τοῦτο εἶνε ἀνάλογον πρὸς τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν διανόησιν καὶ οἰονεὶ συνέπεια ταύτης. Ἡ τέχνη δὲν φανερώνει ἰσχυρὰς ιδέας καὶ μεγάλα αἰσθήματα εἰμὴ ἐφ' ὅσον ταῦτα ὑπάρχουν, ἡ δὲ σημερινὴ κακοδαιμονία καὶ νάρκη τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς ἀποκλείει τοιαύτας ἐκδηλώσεις. Καὶ οἱ ἑλλήνες καλλιτέχνηται σύρονται ἀπλῶς ὡς εἰς μίαν ἀπαρχὴν ἀντιδράσεως πρὸς τὴν ἀτομικὴν καὶ ἐρημικὴν ἐνατένισιν, πρὸς τὸ τοπίον.

Μετὰ τὸν καιρὸν ὅμως θὰ ἔχωμεν μεγαλειότερα ἀποτελέσματα ἀσφαλῶς. Αἱ ἀπαρχαὶ εἶνε παρήγοροι καὶ ὅ,τι ἐπὶ τέλους παρουσιάζεται τώρα, ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως τείνει πρὸς μίαν τελειότητα. Τὸ εἶπομεν καὶ ἄλλοτε, ἐν συγκρίσει πρὸς πάντα ἄλλον κλάδον τῆς ἐθνικῆς δράσεως ἢ νεοελληνικῆς καλλιτεχνίας εἶνε ἡ περισσότερον προωδευμένη πνευματικὴ ἐκδήλωσις καὶ φέρει τὴν Ἑλλάδα πλησίον εἰς τὰς γώρας τοῦ μεγάλου πολιτισμοῦ. Ἄς ὀφείλωμεν λοιπὸν χάριτας εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους της, ἀξίους ἐνισχύσεως καὶ θαυμασμοῦ.

B.

«Répertoire d'art et d'archéologie». Ἑλλά-

Ἡ ἠχώ τῶν Μετεώρων υπό Κ. Γκέσκου

βομεν τὸ τεῦχος τῆς τετάρτης τριμηνίας τοῦ 1911 τοῦ σπουδαιότατου τούτου καλλιτεχνικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ περιοδικοῦ, τὸ ἵποιον ἐκδίδεται εἰς τὸ Παρίσι καὶ εἰς τὸ ὅποιον γράφουν οἱ ὀνομαστοὶ τεχνοκρίται κ. κ. Μ. Ὀμπέρ, Γ. Κογιέ, Π. Κολμάν, Ε. Ντασιέ, Π. Ἐττιγκερ, Α. Φεβρέ, Α. Ζιροδί, Ι. Μάγερ, Φ. Μαζερὸλ, Ε. Μονσέλ, Δ. Ρὰς καὶ Ο. Ταφραλί. Εἰς τὸ τεῦχος αὐτὸ κ. Ταφραλί δίδει πλήρη ἀνάλυσιν τῆς ἀναφερομένης εἰς τὴν καλλιτεχνίαν ὕλης τοῦ «Καλλιτέχνη» ἀπὸ Ἰανουαρίου μέχρι Σεπτεμβρίου 1911. Οὕτω δημοσιεύεται περὶ τῆς ὅλων τῶν ἀρθρῶν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ «Καλλιτέχνη» κ. Γερ. Βώκου περὶ συγγρόνων Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν, τῶν ἀρθρῶν περὶ τοῦ Ἀμερικανοῦ ζωγράφου Σουὸν καὶ τῆς Τύχης τοῦ Ντίιτς τοῦ ἴδιου, τῶν χαρακτηρισμῶν τοῦ κ. Θωμᾶ Θωμοπούλου περὶ τῶν μεγάλων ζωγράφων τῆς Ἀναγεννήσεως, τῆς μελέτης τοῦ ἀρχιτέκτονος κ. Ἄριστ. Ζάγου περὶ Λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς, τῶν ἐκ Ρώμης ἐντυπώσεων τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν κ. Γ. Ἰακωβίδου κλπ. Ἐπίσης γίνεται μνεσία ὅλων τῶν δημοσιευθέντων εἰς τὸν «Καλλιτέχνην» ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων ζωγράφων.

Τὸ Répertoire d'art et d'archéologie ἡσχολεῖτο μέχρι τοῦδε εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα μόνον διὰ τὰς ἐργασίας τῶν ἐνταῦθα ξένων ἀρχαιολογικῶν σχολῶν. Ἦδη χάρις εἰς τὸν «Καλλιτέχνην» ἀναφέρει καὶ περὶ νεοελληνικῆς τέχνης καὶ τοῦτο περιποιεῖ εἰς ἡμᾶς ἰδιόζουσαν τιμὴν.

Jean Leune. Un nouveau grand musée européen: La Pinacothèque Nationale d'Athènes. Μελέτη τοῦ ἐπισκεφθέντος πρὸ τινος τὰς Ἀθηνῶν Γάλλου τεχνοκρίτου κ. Ἰωάννου Λέν περὶ τῆς Πινακοθήκης τῶν Ἀθηνῶν μετὰ εἰκόνων ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἔργων. Ὁ κ. Λέν ὁμιλεῖ εὐφρόμως περὶ τῆς ἀνακαινίσεως τῶν παλαιῶν εἰκόνων παρὰ τοῦ ἐφόρου τῆς Πινακοθήκης κ. Γ. Χατζοπούλου, τοῦ ὁποῦ καὶ δημοσιεύει φωτογραφίαν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του. Ἡ μελέτη εἶνε ἀφιερωμένη εἰς τὸν πρίγκηπα Νικόλαον.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Τὸ ἐνοίκιον τῶν ἀπόρων. — Δύο Γερμανοὶ πολιτικοὶ μᾶς ὑπενηθμίζουσι ἀπὸ τινων ἐβδομάδων, ὅτι ἐν Βερολίῳ 600,000 ἄνθρωποι διαμένουσιν εἰς κατοικίας, ἐν αἷς καθὲς δωμάτιον κατοικεῖται ἀπὸ 5 καὶ πλείονα πρόσωπα, ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου ὑπάρχουν 70,000 οἰκίαι εὐρύχωροι καὶ κεναί. Δὲν λείπουν λοιπὸν κατοικίαι ἐν Βερολίῳ, οὔτε ὑπάρχουν τεχνικαὶ δυσκολίαι, ἵνα εὑρεθῶν κάτοικοι διὰ τὰς κενὰς καὶ ἀνεῖσις διὰ τὰ ὑπερπυκνωμένα οἰκήματα. Ἄλλοι εἶνε οἱ παράγοντες καλῶς γνωστοί, οἵτινες ἐμποδίζουσι τὴν τοιαύτην ἐξίσωσιν.

Σπουδὴ γυμνοῦ υπό Κ. Γκέσκου

Ἡ εὐθηνοτέρα οἰκία προλεταρίου, ἥτις συνίσταται ἀπὸ ἐν δωμάτιον καὶ ἐν μαγειρεῖον στοιγίζει ἐν Βερολίῳ 22 ἕως 24 μάρκα, μετὰ 2 δωμάτια 32 - 33 μάρκα.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς ἐργατικῆς κατοικίας, δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ τ' ἀποτελέσματα τοῦ φόρου τοῦ εἰσοδήματος. Ἐν ἔτει 1910 ἠρίθμηται ἡ Πρωσσία 39,115,535 κατοίκους. Μεταξὺ τούτων εὑρέθησαν μετὰ φορολογητέον εἰσόδημα ἄνω τῶν 900 μάρκων μόνον 6,241,494 πρόσωπα· μετὰ τῶν μελῶν τῶν οἰκογενειῶν τῶν ἀποτελοῦσι οἱ φορολογούμενοι οὗτοι 10,012,896 πρόσωπα. Ἀπὸ 6 1/2 ἑκατομμύρια φορολογουμένων ἐν Πρωσσίᾳ ἔχουν οἱ 5,537,741 εἰσόδημα ἀπὸ 900 ἕως 3000 μάρκα, ὀλιγώτεροι τοῦ ἑκατομμυρίου ἔχουν εἰσόδημα ἄνω τῶν 3000 μάρκων.

Ἐκ 5,537,741 φορολογουμένων μετὰ εἰσόδημα 900 - 3000 μάρκων, ἔχουν περίπου 1 ἑκατομμύσιον ἐξ αὐτῶν ἀπὸ 900 - 1050 μάρκα, 1 ἑκατομμύριον ἀπὸ 1050 - 1200 μ., καὶ 1 ἑκατομμύριον ἀπὸ 1200 - 1350 μ. Ἀπὸ τὰ ἀξιοθρήνητα αὐτὰ εἰσοδήματα ἑκατομμυρίων οἰκογενειῶν, αἵτινες συγγρόνως εἶνε αἱ πολυτεχνιώτεροι, μόνον μετὰ ἐλάττωσιν τῶν ἐξόδων τῆς τροφῆς εἶνε δυνατόν νὰ ἐξοικονομηθῇ τὸ ἐνοίκιον στενῶν καὶ βρωμερῶν οἰκιῶν, ὅπερ μετὰ τὴν γενικὴν ἀκρίθειαν εἶνε ἐτι δυσχερέστερον.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ Θ. Κ.)

Ο ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ισραηλιτική Επιθεώρηση. Ο Βασιλεύς Γεώργιος και η εκλογή Ισραηλίου βουλευτού. Έξεδόθη εν Αθήναις τὸ πρῶτον τεύχος τῆς «Ισραηλιτικῆς Επιθεωρήσεως» μηνιαίας φιλολογικῆς, εἰδησεολογικῆς, γραφομένης εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Τὸ τεύχος αὐτὸ περιέχει ὕλην ἀξίαν πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναφερομένην εἰς τὴν ἱστορίαν, τὴν ἐθνολογίαν, τὸ θρησκευμὰ καὶ τὴν σημερινὴν πολιτικὴν καὶ κοινωνικὴν θέσιν τῶν Ἑβραίων ἐν τῷ κόσμῳ.

Σχετικῶς πρὸς τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῶν συμπολιτῶν μας Ισραηλιτῶν ἐν Ἑλλάδι ἡ «Ισραηλιτικὴ Επιθεώρησις» γράφει: «Πολλοὶ Ισραηλιτῆται ἐξελέγησαν ἕως τώρα δημοτικοὶ σύμβουλοι καὶ παρῆδροι. Κανείς ἐξ αὐτῶν δὲν ἔγεινεν ἀκόμη βουλευτής, ἐνῶ πολλοὶ Ισραηλιτῆται θὰ ἠδύναντο νὰ συνεισφέρουν τὰ φῶτα τῆς πείρας τῶν εἰς τὰς κοινοβουλευτικὰς συζητήσεις. Ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ εἶνε ἡ μόνη εἰς τὴν ὁποίαν δὲν παρεκάθησαν Ἑβραῖοι». Καὶ ἀναφέρει ἀνέκδοτον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου μετὰ τοῦ ἀρχιεραθίνου Κερκύρας Ἰωσήφ Ἐμμανουὴλ Λευὶ κατὰ τὴν δεξίωσιν τῆς ὁποίας οὗτος ἔτυχε τὴν 17 Σεπτεμβρίου 1875 παρὰ τῆς Α. Μ.

«Ἡ Α. Μ. γράφει εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματά του ὁ ἀρχιεραθὶνός, μετὰ ἡμετέρας καὶ ἔλαβε τὴν ὑψίστην φιλοφροσύνην νὰ μὴ μοῦ κρύψῃ ὅτι ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἔλθῃ ἐπίτηδες εἰς τὰς Αθήνας διὰ νὰ με δεχθῇ. Ἡ δὴλωσις αὕτη ὑψίστης εὐνοίας με συνέκινησε βαθύτατα. Ὁ Βασιλεὺς με ἠρώτησεν ἐὰν ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ἔβλεπον τὰς Αθήνας, ἐὰν τὸ ταξιδίον μου εἶχε μόνον σκοπὸν ἀναψυχῆς. Ἀπήντησα ὅτι δὲν εἶχα ἐπισκεφθῆ ἄλλοτε τὴν ἐνδοξὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅτι σπουδαία ὑπόθεσις ἀφορῶσα τὸ ἑβραϊκὸν δόγμα με εἶχε παρακινήσει νὰ ἀποταθῶ προσωπικῶς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἐζήτησε νὰ μάθῃ περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἐγὼ ἐξέθεσα συντόμως τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ὅταν τῷ εἶπον ὅτι ἠσθάνομην ἐμαυτὸν πολὺ ἱκανοποιημένον ἀπὸ τὸν πολὺ κολακευτικὸν τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον με ὑπεδέχθησαν ὅλοι οἱ Ὑπουργοὶ καὶ αἱ ἄλλαι ἀνώτεραι ἐξουσίαι τῶν Αθηνῶν, ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος δὲν ἠθέλησε νὰ κρύψῃ τὴν εὐχαριστήσιν σου, καὶ διαρκούσης τῆς συνεντεύξεώς μοι ἔδωσε ἀλλεπάλληλα σημεῖα ἐπιδοκιμασίας. Ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ σχετικῶς σημαντικοῦ τῶν ὑπὸ τὰ ὄπλα Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἐξέφρασε τὴν χαρὰν του μαθὼν ὅτι μεταξὺ τῶν εὐρίσκοντο κάμποσοι βαθμοφόροι, καὶ με ἐβεβαίωσεν ὅτι εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν θὰ παρουσιαζέτο πλέον καμμία διάκρισις μεταξύ πολιτοῦ καὶ πολιτοῦ διὰ λόγους δογματικούς· ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ δεικνύετο πάντοτε εὐνοικῆ

πρὸς τὸν ἑβραϊκὸν πληθυσμὸν, τὸν ἑποῖον ὁ Βασιλεὺς ἐγνώριζε ἀφοσιωμένον εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς τὴν μοναρχίαν· καὶ ὅτι «μία τῶν ὠραιότερων ἡμερῶν τῆς Βασιλείας του θὰ ἦτο ἐκείνη κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἴδῃ ἓνα Ἰσραηλιτὴν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον».

Η ΖΩΗ

Τὸ ναυάγιον τοῦ «Τιτανικοῦ». Μία ἀπὸ τὰς φοβερωτέρας θαλασσίας καταστροφάς, τὰς ὁποίας θὰ ἔγῃ ν' ἀναφέρῃ ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος εἶνε τὸ ναυάγιον τοῦ μεγάλου ἀγγλικοῦ ὑπερωκεανείου «Τιτανικοῦ», ἐκτελοῦντος τὸ πρῶτόν του ταξεῖδι εἰς Ἀμερικὴν καὶ ναυαγήσαντος συνεπεῖα συγκρούσεως μετὰ πλωτὴν μεγάλην παγόνησον. Μαζὶ μετὰ σκηνῆς ἀγριότητος, ὀφειλομένης εἰς τὸ ἐνστικτικὸν τῆς αυτοσυντηρήσεως, ἐξετυλίγησαν καὶ σκηναὶ ὑπερόχου ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Οἱ ἄνδρες ὑπεχώρησαν ὅλοι διὰ τὴν διάσωσιν τῶν γυναικῶν καὶ παιδίων, ὑπῆρξε δὲ εἰς τὸν ἐκούσιον αὐτὸν χωρισμὸν συζύγων καὶ γονέων ἀπὸ τῶν τέκνων ὀδύνη καὶ σπαραγμὸς ἀνέκφραστος. Ἐκ τῶν καταθέσεων τῶν διασωθέντων ναυαγῶν προκύπτουν γεγονότα, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὴν ἐκπληξίν μας καὶ τὸν θαυμασμόν. Ὁ τηλεγραφετῆς Φίλιππος, παγωμένος, ἀναίσθητος σχεδὸν ἀπὸ τὸ ψῦχος μέσα εἰς τὴν αἰθούσαν τοῦ τηλεγραφεῖου πλημμυρισμένην ἀπὸ νερὰ ἐπιμένει νὰ ἐξαποστῆλῃ τὰ σημεῖα τοῦ κινδύνου, ἀνωφελῆ πλέον, καὶ παρὰ τὰς προτροπὰς τοῦ κυβερνήτου, δὲν συναινεῖ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν του. Ὁ συνταγματάρχης Ἀστορ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὰς ἀγκάλας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷ. Δὲν πλανᾶται, γνωρίζει, ὅτι τὴν ἐγκαταλείπει διὰ παντὸς καὶ φροντίζει μόνον νὰ καταστήσῃ ἡπιωτέραν αὐτὴν τὴν ὀδύνην τοῦ χωρισμοῦ· λέγει εἰς τὴν ἀγαπημένην γυναῖκα λόγια ἐλπίδος καὶ τῆς χαμογελαῖ. Ἡμποροῦσε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, δὲν θὰ τοῦ ἠρνούντο ἐπὶ τέλος νὰ τὸν ἀφήσουν μέσα εἰς τὴν λέμβον, ὅπου εἶχε καταφύγη μαζὶ τῆς· ἀλλ' εἰς τὴν πρώτην παρατήρησιν τοῦ ἀξιωματικοῦ ὑποκλίνεται, ἀποχωρεῖ καὶ χωρὶς κανένα παράπονον, ὡς στρατιώτης, ἐπανερχεται ἐπὶ τοῦ σκάφους, τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον θὰ καταβυθισθῇ. Ἀνάλογος ὑπῆρξεν ὁ γυναικεῖος ἡρωϊσμὸς διὰ τῆς αὐτοθυσίας τῆς κυρίας Στράους. Ἡ γλυκεῖα τῆς μορφή φαίνεται ὡς τὸ λαμπρότερον σύμβολον τῆς συζυγικῆς καὶ μητρικῆς τρυφερότητος. Τῆς προτείνουσαν νὰ φύγῃ. Ἀρνεῖται. Δὲν θέλει ν' ἀποθάνῃ τὸν γηραιὸν σύζυγόν της. Προτιμᾷ ν' ἀποθάνῃ μαζὶ του παρὰ νὰ ἐπιζήσῃ χωρὶς αὐτόν. Καὶ οἱ δύο ἀπέθαναν ἐνηγκαλισμένοι ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Ἄλλ' ὁποῖα σκηνὴ ἡρεμίας καὶ μεγαλείου μέσα εἰς αὐτὸν τὸν ἀπαίσιον θάνατον! οἱ

μουσικοὶ τοῦ «Τιτανικοῦ» οἱ γενναῖοι καὶ ἡρωϊκοὶ αὐτοὶ ἄνδρες, ἐνῶ τὰ ὕδατα εἰσορροῦν καὶ τὸ σκάφος κλίνει πρὸς τὴν χαίνουσαν ἄβυσσον, διὰ νὰ πλανέσουν τὴν ταραχὴν τῶν δυστυχῶν καὶ νὰ νανουρίσουν τὰς θλίψεις τοῦ αἰωνίου ταξεῖδιου, παίζουν βάλς καὶ τραγούδια καὶ ὅταν τέλος ἐννοοῦν, ὅτι ἐπέστη ἡ ὑστάτη στιγμή διακόπτουν τὰς φαιδρὰς μελωδίας καὶ διὰ τῶν ὀργάνων τῶν καὶ τῶν ψυχῶν τῶν τονίζουσι ὕμνον πρὸς τὸν Θεόν... Προσεύχονται οὕτω ἐπὶ τοῦ πλοίου, προσεύχονται καὶ εἰς τὰς λέμβους κάτω. «Ὅταν ἐκυττάζαμε πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ διακρίνωμεν τὸ φῶς κανένου πλοίου, διηγεῖται ὁ κ. Ἑρρίκος Οὐόλμερ, ἓνας ἀπὸ ἡμᾶς ἠρώτησε: Δὲν νομίζετε, ὅτι πρέπει νὰ προσευγηθῶμεν; Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀπύθουνε τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν, ἐζήτησε πληροφορίας περὶ τῆς θρησκείας, τὴν ὁποίαν ἐπιστεύομεν. Ὁ ἓνας ἀπήντησεν, ὅτι ἦτο καθολικὸς, ὁ ἄλλος μεθοδιστής, ὁ ἄλλος πρεσβυτεριανός. Ἀνεγνωρίσθη δὲ, ὅτι τὸ *Πάτερ ἡμῶν* ἦτο κοινὴ δι' ὅλους μας προσευχὴ καὶ τὴν ἐψάλαμεν ὅλοι ἐν χορῶν. » Χαιρετίσωμεν τοὺς ἥρωας αὐτούς, γράφει Γάλλος χρονογράφος· τοὺς λείπει ἓνας Ὀμηρὸς διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀθανασίαν τῆς ἀναμνήσεώς των καὶ τῶν ὀνομάτων των.

Ὁ Κάιζερ εἰς τὴν Κέρκυραν. Ἐδῶκε πάλιν τὸν τόνον μιᾶς ζωῆς γεμάτης ἀπὸ δραστηριότητα καὶ εἰς τὰς ὥρας ἀκόμη τῆς ἀνέσεως, τὰς ὁποίας ἦλθε νὰ περάσῃ ἐκεῖ εἰς τὸ ὠραῖόν του ἀνάκτορον, ὁ Γερμανὸς Αὐτοκράτωρ. Ἀφοῦ ἐδέχθη τὸν ἀρχικαγγελάριόν του, συνειργάσθη μετὰ ὑπουργοῦς του καὶ στρατιωτικοῦς καὶ ναυτικούς τμηματάρχας, ἐπεδόθη καὶ πάλιν εἰς τὰς προσφιλεῖς τὸν ἀσχολίας τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν. Ἡτύχησε δὲ νὰ ἴδῃ ἀνακαλυπτόμενον ἀρχαῖον ναὸν εἰς τὸ ἀνάκτορον Μόν-Ρεπό. Τοῦ ναοῦ τούτου διέταξε τὴν ἀναστήλωσιν τῶν κίωνων, τινὲς τῶν ὁποίων ἀνεστηλώθησαν ἤδη. Ἀκόμη ἐλειτούργησε ὡς ἱερεὺς, ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον, ἐξετέλετε ναυτικὰ γυμνάσια, ἐδέχθη εἰς πολιτικὰς ἀκροάσεις καὶ παρέθηκε τιμητικὰ γεύματα εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν τῆς Ἑλλάδος κ. Ἐλ. Βενιζέλον, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀπένευσε τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἐρυθροῦ Ἄετος καὶ εἰς τὸν πρῶτον Πρωθυπουργὸν κ. Γ. Θεοτόκην. Ἐπίσης ἐδειξε ἐνδιαφέρον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ζωὴν τῶν χωρικῶν καὶ ἰδίως τοὺς χορούς των.

Πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Κάιζερ μετέβη εἰς Κέρκυραν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος καὶ ὀλόκληρος ἡ Β. Οἰκογένεια τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Κάιζερ ἀνέχωρησε τὴν 25 παρελθόντος μηνὸς μεταβαίνων εἰς Γένοβαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Γερμανίαν.

Ὁ Ἰταλοτουρκικὸς πόλεμος. Εἰς νέαν ὄλως φάσιν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μηνὸς εἰσῆλθεν ὁ

Ἰταλοτουρκικὸς πόλεμος. Ἡ Ἰταλία θέλουσα νὰ ἐξαναγκάσῃ τὴν Τουρκίαν πρὸς συνολογισμὸν τῆς εἰρήνης, ἀφοῦ αἱ πρὸς τοῦτο φιλικαὶ μεσολαβήσεις παρὰ τῆς τελευταίας τῶν Μ. Δυνάμεων ἐναυάγησαν, ἤρχισε ἐπεκτείνουσα τὴν δρᾶσιν τῆς εἰς τὸ Αἰγαῖον. Ὁ Ἰταλικὸς στόλος ἐβομβάρδισε τὰ παρὰ τὸ στόμιον τῶν Δαρδανελλίων ἑκατέρωθεν δύο φρούρια καὶ κατέλαβε τὴν παρὰ τὴν Ἀμοργὸν μικρὰν νήσον Ἀστυπάλαιαν ὡς ὀρμητῆριον τῆς περαιτέρω δράσεώς του. Συνέπεια τοῦ βομβαρδισμοῦ τῶν Δαρδανελλίων ἦτο νὰ κλείσῃ ἡ Τουρκία τὰ στενά, ἐδέησε δὲ νὰ διαμαρτυρηθῶν ὅλαί αἱ Δυνάμεις καὶ νὰ προβῇ εἰς ἀπειλὰς ἡ Ῥωσσία διὰ νὰ ὑποσχεθῇ τὸ ἀνοιγμὰ των. Καθ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἡμέρας μέγισται ζημίαι ἐπῆλθον εἰς τὴν παγκόσμιον ἐμπορικὴν ναυτιλίαν. Σχετικὸν ἐπεισόδιον τῆς ἀμύνης τῶν τουρκικῶν παραλίων ὑπῆρξεν ἡ ἀκατανόητος, ἡ ἐγκληματικὴ καταβύθισις δι' ὀβίδος ἀπὸ τῶν τουρκικῶν ἐπακτίων ὀχυρωμάτων τῆς Σμύρνης τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπὸ ἀμερικανικὴν σημαίαν ἀτμοπλοίου «Τεξὰς» τῆς εταιρείας Χατζῆ-Δαοῦτ, τὸ ὁποῖον ἀπέπλεε τοῦ λιμένος τῆς πόλεως ταύτης κατευθυνόμενον εἰς Κωνσταντινούπολιν. Πρὸς στιγμὴν ἐπιστεύθη, ὅτι τὸ ἀτμόπλοιον ἀνετινάχθη προσκρούσαν ἐπὶ τορπίλλης, ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐξακριβωθῇ, ὅτι κατεπευροβολήθη ἐπὶ τῆς ὑποψίας, ὅτι ὁ πλοίαρχος του ἦτο κατάσκοπος τῶν Ἰταλῶν καὶ ἐζήτηε νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν γραμμὴν τῶν τορπιλλῶν! Τῆς καταστροφῆς ταύτης ὑπῆρξαν πλείστα θύματα ἐν οἷς καὶ ἑλλητες ταξειδιῶται. Ὁ πλοίαρχος κ. Μακρῆς τραυματιεὶς δισώθη, ἀλλ' αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ τὸν συνέλαβον ἐπιμένουσαι νὰ χαρακτηρίζουν αὐτὸν ὡς κατάσκοπον παρὰ τὰς διαμαρτυρίας τῶν ἐν Σμύρνη προξένων τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν βομβαρδισμόν τῶν Δαρδανελλίων μοῖρα τοῦ Ἰταλικοῦ στόλου ἤρχισε τὴν κατάληψιν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἀποβιβάσασα πρῶτον στρατὸν εἰς Ῥόδον. Ἡ πόλις κατελήφθη μετὰ μικρὰν ἀντίστασιν τῆς τουρκικῆς φρουρᾶς, ἡ ὁποία ἀπεσύρθη εἰς τὴν ὑπαιθρον χώραν διὰ νὰ παρενοχλῆ ἐκεῖθεν τὸν στρατὸν τῆς κατοχῆς. Εἶχε δὲ ἀναγγελθῆ, ὅτι θὰ ἐπηκολούθει ἡ κατάληψις καὶ ἄλλων νήσων, τῆς Λήμνου, Χίου, Λέσβου, κ.λ.π. Ἐννοεῖται, ὅτι τὰς συμφορὰς τοῦ πολέμου, θὰ πληρώσουν ἐξ ὀλοκλήρου Ἕλλητες, ὅπως καὶ εἰς τοὺς παλαιούς πολέμους Ἐνετῶν καὶ Τούρκων. Εἰς τὰς φρουρὰς τῶν νήσων ἡ Πύλη ἐφρόντισε νὰ ἔγῃ μεταξὺ τῶν στρατιωτῶν τῆς καὶ ἱκανοὺς ἑλληνας κληρωτοὺς.

Ὁ νέα αὐτὴ ὄψις τοῦ Ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου προκαλεῖ μεγάλας ἀνησυχίας εἰς τοὺς

διπλωματικούς κύκλους της Εύρωπης, εκφράζονται δὲ φόβοι περιπλοκῶν.

Οἱ Κρήτες βουλευταὶ καὶ ἡ Ἑλλάς. Δευτέραν ἀπόπειραν ἀποστολῆς βουλευτῶν εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ παρακαθήσονται εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ἐπεχείρησε καὶ πάλιν ἀνεπιτυχῶς ἡ διευθύνουσα τὴν πολιτικὴν τῆς νήσου Ἰσπανοστατικὴ Συνέλευσις. Καὶ ἡ μὲν Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀνέβαλε ἐπὶ ἓνα μῆνα τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς, αἱ δὲ Προστάτιδες Δυνάμεις συνέλαβον τοὺς βουλευτὰς καὶ κρατοῦν αὐτοὺς αἰγμάλωτους εἰς τὰ ἐν Σούδα πλοῖα τῶν. Τινὲς ἐξ αὐτῶν κατώρθωσαν νὰ ἔλθουν ἐδῶ πρὸς τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀθροῦς ἀναχωρήσεως. Οὗτοι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὀνομαστικῆς ἑορτῆς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως μετέβησαν ἐπισήμως εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως διὰ νὰ παραστοῦν κατὰ τὴν δοξολογίαν. Ὁ λαὸς τοὺς ἐγχειροκρότησε, ὁ δὲ φρούραρχος ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας τοὺς ἐποθέτησε εἰς τὴν ἐπίσημον θέσιν τῶν ἑλλήνων βουλευτῶν εὐθὺς μετὰ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Ἀνώτερος ὅμως ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν ἔσπευσε νὰ τοὺς εἰδοποιήσῃ, ὅτι κατ' ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως παρεκαλοῦντο νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν τὴν θέσιν ταύτην καὶ νὰ καταλάβουν ἄλλην ἀνεπίσημον ἐντὸς τοῦ ναοῦ. Οἱ Κρήτες ὑπήκουσαν μεταβάντες πρὸς τὸ ἀπέναντι μέρος, ὅπου κατὰ τύχην ἴστατο ὁ ἐκ Τρικάλων βουλευτῆς τοῦ ἐλευθέρου Κράτους κ. Μπαλιόπουλος. Τοῦτο ἀντιληφθεὶς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς διέταξε νὰ ὀδηγήσουν τὸν κ. Μπαλιόπουλον πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ὕπισθεν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Οὕτω δὲ οἱ Κρήτες παρηκολούθησαν ἀνεπίσημως τὴν δοξολογίαν.

Ἐνα ποίημα τοῦ Σουρῆ. Τὸ εὐτυχὲς γεγονός τῶν γάμων τῆς θυγατρὸς τοῦ Σουρῆ Ἀλεξάνδρας μετὰ τοῦ κ. Ζητουνιάτη ἐνέπνευσε εἰς τὸν ποιητὴν τὸ ἐξῆς ὀραϊότατον ποίημα, τὸ ὁποῖον ἀναδημοσιεύομεν ἀπὸ τὸ «Ῥωμῆόν»:

*Στίχους μερικὸς ἄς κάμω
γιὰ τῆς κόρης μου τὸν γάμο*

*Πάλι Ἡοαία χόρευε, πάλι στεφάνια γάμον...
ἀδειάζει τὸ σπητάκι μου, πληθαίνουν τὰ παιδιὰ μου.*

*Κι' ὅπως ἀφίονον τὴν φωλιά,
μόλις φτεροῦνον τὰ πουλιὰ*

*ἔτσι θαρρῶ πὼς ξεπετοῦν ἀπὸ τὸ σπητικό τους
καὶ τὰ δικά μου τὰ πουλιὰ νὰ στήσουνε δικά τους.
Καὶ σένα, κελαιδίχοτρα μου, μὲ πέλιονε σ' ἀντικρύζω,
μὲ παλληκάκι διαλεκτὸ νύφη σὲ καμαρόνω,
καὶ τὼρ ἀπὸ χαρὰ πονῶ κι' ἀπὸ χαρὰ δακρῶζω,
γιατὶ δὲν γίνεται χαρὰ χωρὶς καὶ κάποιον πόνο.
Σὰν τὸν ἀνθὸ τῆς λεμονιάς παρθενικὴ προχώρει
κι' ἡ ψυχὴ σου παρθενιά ποιεῖ νὰ μὴν πεθάνη,
κι' ὅσαις εὐχαῖς εὐχήθηκα σ' ἵτην πρώτη μου τὴν κόρη
τόσαις καὶ τῆς μικρότερης ἄς ὀάνουν τὸ στεφάνι.*

**** Δεύτερος Ἑλλήν ἀεροπόρος μετὰ τὸν κ. Ἀργυρόπουλον, ὁ κ. Καραμανλάκης, ἐκδότης ἄλλοτε ἐν Ἀθήναις τῆς ἑφημερίδος ὁ «Ἀνεξάρτητος» ἐπεχείρησε ἐπιτυχῶς πετῆσαι διὰ τοῦ ἀεροπλάνου τοῦ ἀπὸ Ρίου εἰς Πάτρας, ἐπεκτείνας τοὺς ἐλιγμούς του μέχρι τῶν βουνῶν τῆς Ναυπάκτου ἀπέναντι.**

**** Ὁ κ. Καραμανλάκης ἐπέταξεν εἰς ὕψος 200 μέτρων, ἐπανῆλθε δὲ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀφετηρίας.**

**** Τὰ γελοιογραφικὰ σκίτσα τοῦ κ. Ζαγορία Παπαντωνίου εἶχαν μεγάλην ἐπιτυχίαν εἰς τὴν «Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν». Τινὰ ἐξ αὐτῶν ἠγοράσθησαν μετὰ τῶν ὁποίων τοῦ Ζαν Μωρεάς, τοῦ Ρισσπέν, τοῦ κ. Τάκη Δαζαλέξη, τοῦ ποιητοῦ Λάμπρου Πορφύρα καὶ ἄλλων**

**** Αἱ ἀγοραὶ αὐταὶ καὶ τριῶν ἢ τεσσάρων ἄλλων ἔργων εἶνε αἱ μόναι, αἱ ὁποῖαι ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὴν ἐφετεινὴν «Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσιν».**

**** Ὁμάς λογίων τιμώντων τὴν ποιητὴν κ. Στέφανον Μαρτζώκην τὸ ἔργον του καὶ τὴν ζωὴν του σχεδιάζουν νὰ ἐορτάσουν τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα του.**

**** Τὰ μέλη τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν ἐξέδραμον τὸν παρελθόντα μῆνα εἰς Ἐλευσίνα καὶ Φανερωμένην.**

**** Τῆς ἐκδρομῆς συμμετέσχον καὶ πολλοὶ προσκεκλημένοι, ὁ δὲ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Συνδέσμου κ. Ἀριστίππος Σχορτσανίτης ὁμίλησε εἰς Ἐλευσίνα μετὰ τὴν εὐφράδειαν καὶ τὴν μάθησιν, ἡ ὁποία τὸν διακρίνει, περὶ τῆς ἀρχαίας τέχνης καὶ τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων.**

**** Ἐνα φαινόμενον πολιτισμοῦ καὶ προόδου διὰ τὰς Ἀθήνας: Τὸ μουσικὸν κατάστημα τῶν κ. κ. Μυστακίδου καὶ Εὐσταθιάδου εἰς τὴν στοᾶν Ἀρσακείου ἠδυνήθη ἐντὸς διετίας μόνον ἀπὸ τῆς συστάσεως του νὰ ἐπεκταθῆ καταλαθὸν δύο ἄλλα μεγάλα διαμερίσματα. Τόση εἶνε ἡ ἐν αὐτῷ κίνησις πειλατῶν.**

**** Αἱ ἐκδόσεις του δὲ ἔργων ἑλλήνων συνθετῶν εἶνε καλλιτεχνικώτατα. Πωλούμεναι καὶ εἰς εὐθηνὰς τιμὰς ζητοῦνται ἀπὸ ὅλους.**

**** Αἱ Ἀθῆναι ἤρχισαν τὴν ὑπαίθριον νυκτερινὴν ζωὴν των.**

**** Αἱ πρώται παραστάσεις τῆς Δοῦ Κοτοπούλα εἰς τὴν «Νέαν Σκηνὴν» μετὰ τὸ δράμα ἢ «Φλόγα» προσείλκυσαν ἄπειρον πλῆθος θεατῶν.**

**** Ἄν κρίνη κανεὶς ἀπὸ αὐτὸ καὶ εἰς ταύτην ἀκόμη ἐποχὴν τὰ θέατρα ἐφέτος θὰ ἐργασθοῦν καλὰ.**

**** Δὲν παρέργεται ἐβδομάς γωρὶς νὰ ἐκδοθῆ μία νέα ποιητικὴ συλλογὴ!**

Διευθυντὴς τοῦ «Καλλιτέχνου»: ΓΕΡ. ΒΩΚΟΣ

Ἀθῆναι, Τυπ. «Ἐστία» Μάτιονερ καὶ Καργαδούρη—90

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ 30,000,000 ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΓΓΡΑΦΑΙ

Ἀπὸ σήμερον μέχρι 30ῆς Μαΐου 1912.

Α' Δόσις μέχρι τῆς 30 Μαΐου	1912	Δραχ. 10
Β' » » » 1 Ἀυγούστου	1912	» 6
Γ' » » » 1 Ἀπριλίου	1913	» 4

Μετὰ τὴν καταβολὴν τῶν δύο πρώτων δόσεων χορηγεῖται ὁ ἀριθμὸς τῆς Λαχειοφόρου ὁπότε

ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΟΙ ΛΑΧΝΟ!

Ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀγοραστὴν

Τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀξίας τῆς ὁμολογίας δικαιούται ὁ ἀγοραστὴς νὰ καταβάλλῃ

ΟΠΟΤΕ ΘΕΛΕΙ ΚΑΙ ΟΠΩΣ ΘΕΛΕΙ

Ἐἴτε τμηματικῶς, εἴτε ὀλικῶς.

Ἐπὶ τοῦ μὴ καταβληθέντος ὑπολοίπου καταλογίζεται τόκος πληρωτέος ἅπαξ ἢ δις τοῦ ἔτους, κατὰ τοὺς μῆνας Ἰούνιον καὶ Δεκέμβριον, ὅπως εὐκολύνεται ὁ ἀγοραστὴς. Τὰ ὑπὸ τῶν ἀγοραστῶν τυχόν κατατιθέμενα ποσὰ ἔναντι τῆς ἀξίας τῆς ὁμολογίας ἀποφέρουσι τὸν αὐτὸν τόκον τῆς Τραπεζῆς.

Δι' ὅσους ἐπιθυμοῦν νὰ καταβάλωσι τὴν Α' καὶ Β' δόσιν, ἦτοι δραχμὰς 16 μέχρι τῆς 30 Μαΐου 1912 ὑπολογίζεται ἡ Ὅμολογία ἀντὶ

ΔΡΑΧΜΩΝ 103

καὶ παραδίδεται ἀμέσως ὁ ἀριθμὸς τῆς Λαχειοφόρου Ὅμολογίας.

Ἐγγραφαὶ γίνονται δεκταί, εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε δι' ἀλληλογραφίας ἐπὶ καταβολῇ δραχμῶν 10.

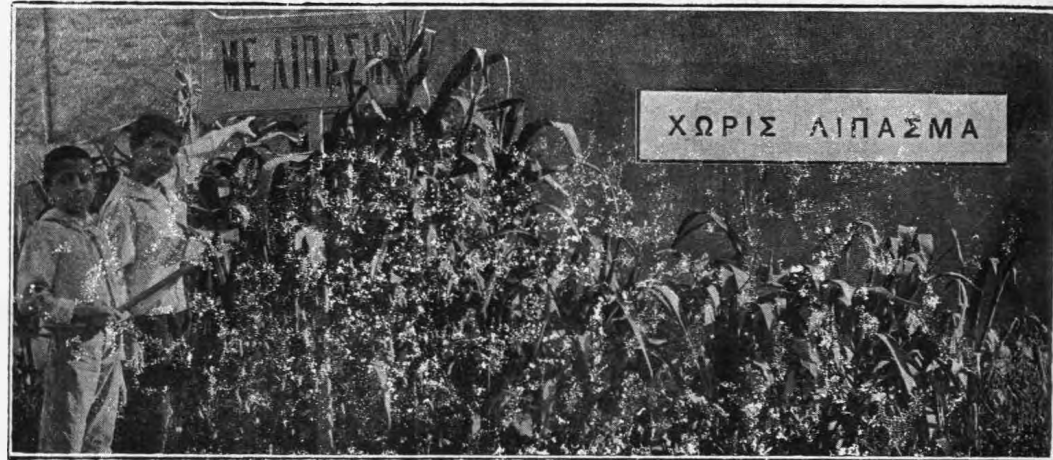
Ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ Κατάστημα τῆς

ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

καὶ εἰς τὰ Τραπεζικὰ Γραφεῖα τῶν κ. κ. Σ. Φούντη καὶ Ἰω. Φωτίου.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸ Ἐξωτερικὸν εἰς τοὺς κ. κ. Διευθυντὰς τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ εἰς τὰ Ὑποπρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Οἱ μὴ ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Λαϊκῆς Τραπεζῆς συναλλασσόμενοι, καταβάλλουσι λόγῳ μεσιτείας μίαν δραχμὴν ἐπὶ πλέον, ἦτοι ἀντὶ δραχμῶν 10 ὡς πρώτην δόσιν δραχμὰς 11.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΝ 2.000.000

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ. — Οδός Σταδίου 33.

Τὰ χημικὰ λιπάσματα αυξάνουν εις ζηρικὰς καλλιεργείας τὴν ἀπόδοσιν τοῦ σίτου, τῆς ἐλαίας, τῆς ἀμυγέλου, τοῦ καυνοῦ κ.τ.λ. συνήδως κατὰ 50%.

Εἰς ωοτιστικὰς καλλιεργείας ἐσπεριδοειδῶν, λαχανικὰ κ.τ.λ. ωολλάκις διωλασιάζουν τὴν ἐσοδείαν.

Εἰς τομάταν, μωστάνια κ.τ.λ. ἐπιταχύνουν τὴν ὠρίμανσιν κατὰ 15 ἡμέρας. Εἰς καωνόφουτα ἐπιταχύνουν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐκτὸς σπορείων φυτῶν κατὰ 15 ἡμέρας.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΣ

Ἐὼς ἐκάστου σάκκου γράφεται ἐγγυημένη ὡεριεκτικότης καὶ ὁ τρόπος τῆς χρήσεως.

Μ. Δ. ΝΙΚΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ

Ἐπὶ μακρὸν ὑπηρετήσας ὡς βοηθὸς ἐν ταῖς κλινικαῖς τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν Πανεπιστημίου, ἐπὶ τριετίαν παρακολούθησας τὰ μεγαλύτερα ἐνταῦθα νοσοκομεία, δέχεται ἐν τῷ Γραφείῳ του

194 LEXINGTON AVE.

Corn. 32nd St. New York.

κατὰ τὰς ὥρας 9 — 11 π. μ., 2 — 3 μ. μ.
καὶ 6 — 7 μ. μ. Τὰς Κυριακὰς 9 — 11 π. μ.

Telephone 4775 Madison

ΔΗΜ. Η. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΑΤΡΟΣ ΕΙΔΙΚΟΣ

Παθήσεων ὠτων, ρινός, λάρυγγος καὶ διαταραχῶν φωνῆς καὶ λαλιᾶς ἐκπαιδευθεὶς ἐπὶ τετραετίαν

ἐν ΒΙΕΝΝῃ καὶ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

ΔΕΧΕΤΑΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Ἁγ. Κωνσταντίνου 5^α (Ὁμόνοια)

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ. Κ.

ΥΔΡΟΛΗΠΤΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐκτελούμενων κατ' αὐτὰς εἰς τινὰ σημεῖα τοῦ Ἁδριανείου ὑδραγωγείου ἐργασιῶν καθαρισμοῦ καὶ ἐπισκευῆς αὐτοῦ, παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. ὑδρολήπται οἱ τε ἐκ τῶν Δεξαμενῶν Λυκαβητοῦ καὶ οἱ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ὑδραγωγείου ἀρδευόμενοι, ὅπως ἐπιστώσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς κατασλώσεως τοῦ ὕδατος, καθόσον, λόγῳ τῶν ἐργασιῶν, ἢ ἐκ τοῦ ὑδραγωγείου παροχὴ εἶναι μικροτέρας διαρκείας, ἔξ ἧς θὰ προκύψῃ καὶ μικρὰ ἀνωμαλία καὶ ὡς πρὸς τὰς ὥρας τῆς διανομῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἰανουαρίου 1912.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου τοῦ Ὑδραυλικοῦ Τμήματος)

*Συνιστῶμεν εἰς τοὺς καλλιστὰς
ΚΑΠΝΑ καὶ ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ*

“IDEAL”

N. ΣΤΑΜΟΥΛΗ

52 Ὁδὸς Πανεπιστημίου (Χαντεῖα) καὶ ἔναντι τοῦ ἠλεκτρικοῦ σταθμοῦ Πειραιῶς — Ἀθηνῶν (Ὁμόνοια).

Ὀλίγαι ἐναπομείναναι πλήρεις σειραὶ τοῦ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ τοῦ ἀ' ἔτους τῆς ἐκδόσεώς του πωλοῦνται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον

ΗΛΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ: Οδὸς Βουλῆς.

ἀντὶ δρ. 8. Εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

**ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
Ε. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ**

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ 10
(Παρὰ τῇ πλατείᾳ τοῦ Συντάγματος)

Ὅλοι οἱ καλλιτέχνη, ὅλοι οἱ συγγραφεῖς, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ θεάτρου φωτογραφοῦνται κατὰ προτίμησιν εἰς τὸ φωτογραφεῖόν μας, διότι εἶνε ἀληθινὸν καλλιτεχνικὸν ἐργαστήριον. Μηχανήματα τέλεια, ταχύτης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι παντὸς συναγωνισμοῦ.

ΔΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

Τόκοι καταθέσεων πρὸς 4 1/4 %
εἰς πρώτην ζήτησιν

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΑΞΕΙΔΙΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ

ΑΔΕΛΦΟΙ ΓΚΙΟΛΜΑΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ.— Πλατεία Συντάγματος.

Παγκόσμια εισιτήρια διὰ ταξείδια ἀνά τὴν ὑφήλιον — Δίδονται πληροφορίαι καὶ καθορίζονται σχέδια ταξείδιων δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἀπαλλάσσεται ὁ ταξιδιώτης παντὸς περιττοῦ κόσμου καὶ ἐξόδου.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Λ. Γ. ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

LIVRES D' OCCASION

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1889

ΑΘΗΝΑΙ.— Ὀδὸς Σταδίου 34

Ἔλασας τὰ βιβλία, ἐπιστημονικὰ καὶ μὴ, θὰ εὕρητε καινοφυγή καὶ μεταχειρισμένα εὐθηγά. Κατάλογος ἀποστέλλεται δωρεάν. Ἀγοράζονται βιβλία καὶ βιβλιοθήκαι.

ΔΡΑΓΩΝΑΣ

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΚΑΠΕΛΛΑ

ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Δ Η Λ Ω Σ Ι Σ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΥΣ ΚΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΤΟΥ «ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΟΥ»,

Κάποιος λωποδύτης, ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ ὁποίου ἐτέθη ἡδη ἡ ἀστυνομία, ἀπέστειλεν εἰς τινὰς ἐνταῦθα πλαστὰς ἀποδείξεις εἰσπραξέως συνδρομῶν τοῦ «Καλλιτέχνου», ζητῶν ἐν τῇ κακούργῳ ἀπληστία του καὶ ποσὸν ἀνώτερον τῆς ἐκ δρ. 8 γενικῶς ἰσχυροῦσης δι' ὅλους συνδρομητῆς τοῦ «Καλλιτέχνου». Αἱ γνήσiai ἀποδείξεις μας εἶνε ἐκ φαιτοῦ χονδροῦ χάρτου, φέρουν ὡς σύμβολον προτομὴν τῆς Ἀθηνᾶς τυπωμένην δι' ἐρυθροῦ χρώματος καὶ ἔντυπον τὸν τίτλον τοῦ περιοδικοῦ.

Διὰ τοῦ τεύχους τούτου ὁ «Καλλιτέχνης» εἰσέρχεται εἰς τὸ γ' ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του. Παρακαλοῦνται οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις συνδρομηταὶ μας νὰ μᾶς ἀποστείλουν τὴν συνδρομὴν των διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν διεύθυνσιν:

Κ^{ΟΝ} ΓΕΡ. ΒΩΚΟΝ,

Διευθυντὴν τοῦ «Καλλιτέχνου», ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς 50

ΑΘΗΝΑΣ

Η ΚΑΘΕ ΜΙΑ ΚΥΡΙΑ ΗΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΖΗ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕ ΤΑ ΧΗΜΙΚΑ ΦΥΣΙΓΓΙΑ ΑΡΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΚΟΣΜΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Α. ΣΑΚΑΛΗ

ΑΘΗΝΑΙ.— ΟΔΟΣ ΑΛΚΑΜΕΝΟΥΣ 36.— ΑΘΗΝΑΙ

Διαλύετε τὸ περιεχόμενον ἐκάστου φυσιγγίου εἰς 1/2—3/4 λίτρας καθαροῦ οἰνοπνεύματος, προσθέτετε 1/2 λίτραν ὕδατος καὶ ἔχετε τὴν κολώνιαν σας, τὸ ἀντιπιτυριῶδες σας καὶ παντὸς εἶδους ἀρώματα violette, reseda, muguet, Akakia, rose κτλ.

Μὲ 2 μόνον δρ. ἔχετε μίαν ὀκτὴν κολώνιαν. Δι' ὅλα τὰ εἶδη τιμαὶ ἀνεπίδεκτοι συναγωγισμοῦ. Πληροφορίαι καὶ τιμοκατάλογοι διὰ τὴν χονδρικὴν πώλησιν παρὰ τῷ κ. Α. Σακαλῇ.

ΚΩΝΣΤ. ΚΑΡΟΥΣΟΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΥΧΟΣ ΔΙΔΑΚΤΩΡ

Ἔδρα Γραφείου: Ἀπὸ 9-11 π. μ.
2-4 μ. μ. καὶ 6-7 τὸ ἑσπέρας.

Τὰς Κυριακὰς 9-12 π. μ.

212 Second Ave., μεταξὺ 12^{ης} καὶ 13^{ης} ὁδοῦ, New York.

Τηλέφωνον 4802 Orchard.

ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΑΝΑΡΓΥΡΟΙ

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΣΠΗΛΙΟΥ Ι. ΧΑΡΑΜΗ

Υφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

ΤΜΗΜΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ

διὰ θεραπείας καὶ ἐγχειρίσεις ὄλων τῶν ὀφθαλμικῶν νοσημάτων.

ΑΘΗΝΑΙ.— ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 20

ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΛΑΣΤΙΚΟΥΦΑΝΤΟΙ

ΕΠΙ ΜΕΤΡΩ.

Δ. ΠΡΟΜΠΟΝΑ

ΚΗΛΕΠΙΔΕΣΜΟΙ

ΙΔΙΟΥ ΣΗΜΕΡΙΟΥ
Η ΕΣΤΗΡΙΑ

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΣ
ΟΙΚΟΣ ΥΓΙΕΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

ΚΑΙ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΤΩΝ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ
ΕΚ ΚΗΛΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ
ΟΙ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΙ
ΤΗΣ ΥΦΗΛΙΟΥ

ΕΛΑΣΤΙΚΩΝ ΚΗΛΕΠΙΔΕΣΜΩΝ ΠΡΟΜΠΟΝΑ

ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 5

Δ. ΣΤΡΑΤΗΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ ΦΚΣ' ΤΗΣ 11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1859 ΚΑΙ ΒΥΞΑ' ΤΗΣ 8 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1897

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΕΙΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡ. 30,000,000

ΔΙΗΡΗΜΕΝΟΝ ΕΙΣ 300,000 ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ 100 ΔΡΑΧ. ΕΚΑΣΤΗΝ ΕΠΙ ΤΟΚΩΙ ΕΤΗΣΙΩΙ ΠΡΟΣ ΔΡ. 2 1/2 %

ΜΕΤΑ ΛΑΧΝΩΝ ΕΞΟΦΛΗΤΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΕΤΩΝ

ΣΥΝΟΛΟΝ ΤΩΝ ΚΑΤΑΒΛΗΤΕΩΝ ΛΑΧΝΩΝ 14,925,000 ΔΡΑΧ.

ΠΡΩΤΗ ΚΑΗΡΩΣΙΣ ΜΕΤΑ ΛΑΧΝΟΥ ΤΗΣ 1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1912

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑΝ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ

Α' ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ ΕΙΣ ΔΟΣΕΙΣ

ΠΡΟΣ ΔΡΑΧΜΑΣ 106 ΚΑΘ' ΟΜΟΛΟΓΙΑΝ

του χαρτοσήμου ὄντος εἰς βάρος τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς.

Πρώτη δόσις	Δραχμάς	30	κατὰ τὴν ἐγγραφήν
Δευτέρα	»	25	ἀπὸ 1 μέχρι 15 Ὀκτωβρίου 1912
Τρίτη	»	25	ἀπὸ 1 μέχρι 15 Ἰουνίου 1913
Τετάρτη	»	26	ἀπὸ 1 μέχρι 15 Ὀκτωβρίου 1913

Ἐπιτρέπεται ἡ προκαταβολὴ τῶν ὑπολειπομένων δόσεων καὶ μετὰ τὴν ἐγγραφήν, ἀλλὰ μόνον παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασι αὐτῆς ἐπὶ ἐκπτώσει τόκου προεξοφλήσεως 2 1/2 % λογιζομένου ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως τοῦ μέχρι 1 Νοεμβρίου 1913 χρόνου.

Β'. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΟΛΟΚΑΝΘΡΟΥ ΤΟΥ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ. Οἱ ἐγγραφόμενοι δύνανται νὰ προκαταβάλωσι κατὰ τὴν ἐγγραφήν ὀλοκλήρον τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁμολογιῶν ἐπὶ καταβολῇ ἐφ' ἅπαξ (τοῦ χαρτοσήμου εἰς βάρος τῆς Τραπεζῆς) ΔΡΑΧΜΩΝ 103.

ΜΕΤΟΧΗ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΛΑΧΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ. Οἱ ὁμολογιούχοι μετέχουσι πασῶν τῶν κληρώσεων ἀπὸ τῆς καταβολῆς τῆς Α' δόσεως, ἀλλ' οἱ καθυστεροῦντες μίαν ἢ πλείονας τῶν ἐπομένων δόσεων δὲν δικαιούνται εἰς λαχνούς ἐφ' ὅσον δὲν ἐξώφλησαν πρὸ τῆς κληρώσεως τὴν ἢ τὰς καθυστερουμένας δόσεις μετὰ τοῦ τόκου ὑπερῆμερίας.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ. Ἐγγραφαὶ γίνονται δεκταὶ εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε δι' ἀλληλογραφίας ἐπὶ καταβολῇ τῆς πρώτης δόσεως: Παρὰ τῆς Κεντρικῆς Καταστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασι αὐτῆς ἀπὸ 15/28 Ἀπριλίου μέχρι 30 Μαΐου / 13 Ἰουνίου 1912. Παρὰ ταῖς ἐτέρας Τραπεζαῖας Ἰονικῆς Limited, Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς, Λαϊκῆς Τραπεζῆς, Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασι αὐτῶν ἀπὸ 1 / 14 Μαΐου μέχρι 30 Μαΐου / 13 Ἰουνίου 1912.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ ἀντιτίμου τῶν ὁμολογιῶν δύνανται νὰ γίνῃ. — Ἐν Ἑλλάδι: διὰ τραπεζικῶν γραμματίων, χρυσοῦ καὶ τραπεζικῶν ἐπιταγῶν ὄψεως ἐπὶ Παρισίων, τοῦ χρυσοῦ καὶ τῶν ἐπιταγῶν γινομένων δεκτῶν εἰς τὸ ἄρτιον. Γίνονται δεκταὶ καὶ λίραι Ἀγγλίας πρὸς δραχ. 25.15 καὶ δολλάρια πρὸς δραχμάς 5.15.

Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δι' ἀλληλογραφίας ἢ καταβολῇ τοῦ ἀντιτίμου γίνεται διὰ τραπεζικῶν ἐπιταγῶν ὄψεως φράγκων, λιρῶν Ἀγγλίας καὶ δολλαρίων εἰς τὰς αὐτὰς ὡς ἄνω τιμὰς.

Κατὰ τὴν ἐγγραφήν παραδοθήσονται τοῖς ἐγγραφόμενοις προσωριναὶ ἀποδείξεις, ἀνταλλαχθῆσόμεναι διὰ προσωρινῶν ἀνωνύμων τίτλων πρὸ τῆς πρώτης κληρώσεως.

Οἱ προσωρινοὶ ἀνωνύμοι τίτλοι ἀνταλλάσσονται διὰ τῶν ὁριστικῶν, φερόντων προσηρημένα καὶ τὰ σχετικὰ τοκομερίδια, ἐπὶ τῇ καταβολῇ τῆς τελευταίας δόσεως. Κατὰ τὴν ἀντάλλαγὴν δὲν τηρεῖται ἡ ταυτότης τῶν ἀριθμῶν.

Τοὺς ἀνωνύμους προσωρινούς τίτλους καὶ τοὺς ὁριστικούς ἀνωνύμους τίτλους οἱ ὁμολογιούχοι δικαιούνται νὰ λάβωσι εἴτε παρὰ τοῦ ἐν Ἀθῆναις Καταστάματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἴτε τῇ αἰτήσει τῶν παρὰ τῶν Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἢ παρὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐτέρων Τραπεζῶν ἢ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὑποκαταστημάτων αὐτῶν.

Πρὸς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἢ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐγγραφόμενους ἀποστέλλονται ἀποδείξεις ἐγγραφῆς, οἱ δὲ προσωρινοὶ ἢ ὁριστικοὶ ἀνωνύμοι τίτλοι ἀποστέλλονται αὐτοῖς μόνον τῇ αἰτήσει καὶ ὑπ' εὐθύνην των, ἐπὶ καταβολῇ τῶν ἐξόδων ἀποστολῆς, ἀλλ' ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται νὰ κρατήσῃ τοὺς πρὸς φύλαξιν εἰς τὸ ταμεῖον τῶν Τίτλων αὐτῆς, ἀποστέλλομένης τῆς σχετικῆς ἀποδείξεως πρὸς τὸν ὁμολογιούχον μετὰ σημειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ὁμολογίας ἐπὶ καταβολῇ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τοῦ χαρτοσήμου 50 λεπ. καὶ ἀνεὺ πληρωμῆς φυλάκτων ἐπὶ μίαν πενταετίαν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1914 λογιζομένην.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝΤΟΚΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια.

Τροποποιηθείσης τῆς κλίμακος τῶν τόκων τῶν εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια νέων ἐντόκων καταθέσεων ἐν ὄψει ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ, δηλοποιεῖται, ὅτι ἀπὸ 15 Ἀπριλίου 1909 ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος δέχεται παρὰ τῆς Κεντρικῆς Καταστάσεως καὶ τοῖς Ὑποκαταστήμασι αὐτοῖς καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια ἀποδοτέας ἐν ὄψει ἢ ἐν ὠρισμένη προθεσμίᾳ ἐπὶ τόκῳ:

1 1/2 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος διὰ τὰς ἐν ὄψει ἀποδοτέας καταθέσεις μέχρι ποσοῦ δρ. 10,000, πέρα τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ τόκου ὀριζομένου εἰς 1 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος μέχρι 50,000 δραχμῶν πέρα δὲ τοῦ ποσοῦ τούτου εἰς 1/2 τοῖς 1/10. Αἱ καταθέσεις αὗται γίνονται δεκταὶ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν παραδιδόμενον τῷ καταθέτῃ βιβλιαρίου λογαριασμοῦ καὶ βιβλιαρίου ἐπιταγῶν. — 2 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἑξ μῆνας τοῦλάχιστον. — 2 1/2 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ ἑν ἔτος τοῦλάχιστον. — 3 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ δύο ἔτη τοῦλάχιστον. — 3 1/2 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ τέσσαρα ἔτη τοῦλάχιστον. — 4 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος διὰ τὰς καταθέσεις τὰς ἀποδοτέας μετὰ πέντε ἔτη τοῦλάχιστον ὡς καὶ διὰ τὰς πέρα τῶν πέντε ἐτῶν ἢ τὰς διαρκεῖς.

Καταθέσεις εἰς χρυσόν.

Δέχεται ἔτι ἐντόκους καταθέσεις εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας Ἀγγλίας, ἀποδοτέας ἐν ὠρισμένη προθεσμίᾳ ἢ διαρκεῖς ἐπὶ τόκῳ:

1 1/2 τοῖς 1/10 κατ' ἔτος	διὰ καταθέσεις	6 μηνῶν	τοῦλάχιστον
2	»	1	ἔτους
2 1/2	»	2	ἐτῶν
3	»	4	ἐτῶν
4	»	5	ἐτῶν

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνωνύμοι.

Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται παρὰ τῆς Κεντρικῆς Καταστάσεως καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου παρὰ τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Μεταχειρίζεσθε τὸν

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΑΣ ΦΩΤΙΣΜΟΝ

δι' οἰνοπνεύματος ἐκ σταφίδος εἶναι

Ο ΔΙΑΥΓΕΣΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΤΕΡΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΑΜΙΑΝΤΩΝ

ΖΗΤΕΙΤΕ ΠΑΝΤΟΤΕ ΤΑ ΠΑΡΑ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΗΓΓΥΗΜΕΝΑ ΑΜΙΑΝΤΑ

“ΒΟΤΡΥΣ,,

CALORIFERES

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΝΕΟΝ
ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΣΥΣ-
ΤΗΜΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ

5

Φ
ΑΘΙΝΑΙΟΣ

Χ. ΚΟΥΡΑΚΟΣ